AK :: BPK :: EMK :: FMK :: GEO :: KTK :: MÉK

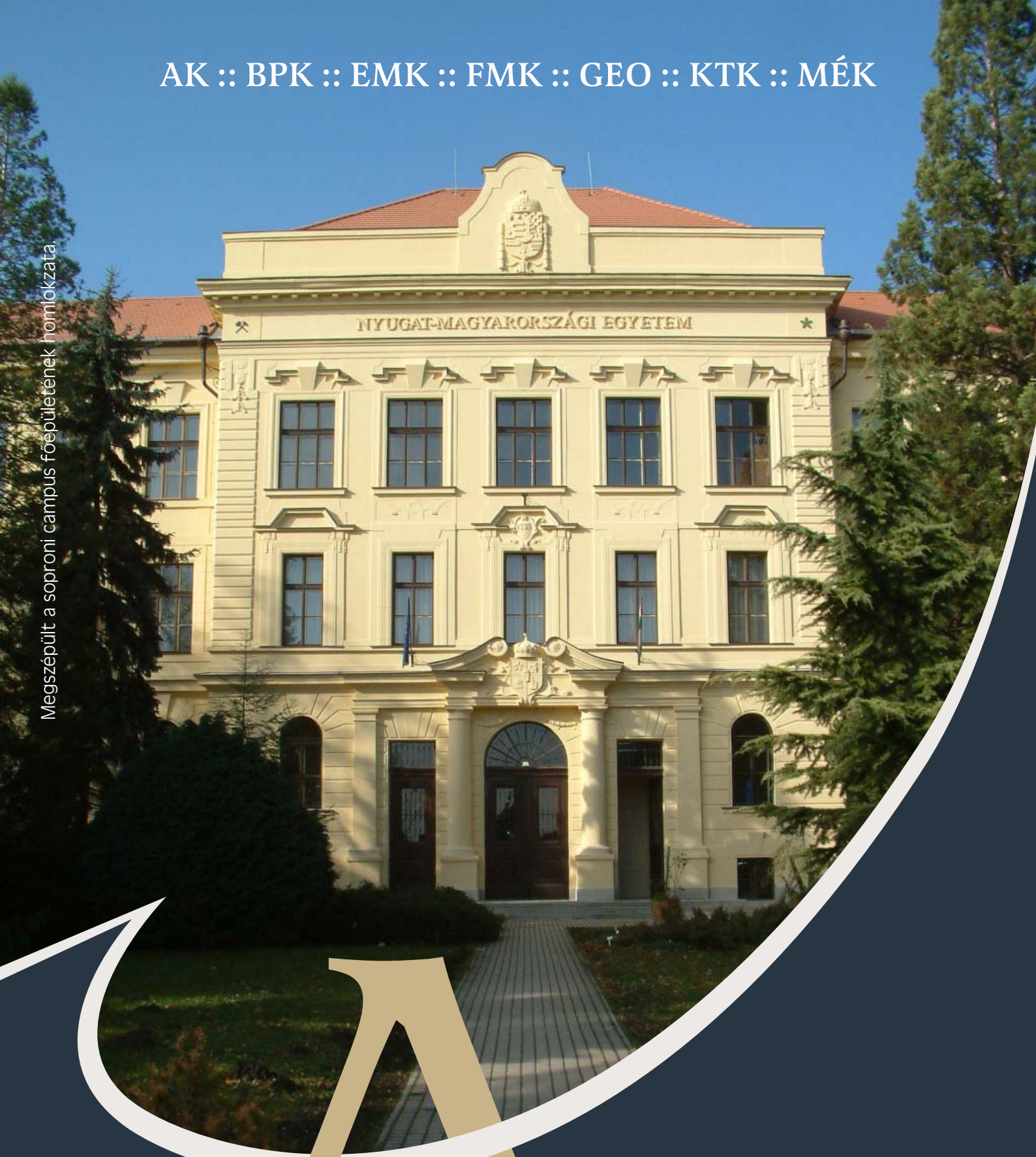

Megszépült a soproni campus főépületének homlokzata.

AVIVAT ACADEMIA

A Nyugat- Magyarországi Egyetem lapja

2006 : 6 : november - december

CSAK AZ ÓCEÁN ÉS MI

Pálos Andrea és Rakonczai Gábor a NYME-FMK Alkalmazott Művészeti Intézetének formatervező illetve építész szakos hallgatói fejükbe vették, hogy átevezik az Atlanti-óceánt. Andreával az AMI előtt beszélgettünk közvetlenül indulásuk előtt.

- Hogy jutott eszetekbe ez az őrültség: az óceánon átvágni egy evezőssel?
- Nem nevezném őrültségnek, inkább kihívásnak. Régóta szeretjük a vitorlázást. Szerettünk volna egy saját hajót és most volt lehetőségünk, hogy építsünk egyet. A tervekről Fa Nándorral konzultáltunk és segítségével, tanácsaival készült el a hajó. Hét és fél hónapon keresztül megállás nélkül építettük. Üvegszálas epoxigyantából készült rendkívül erős szendvicsszerkezet a hajótest. Két felépítménye van, a hátsó kabinban fogunk aludni. Tökéletesen vízzáró, vízmentes rekeszekből áll az egész hajó. Elektronikus és hagyományos navigációs eszközökkel egyaránt felszerelkeztünk.
- Hány kiló a hajó?
- Felszerelés nélkül kábé 160 kg, felszereléssel elérheti a 400 kg-ot. Persze ahogy fogy az élelmiszer, ez majd könnyebb lesz.
- 400 kg-ot megmozgatni önmagában is nehéz, hát még óceáni körülmények között.
- Külföldön nagy hagyománya van az óceáni evezésnek. Azok a hajók kétszer ilyen nehezek.
- Rendelkeztek tapasztalatokkal az óceáni hajózás terén?
- Tengeren már vitorláztunk. Viharban is megálltuk a helyünket. A felmerülő nehézségeket tudtuk kezelni, szerintem akármi történik, most is megtaláljuk majd a megoldást.
- Milyen hosszúra tervezitek az utat?
- Két szakaszból áll az út. Az első Cadizból Madeirára előre láthatólag három hetes lesz, második szakaszban néhány napos pihenő után Antiguára való átevezés nagyjából 60-70 nap lesz.
- Ez nem kevés. Az ennivalót, vizet ebben a kis hajótestben viszitek magatokkal?
- Persze. Jelenleg 90 napi élelmet helyeztünk el benne. Ha közben kiderül, hogy valami ebből nem válik be, vagy bármi hiányzik a felszerelésből Kanári-szigeteken beszerezhetjük a szüleinktől, akik addig odautaznak.
- Semmiféle biztosítóhajó nem fog benneteket kísérni?
- Nem, teljesen egyedül leszünk a vizen. Kapcsolatot tudunk tartani a családunkkal a műholdas telefonon keresztül, de ezen kívül semmi. Csak az Óceán és mi.
- Jó utat!

hg

Pálos Andrea és Rakonczai Gábor útját nyomon követheti a **www.atlantix. eu** weboldalon.

TARTALOM

2 Tanítómesterem a kisebbségi lét volt
3 Oktatói kiállítás
4 Fejjel, szívvel, kézzel... - interjú Orosz István grafikusművésszel
5 XX. századi magyar gazdaságtörténet
6 Széchenyi-emléknap a Magyar Tudomány Ünnepén - Dr. Sólymos Rezső emlékbeszéde
7 Széchenyi és a tudomány reformjai - Dr. Pléh Csaba emlékbeszéde
8 Tudomány Napja a GEO-n
8 Tudomány Napja a NYME BPK-n
9 Minőségszabályozás a faiparban
9 Mérnöktanár záróvizsgák a Faipari Mérnöki Karon
10 Dimény Imre akadémikus ötödik tiszteletbeli doktori címe
12 Tudományos ülés Dr. Rónai Ferenc 80. születésnapja tiszteletére
14 Kuroli Géza professzor 70 éves
16 A tanárképzés átalakulása
17 az alternatív energiaforrások hasznosításának gazdasági kérdései
18 Településrendezés, birtokrendezés
19 A GEO a FIG XXIII. kongresszusán
20 Német nyelvű közgazdászképzés Sopronban
20 Közgazdász hallgatók látogatása a Magyar Nemzeti Bankban
21 Nemzetközi workshop és konferencia
22 DEBATE -nemzetközi találkozó Mosonmagyaróváron
22 Gratulálunk Dr. László László arany okleveles agrármérnöknek
23 Kari TDK Mosonmagyaróváron
23 Kollégiumi Szakesték a NYME-MÉK-en
24 Együttműködés az AK és az MFPE között
24 Megalakult a Magyar Közgazdasági Társaság soproni Ifjúsági Tagozata
24 Művészeti pályázat
24 Önkoporsó a Közgáz udvarán
25 Könyvújdonság az ismeretlen Benedek Elekről
25 Benedek Elek Nap a NYME BPK-n
26 Nyitott Kapuk Napja a győri karon
26 56-os megemlékezés a győri karon
27 Barry Schwartz: A választás paradoxona
28 VI. Országos Nemzetiségi Óvodapedagógus Szimpózium a NYME-BPK-n
29 Lovasterápiával ismerkedtek a szociálpedagógus hallgatók
30 Déva, az árva gyermekek menedéke
31 A színpad helyett az óvodát választja
32 INTERFOB 2006.
33 Klímaváltozás a duna vízgyűjtő területén
34 „Nem lényegtelen, de mellékes"- Hamvas Béla írása
35 Nő a vonaton - Borbély József írása
36 Fele vízió- Szalai László írása
37 Amikor Papageno waldent viselt
38 Negyed évszázada repülnek a Sasok!
38 Tassonyi Ernő: Aki a párját keresi
39 Hagyományértés – mindenkinek
40 Az együttmuzsikálás élménye páratlan
41 Advent, karácsony, készülődés
42 Jön már, jön már a Mikulás
43 FEKOSZ találkozó Sopronban
44 Karácsonykor a hal nem hiányozhat

A Vivat Academia szerkesztősége békés, szép karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kíván minden kedves olvasójának!

Vivat Academia
A Nyugat-Magyarországi Egyetem lapja

Apáczai Csere János Kar - Győr,
Benedek Elek Pedagógiai Kar - Sopron,
Erdőmérnöki Kar - Sopron,
Faipari Mérnöki Kar - Sopron,
Geoinformatikai Kar - Székesfehérvár,
Közgazdaságtudományi Kar - Sopron,
Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar - Mosonmagyaróvár

IV. évfolyam, 6. szám
2006. november - december
Főszerkesztő: Hargitai Gábor, hargitaig@nyme.hu
Olvasószerkesztő: Tóth András tothandras@nyme.hu
A szerkesztőbizottság:
Dr. Albert Levente, lalbert@emk.nyme.hu (EMK)
Balázsik Valéria, bv@geo.info.hu (GFK)
Dr. Bácsatyai László, bacsaty@emk.nyme.hu (EMK)
Dr. Borbély József, cscsilla@ktk.nyme.hu (KTK)
Gecseyné dr. Papp Katalin, papp@atif.hu (ATFK)
Horváth Attila ahorvath@atif.hu (ATFK)
Lükő István iluko@fmk.nyme.hu (FMK)
Lengyel Zita zitalengyel@777westel.hu (EMK)
Németh Viktória vik@netposta.net (FMK)
Ramecz Ádám (KTK)
Mészáros Ágnes (KTK)
Raffai Balázs raphi@freemail.hu (FMK)
Szemerey Tamás tszemerey@fmk.nyme.hu (FMK)
Takács Judit takacs.judit@bepf.hu (BPFK)
Dr.Tenk Antal tenka@mtk.nyme.hu (MÉK)
Tóth Mariann mtoth@nyme.hu
Vincze Judit vinczej@mtk.nyme.hu (MÉK)

A címlapfotó: Hargitai Gábor
A szerkesztőség címe:
9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Tel.:99/518-683; 518-365
e-mail: vivatacademia@nyme.hu

Kiadja: Nyugat-Magyarországi Egyetem
9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Felelős kiadó: Prof. Dr. Faragó Sándor rektor

Design: Szarka Judit Gabriella és Szarka Zsófia Adrienn
A tördelés a NyME Kommunikációs Irodájában történik
Levilágítás: PrePress Grafikai Stúdió, Sopron
Felelős vezető: Sziklai Zsolt ügyvezető
Nyomás: Lővér-Print Nyomdaipari Kft., Sopron
Felelős vezető: Priszinger Imre ügyvezetõ
ISSN 1589-8091
Terjeszti a Nyugat-Magyarországi Egyetem

TANÍTÓMESTEREM A KISEBBSÉGI LÉT VOLT

Interjú Dr. Náhlik András egyetemi tanárral, az Erdőmérnöki Kar dékánjával

Náhlik András professzor, a Vadgazdálkodási Intézet egyetemi tanára váltotta Dr. Mészáros Károly professzort az Erdőmérnöki Kar élén, egy olyan időszakban, amikor a felsőoktatás területén komoly változások indultak be (felgyorsultak), ill. várhatók. Tevékenységének kezdete egybeesik a „bolognai folyamat" első kötelező évével, amely gyökeresen megváltoztatja oktatásunk szerkezetét. Dékánságának első tanéve alkalmából kerestem fel, hogy terveiről, elképzeléseiről, nehézségeiről érdeklődjem e rohamosan változó, nehéz időszakban.

Prof.Dr. Náhlik András egyetemi tanár, az Erdőmérnöki Kar dékánja

-Csatlakoztunk a bolognai folyamathoz. Hogyan látod a BSc és az MSc képzés egymásra épülését általában, ill. a kar különböző szakjai esetében? Az új szakoknál – részben a kisebb kötődések miatt is - kevesebb a gond, az erdőmérnöki szakmának viszont évszázados hagyományai vannak. A hagyományok nem sínylik ezt meg?

-Valóban eltérő a helyzet szakonként. A régi főiskolai szintű képzéseinkben, a természetvédelmi és vadgazda mérnöki szakokon sikerült az eddigi képzéseket megfejelni olyan tárgyakkal, amelyek magasabb szintű biológiai, ökonómiai, szakpolitikai, etikai és térinformatikai ismereteket adnak át. A képzések olyan monitoring, hatásvizsgálati és kutatás-módszertani ismereteket is tartalmaznak, amelyek a végzetteket tudományos munka végzésére is alkalmassá teszik. A kisebb hagyományokkal rendelkező ötéves képzéseink esetében is könnyebb az átállás. A legnagyobb dilemmát talán a hagyományosan ötéves erdőmérnökképzés 3+2 évessé alakítása jelenti, jelentette. Úgy tűnik, a szakmának sincs egyelőre elképzelése arról, hogy mit kezdjen a 3 évet végzett mérnökökkel. A problémát az jelenti, hogy nem bocsáthatunk ki olyan erdőmérnököket, akik nincsenek tisztában a szakma alapjaival. Így a szorosan vett szaktárgyakat az alapképzésben kell oktatnunk. Egyes műszaki jellegű tárgyakat kellett átvinni a mesterképzésbe, ehhez viszont a képzést ismét természettudományi alapozó tárgyakkal kell kezdeni. És akkor felvetődhet a kérdés: mitől mérnök az alapképzést kapott erdőmérnök? És mire fogja használni a szakma? A végzett erdőmérnökök többsége, akik nem szereznek mester fokozatot, nem fognak a jövőben olyan sokoldalú képzést kapni, amely a szakma egészében és a kapcsolódó szakterületeken is hasznosítható lesz. Ez elhelyezkedési nehézségeket is jelenthet. Másrészt viszont, költségtérítéses mesterképzésünk beiskolázási száma növekedhet.

-Az egyetemi, s ezen belül a kari költségvetésnek az utóbbi években várhatóan talán legdrasztikusabb megszorításai mennyiben módosíthatják eredeti dékáni elképzeléseidet? Mik voltak a tervek, s várhatóan mi lesz belőlük?

-Dékánná választásom előtt úgy tudtam, hogy egy gazdaságilag konszolidált kart vehetek át. Aztán derült égből villámcsapásként ért az információ, hogy ebben az évben először 123 millió Ft, a korábbi években fel nem merült kiadást kell a karnak kigazdálkodnia, amit a karhoz nem tartozó szervezeti egységek finanszírozására kell fordítanunk. Nem vitatom e hozzájárulás jogosságát, csak konstatálom: ez a teljes kari költségvetés mintegy 15%-a, a költségvetési támogatás közel 18%-a. Ha ehhez hozzávesszük, hogy jövő szeptembertől még a PPP-program befizetéseivel is számolnunk kell, ami évi 69 milliót jelent, nem túlzás a helyzetet drámainak leírni. Így talán érthető, ha a dékáni programomban leírt, tervezett fejlesztések helyett válságkezeléssel kell kezdenem dékáni tevékenységemet.

Elképzeléseimnek természetesen vannak olyan részei, amelyek jelentős többletforrást nem igényelnek, ezek megvalósításáról nem kívánok lemondani. Ilyenek a teljesség igénye nélkül: szakjaink népszerűsítése a felvételizők körében, egyes tárgyak követelményrendszerének áttekintése, azok egymásra épülésének felülvizsgálata, az oktatás egész szerkezetének ésszerűsítése, az idegen nyelvű képzések beindítása, a blokkosított oktatás végleges, ésszerű formájának kidolgozása, a kutatási, szakértői tevékenység ösztönzése, a hallgatók tudományos munkájának támogatása, a diákélet, a hagyományok ápolásának segítése.

-Milyennek látod a hagyományosan kiváló oktató-hallgató kapcsolatot a karon, illetve – ha egyáltalán - a jelenlegi folyamatok mennyiben befolyásolják majd?

-Még mindig jónak, bár kétségtelen, hogy e tekintetben is voltak változások. A változások viszont nem a jelenlegi folyamatok következményei, hanem az új szakok megjelenésével, a hallgatók létszámának növekedésével kezdődtek, és a kredit rendszerű képzés bevezetésével folytatódtak. Ami az előbbit illeti, az oktatók nagyobb leterheltsége és a hallgatók létszámának növekedése óhatatlanul a személyes kapcsolatok lazulásával járt. A kredit rendszerű képzés pedig elmosta az évfolyamok közötti határokat, ennek következményeképpen fellazította az évfolyamok jól működő közösségeit, és az intézményes és személyes kapcsolattartást a tanárokkal. Ebben a helyzetben különösen fontosnak tartom minden olyan hallgatói kezdeményezés segítését és felkarolását, amely közösségek megszilárdulását eredményezi, lett légyen szó Hallgatói Önkormányzatról, Selmeci Társaságról, Fröccsöntő Sasokról, IAESTE-ről vagy másokról. E felsorolásból is kitetszik, hogy karunk selmeci öröksége, a hagyományok ápolása segíthet, segít a jó oktató-hallgató viszony fenntartásában. A kapcsolattartás a diákszervezetekkel, a szakestélyek, hallgatói rendezvények azok, amelyek változó világunkban változatlanul igazodási pontok, a közvetlen viszony fennmaradásának biztosítékai. A hagyományok ápolásának támogatását, a diákszervezetekkel való jó viszony fenntartását ezért kiemelten kezeltem dékáni progra-

momban, és nagy hangsúlyt kívánok erre fektetni a jövőben.

-Most, hogy dékán lettél, még jobban érzem a vállaimra nehezedő éveket, Te vagy az első főnököm, aki már hallgatóm is volt. Milyen érzés olyan beosztottakkal dolgozni, akik Téged valamikor tanítottak?

-Meglepett a kérdés, illetve a felvetés, hogy főnök-beosztotti viszonyt említettél. Őszintén mondom, eszembe sem jutott, hogy így definiáljam viszonyunkat, vagy viszonyomat más oktatótársaimhoz, akiknek egy része szintén tanított engem, bár sajnos egyre kevesebben aktívak. Amennyire nem kis mértékben tekintélyelvűségen alapuló társadalmunk normái megengedik, szeretném feladatomat vezetői allűrök nélkül ellátni. Ez persze nem jelenti azt, hogy adott helyzetekben nem voltam, vagy leszek kénytelen határozottságot mutatni. Érzékeny, sokakat érintő döntéseket egyébként sem lehet mindenki kedvére meghozni. Fontosnak tartom azonban, hogy ha elfogadtatni esetleg nem is tudom, legalább megértessem döntésem motivációit. Amúgy pedig a dékán keze eléggé meg van kötve, hiszen tervezett határozatait vezetőtársaival is célszerű, a kari tanáccsal pedig kötelező elfogadtatnia.

De a kérdésnek van egy érzelmi felhangja, amit nem szeretnék figyelmen kívül hagyni. Kapcsolatom Veled és más velem egykorú, vagy nálam idősebb kollégáimmal sokkal szorosabb, mint a fiatalabbakkal, akik jó részével egyáltalán esélye sem volt bármilyen kapcsolat kialakulásának. Okolható ezért megváltozott, felgyorsult világunk, hajszoltságunk, annak a képességnek és lehetőségnek az elvesztése, hogy egymásra odafigyeljünk. Amikor én dolgozni kezdtem, a tanszékvezetőm körbevezetett a karon, és mindenhol bemutatott, mint új munkatársat. Ez akkor még általános gyakorlat volt. És ugye mondanom sem kell, hogy nagyon jólesett. A mai napig emlékszem azokra a szituációkra, amikor Ti, volt tanáraim felajánlottátok a tegezést, mert nagy tisztességnek éreztem. Az volt igazán minőségi változás, nem pedig az, hogy „főnök" lettem.

-A szokványosnál talán szorosabb kapcsolatot teremtenek közöttünk az ugyanazon országból származó feleségeink. Ha nem tekinted a kérdést indiszkrétnek, mondanál valamit a magadról?

-Hogyne, szívesen. Bár az egész nem azzal kezdődött, hogy megnősültem, hanem, hogy megszülettem, mégpedig Kolozsvárott, ahol életem első 16 évét töltöttem. Ott eszméltem, ott tanultam magyarságot. Tanítómesterem pedig a kisebbségi lét volt. Mélyebben lehetett ott megélni a magyarságot, éppen ezért későbbi életem során sokszor furcsa volt felszínes magyarkodással találkozni. Ami pedig nősülésemet illeti, az úgy történt, hogy erdőmérnök hallgatókat kísértünk ki Szodfridt professzor úrral. Akkor még élt a moszkvai egyetem erdészkarával a cserekapcsolat. És míg Szodfridt professzor úr a szíves vendéglátást és a Diótörőt élvezte a moszkvai Nagyszínházban, én leendő feleségem társaságát. Aki egyébként szintén erdőmérnök, és egyetemünk Központi Könyvtárában dolgozik.

Bácsatyai László

OKTATÓI KIÁLLÍTÁS

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának Vizuális Nevelési Tanszéke a Bartók Béla Megyei Művelődési Központ emeleti kiállító termében mutatkozott be oktatói munkákkal.

A győri kar 11 tanszékének egyike a Vizuális Nevelési Tanszék. Oktatók között festőművészek, iparművészek, grafikus- és szobrászművészek tanítják a hallgatókat a művészeti szemléletre és annak gyakorlati alkalmazására. A vizuális műveltségi területet hallgató leendő tanítók számára a kar ezen tanszéke lehetőséget biztosít tehetségük fejlesztésére és bemutatására. A képzés során létrejövő alkotások az Apáczai Galériában rendszeresen kiállításra kerülnek. A kar hallgatói közül sokan vesznek részt olyan választható képzéseken, melyeket szintén a Vizuális Nevelési Tanszék gondoz. Így a grafika, a festészet, a fotóművészet, valamint a népművészeti tárgyak készítése sok hallgatót vonz.

A mostani kiállításon, 2006. november 16-án a Vizuális Nevelési Tanszék művésztanárai mutatták meg, hogy a mindennapi oktatási tevékenység mellett fennmaradó szabadidejükben milyen tárgyiasult formát ölt művészi szemléletük.

Az eseményen Dr. Cseh Sándor dékán köszöntötte a vendégeket és méltatta a kiállító oktatókat. A kiállító alkotók:

Balogh István festőművész
Borbély Károly festőművész
Boros Zita iparművész
Kovács Kálmán grafikusművész
Lipovics János iparművész, szobrász
Szunyogh László szobrászművész
Váray Ibolya iparművész

A megnyitó műsorában közreműködnek a Kar és az idén 60 éves jubileumát ünneplő Richter János Zeneművészeti Szakközépiskola növendékei és tanárai.

Horváth Attila
NYME-AK

A kiállítást Dr. Cseh Sándor dékán nyitotta meg.

FEJJEL, SZÍVVEL, KÉZZEL...

A pedagógia egyik legjelentősebb korszakának kiemelkedő pedagógusegyénisége, Pestalozzi az egyetemes emberré nevelést kívánta megvalósítani a kéz, fej és szív kiművelésével. Amikor Orosz István grafikus művész, az Alkalmazott Művészeti Intézet júniusban kinevezett egyetemi tanárának akadémiai székfoglaló beszédét hallgattam, majd beszélgettem vele, Pestalozzi célkitűzésének megvalósulását tapasztaltam. Az előadásból interdiszciplináris műveltségű, mély érzésű, igazi professzort ismerhetett meg a hallgatóság, a képei, filmjei, plakátjai láttán pedig mindezek mellett keze varázslatának is tanúi lehetünk.

Orosz István grafikus művész, az Alkalmazott Művészeti Intézet egyetemi tanára

- A sokoldalú műveltségtartalom hátterében a felnőtté válás útkeresése, vagy a választott művészeti tevékenységgel járó kihívás áll?

- Bevallom, hogy "igazi" szakmámmal, a képző- és iparművészettel, azon belül is leginkább a grafikával csak viszonylag későn és jobb híján kezdtem el foglalkozni, a középiskolában többek között az irodalommal és a színészettel jegyeztem el magam. Az Iparművészeti Főiskolára azért jelentkeztem, mert ott nem a káderlapok számítottak, kívül esett a "vonalas" pályákon, bármilyen háttérrel be lehetett jutni.

-A tehetség viszont kellett, melyről szerényen nem szól. Az úton, mely a művészeti akadémiák tagságáig vezette, milyen útjelek mentén haladt, sikerült é elkerülni a zsákutcákat és az „útlezárásokat"?

-Diploma után újra a színházzal kezdtem foglalkozni, aztán a filmmel. A Pannónia Filmstúdió rendezője voltam egészen addig, amíg Sopronba nem hívtak. Közben terveztem plakátokat, illusztráltam könyveket, festettem és rajzoltam néhány kiállításnyi képet, összeírtam egy kötetnyi verset meg novellát, s egy csomó mást. Mindig szem előtt tartottam, hogy vigyázzon aki túlságosan "sokoldalú", mert az a felszínességére is utalhat, hiszen ki tudna elmélyülni egyszerre több dologban. Engem tényleg szórakoztat, ha különféle dolgokkal foglalkozom párhuzamosan, de azért érzek olykor lelkifurdalást is: jobb lett volna egyvalamire koncentrálni.

-Jó hogy nem ezt tette, mert így egyszerre jelenti nekünk Orosz István a Shakespearet szép orgánummal, jó hangsúllyal, átéléssel előadó „akár színészt", a „Távárisi Kányec!" szellemes plakát tervezőjét, a világszerte ismert grafikák és animációs filmek alkotóját, s többek közt a művészet és a matematika összefüggését vizsgáló professzort. Életútjának jelentősebb állomásait milyen eredmények fémjelzik?

-A mi pályánkon az állomásokat a kiállítások jelentik ,az egyes időszakok összegzéseként is felfogható nagyobb tárlatok. Ezek közt fontosnak tartom a soproni Festőteremben tartott bemutatót, amely 2001-ben volt. Ha mellé kell tennem a jelentősebbeket, akkor egy görögországit (Tesszaloniki, 1997), egy amerikait (Bethlehem,1998), egy dániait (Silkeborg, 2000), egy pozsonyit (2002) említenék, illetve azt, amelyik néhány hónapja volt Budapesten az Ernst Múzeumban. Szakmai elismerésként talán az a legfontosabb, hogy meghívott a tagjai közé a nagyhírű (és velem éppen egyidős) Alliance Graphique International, amelynek első és az eddigi egyetlen magyar résztvevője vagyok. Itthon pedig az a csodabogár lettem, akit mind a két művészeti akadémiába beválasztottak. Azt is a szakmai elismerések között tartom számon, hogy a munkásságomról sok képpel illusztrált könyvet adtak ki az Egyesült Államokban, Szlovákiában, illetve hamarosan Kínában is megjelenik egy, épp most kaptam meg a korrektúra oldalakat.

-Elhallgatott lényeges „fémjeleket". Több mint száz kiállítása volt, számtalan hazai és nemzetközi filmfesztivál, biennálé, kiállítás fődíjának tulajdonosa, többek között Balázs Béla Díjat, majd Munkácsy Mihály- Díjat vehetett át, egy éve Érdemes Művész, s a hollandiai magyar év egyik kiállító művésze volt nagy sikerrel. Mit jelentett ez Önnek?

- Hágában egy volt királynői palotában van az Escher Múzeum, ennek a felső emeletét kaptam meg majd négy hónapra. A csodálatos építészeti helyszín miatt biztosan ez volt a legszebb kiállításom, és valószínűleg ezt látták a legtöbben. Talán kevesen tudják, hogy M. C. Escher, művészete egyik kiindulópontjaként tartotta számon a magyar matematikus, Pólya György geometriai kutatásait. Érdekes lépcsőfok, ahogyan egy másik magyar, történetesen az én munkáimban formálódik tovább az escheri geometria. Izgalmas volt, amikor holland szakemberek a helyszínen elemezték a köztünk lévő rokonságot és különbözőséget, s talán én is tudtam profitálni az előadásokból.

-A legfontosabb és leghűségesebb " útitársával ", a feleségével folytatott sikeres alkotótevékenység ritka érték. Minek köszönhető?

-Keresztes Dórával a Főiskolán ismerkedtünk meg és együtt élünk immár harminc éve. Ugyanazon a pályán vagyunk, ám mégis nagyon könnyen megkülönböztethető egymástól a munkáink karaktere. Dóra inkább fest, míg én rajzolok, számára a népművészet a tiszta forrás, nálam a művi, olykor másodlagos alapok a jellemzők, ő érez, én elemzek, neki a szív a fontosabb, én meg "agyalok", inkább a fejemmel dolgozom. A film oly nagy munka, hogy benne akár két ilyen különböző ember is összeállhat. Sokat dolgoztunk együtt, illetve bedolgoztunk egymás filmjeibe. Ez természetesen nem a grafikai stílusok keveredését jelenti, hisz a forgatókönyvírói, dramaturgiai feladatoktól egészen a vágásig sok mindent át lehet adni, vagy akár közösen is lehet rajzfilmet rendezni. Dóra sokkal jobban ért a muzsikához, mint én, ezért szinte minden filmes munkámhoz ő tett javaslatot a zenére. Tudunk egymásnak tanácsot adni, sőt el is várjuk ezt egymástól.

- A művészek között akadnak olyan alkotók, akik a taní-

tási tevékenységet nem tartják fontosnak. Ön hogyan vélekedik erről?

-Az, hogy szükség van a képzésre és így a tanárokra is, az nyilván nem kérdés. A tanítás vállalásának az anyagi kényszertől a nemzet felemelkedését célzó moralizálásig nagyon sok megfontolás lehet az oka. Van azonban egy olyan kérdés, ami korszakonként fölmerül, és elbizonytalanítja azokat, akik a művésztanár pályára lépnének: tanítható-e egyáltalán a művészet? Úgy vélem, sok részlete oktatható hagyományos módon, vannak területei, ahol a személyes mintaadás meríti ki a tanítás fogalmát, de nyilván van olyan spirituális vetülete is, amely megtaníthatatlan. Az én esetemben egy személyes motívum is szerepet kap: apám, anyám, testvérem tanárok, sőt már a művészettörténész fiam és egyetemista lányom is tart órákat – nem szeretnék kilógni a sorból.

- Az Alkalmazott Művészeti Intézet egyetemi tanáraként mik a tervei?

-Elsősorban a grafikusképzésben vállalnék szerepet. A program, mely alapján tervező grafikusokat, illusztrátorokat, tipográfusokat, illetve a vizuális kommunikáció szakembereit képezzük majd, elkészült, az akkreditációs folyamat jól halad, sőt, a hírek szerint az Magyar Akkreditációs Bizottság felmutatta az indító tárcsát, „indulhat a hajó". Természetesen én a szakmának azt a részét adom tovább szívesen, amelyben leginkább otthon vagyok, tehát az úgynevezett „illustrative design" területén számíthatnak rám a diákok. Fontosnak tartom, hogy az egyetem „zöld" karaktere a mi szakmánkban is megjelenjék, önálló alkotóként több környezetvédelemmel kapcsolatos projektben vettem már részt, szeretnék tanárként is kiállni ezek mellett. A tanítás mellett nem akarom föladni az alkotói pályát sem, azt hiszem hitelesebb lehet úgy a mondandóm, ha azt a gyakorlat is igazolja.

- Egyetemünk logója Ön által formálódik. Mit tart fontosnak a "vizuális üzenetben"?

-Dicsérjük majd nyugtával a napot. Elég sok olyan feladatot kaptam már, amelyeknél az volt a követelmény, hogy sokak ízlését, elvárását tükrözze az eredmény, az emblématervezés tipikusan ilyen munka. Bizton állítom, hogy lehetetlen minden szempontot figyelembe venni a tervezés során, persze illik megpróbálni. Alaposan meg kell ismerni a teljes egyetemet fizikai valójában és szellemében is, aztán a kutatás idején felgyűlt minden anyagot félre kell tenni, akár el is felejteni, hogy csak valami eszszenciális kép maradjon meg belőlük. Amennyiben ez a kép vizuálisan is megjeleníthető, kihámozható belőle valami "üzenet" és ráadásul grafikai mivoltában elég érdekes, akkor van valami remény...

-Reménykedésben nem szűkölködünk, s izgatottan várjuk, hogy teljesüljön. Mivel tölti szívesen az idejét, ha nem az ismertetetett munkái kötik le, vagy nem külföldi meghívásnak tesz eleget?

-Erre tudok a legnehezebben válaszolni, mert a felsorolt tennivalókhoz gyakran kevés a nap 24 órája. Most, hogy kérdezi, be kell vallanom, egyáltalán nincs unaloműzésre kitalált passzióm, de ha egyszer majd a diákjaim futballozás közben történetesen páratlanul lesznek, talán megkérdem: beállhatok-e?

Mi pedig majd azon gondolkodhatunk, hogy azoknak a diákoknak szurkoljunk akikkel, vagy akik ellen játszik és kíváncsian várjuk, hogy a lába is olyan kiművelt-é, mint a keze, s ha igen, Pestalozzi elméletét is kiegészíthetjük...

Tóth Mariann

XX. SZÁZADI MAGYAR GAZDASÁGTÖRTÉNET

Recenzió Honvári János könyvéről (Aula Kiadó, 2006.)

Az Aula Kiadó - hamar alkalmazkodva a magyar oktatási rendszerben bekövetkezett változásokhoz - már az új oktatási rend első évében megjelentette Honvári János hiánypótló kötetét a XX. századi magyar gazdaságtörténet témakörében.

A struktúrájából és fő céljaiból adódóan egyetemi tankönyvként definiált kiadvány az írótól 2005-ben megjelent „Magyarország gazdaságtörténete Trianontól a rendszerváltásig" c. kötet - a korábban említett okok miatt - átdolgozott változata, amely új struktúrájának köszönhetően tökéletesen alkalmazkodik a közgazdasági és üzleti alapképzésben bevezetett kétciklusú képzés metodikájához, illetve a kötelezően választható Magyar gazdaságtörténet c. tárgy fél éves időkeretéhez.

A szerző egyenletes léptekben halad előre a két világháború közötti időszaktól, a tervgazdaság és a Kádár-rendszer szakaszain át, a gazdasági rendszerváltásig. Az egyes fejezetek mindig az adott időszakra jellemző sarokpontok alapján vázolják a történéseket, így a fejezetek nem azonos szerkezet alapján épülnek fel, nem egyforma hosszúságúak, nem azonos gazdasági részterületeket vizsgálnak. Ahogy a valóságban sem minden terület domináns egy-egy gazdasági korszakban, így a kötet épp ezáltal lesz egészét tekintve egységes és lényegretörő.

A szerző célja művével mindenképpen az üzleti és gazdasági szféra új generációjának (a mai egyetemi hallgatók) korrekt tájékoztatása volt, amely az időbeli és ezáltal terjedelmi keretek okán a már említettek alapján a két világháború közötti időszaktól a gazdasági rendszerváltásig terjed. A szerző így kötetének mindenképp egy bevezető, összefoglaló előadást javasol a korábbi évszázadok gazdasági történetét illetően.

A könyv szerkesztésénél és felépítésénél kifejezetten az egyetemi hallgatók igényeit vették alapul. A felosztás, a kiemelések, a fejezetek tagolása logikus felépítésű, amely megkönnyíti a könnyebb és gyorsabb felfogást, egyfajta információalapot kölcsönözve a közgazdasági és üzleti életbe készülő majdani szakembereknek. Tipográfiailag sem elhanyagolható a könyv értéke, hiszen a leíró részeket magyarázó grafikonok, és az adatokat világosan szemléltető táblázatok szakítják meg. Ezek pedig az inkább reálfelfogású „célközönség" számára sok előnyt jelentenek az információk hosszú távú megőrzését illetően, vizuálisan is alátámasztva a szöveges részeket.

Fontos, azonban megjegyeznünk, hogy annak ellenére, hogy a szerző munkáját kifejezetten tankönyvnek szánta, a XX. századi magyar gazdaságtörténet iránt érdeklődők is haszonnal forgathatják. A tankönyvfelépítés, az egyszerű nyelvezet és az adatorientáltság mellett ugyanis tipográfiailag jól elkülönített keretes részek a kor hangulatát kifejező forrásrészleteket tartalmaznak, a leírtakat alátámasztva.

Befejezésül külön fontos megemlíteni, hogy a szakavatott szem számára hiányzó lábjegyzeteket, forrás- és irodalomjegyzéket sem kell hiányolnia a téma után mélyebb érdeklődőknek, hiszen a XX. század gazdaságtörténete a XXI. század korának megfelelően már CD-ROM melléklettel is rendelkezik, amely tartalmazza az imént említett információkat történelmi kronológiával és fogalommagyarázattal kiegészítve.

Szabó Nóri és Könye Kata

SZÉCHENYI-EMLÉKNAP A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPÉN

Nagycenk – Sopronpuszta – Sopron

„2006. november 3-án – hagyományainkhoz híven – Nagycenken és Sopronpusztán gyülekeztek tudományos életünk képviselői, hogy a Magyar Tudomány Ünnepének megnyitó rendezvényén bensőséges ünnepség keretében tisztelegjenek gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar emléke előtt.„ - Dr.Dr. h. c. Solymos Rezső Széchenyi-díjas akadémikus Széchenyi sírjánál tartott emlékbeszéde

Az emléknap rendezője az MTA Erdészeti Bizottsága, a NYME, az ERTI, és a TÁEG Zrt. közreműködésével. Az országos méretűvé vált ünnep „eseményei" megtöltik a novemberi napokat. A tudás, az új ismeretek fényével teszik érzékelhetővé az ember alkotó készségét és a jobbra, többre való törekvéseit.

Többre és jobbra vágytak a reformkor hazafias érzelmű nagyjai is, akik világosan látták, hogy a 19. század csak akkor hozza meg a Kárpát-medencében élő magyarság és a többi nemzetiség számára az óhajtott jólétet, ha a közel ezredévnyi tapasztalatokat tudományosan is megalapozzák. Erre építve hirdették: „Magyarország nem volt, hanem lesz". Ez a jelmondat ma is emlékezteti az utódokat Nagycenken a Széchenyi-szobor talapzatán. A cenki szobor a maga lendületével hirdeti azt az igazságot is: „Nyelvében él a nemzet". A két évszázaddal ezelőtti Magyarország fővárosában a többség német nyelven sajátította el a tudományt, vagy latinul fejtette ki a haza üdvét szolgálni kívánó bölcs gondolatait. Sürgetővé vált a „magyarosítás".

Szerencsésnek tekinthetjük magunkat, hogy a 48-as magyar szabadságharc előestéjén, 1825. november 3-án, 181 évvel ezelőtt, egy kiváló személyiség: Széchenyi István, a pozsonyi országgyűlésen birtokainak egy esztendei jövedelmét felajánlotta a Magyar Tudós Társaság megalapítására. Ezért kezdődik a Magyar Tudomány Ünnepe minden évben november 3-án. Ezért emlékezünk az ünnep kezdetén az „Alapító"-ra, annak példamutató áldozatkészségére. Örvendetes, hogy a magyar országgyűlés már 1791-ben törvényjavaslatot alkotott az Akadémia felállításáról, amelyet azonban nem emelt törvényerőre. Az 1825. évi nevezetes napon Felsőbüki Nagy Pál azzal vádolta a hazai arisztokráciát, hogy keveset tesz a magyar kultúráért. Erre adott méltó választ Széchenyi. Ritkán emlékezünk meg arról, hogy Széchenyit egy nagyszerű baráti kör is támogatta törekvéseiben: gróf Dessewffy József, gróf Andrássy György, Vay Ábrahám, gróf Károlyi György, gróf Esterházy Mihály, báró Wesselényi Miklós és az Akadémia egykori elnöke: Teleki József.

Dióhéjba sűrítve ezt a remek tettet, a magyar nyelvű tudományos élet megindítását és megalapozását kívántuk az eddigieknél is nagyobb hangsúllyal elismerni azzal, hogy a Magyar Tudomány Ünnepének kezdetén „Széchenyi István-emléknap"-ot rendezünk. Az elsőre 2000-ben került sor, amikor az Akadémia 175 éves jubileumát az EFE, az ERTI és a TÁEG közreműködésével ünnepeltük. Nagycenken az MTA elnöke a Széchenyi-szobor előtt mondott beszédében méltatta a nagyszerű kezdeményezést, az Akadémia megalapítását. 2000. óta évente a Nagycenken, a Mauzóleumban emlékbeszéddel, koszorúzással kezdjük az emléknapot. Innen Sopronpusztára mennek a résztvevők, ahol a Tanulmányi Erdőgazdaság közreműködésével „Akadémiai Emlékerdőt" létesítettünk. Az első alkalommal, 2000-ben 175 nagyméretű hárs sorfát ültettünk el közvetlenül a határ mellett úgy, hogy a fasorok legyezőszerűen nyílnak. Ezzel is hirdetik a tudomány világot átfogó és az emberiséget szolgáló szerepét, nemzetközi jellegét. Ezt követően évenként egy újabb fát ültetünk el. Az emlékerdőben mindig annyi élőfa áll, ahány éves az Akadémia. Tudományos üléssel az egyetemen fejeződött be az emléknap.

Dr.Dr.h.c.Solymos Rezső akadémikus

2006-ban külön is kifejezésre jutattuk, hogy: „Aki fát ültet, bízik a jövőben". Napjainkban a magyar tudományos életnek, a kutatásnak és az oktatásnak is szüksége van arra, hogy töretlen hitel bízzon a jövőben. Főleg nekünk erdészeknek hir-

Az egyetem vezetése koszorút helyezett el Széchenyi sírjánál

detik hosszú évszázadra előre a hitet, az erkölcsöt és a tudományt mindenekelőtt Sopronban és környékén. Az erdő, a vad és a fatudomány központja Sopron, az Egyetem Erdőmérnöki és Faipari Mérnöki Karai, az ERTI Kísérleti Állomása az Erdészeti és Faipari Szakközépiskola és nem utolsó sorban a Tanulmányi Erdőgazdaság.

Sopron közelében több Berzsenyi-emlékhely van, amelyek a városban működő tudós tanárok, kutatók és oktatók, valamint az egyetemi hallgatók számára fennen hirdetik a költő szavait: „Minden ország támasza, talpköve: a tiszta erkölcs". Az oktatói, kutatói etika nagyszerű szerepére a Tudomány Ünnepén 2006-ban is különös figyelmet kell fordítani. Ez az erkölcs az összekötő lánc szerepét is betöltheti a Hit és a Tudomány között. Hinnünk és bíznunk kell többek között abban, hogy a magyar tudományosság képes a jövő számára nélkülözhetetlen új eredmények kimunkálására, oktatóink érzik felelősségüket a jövőt majdan formáló oktatottak iránt, és az oktatottak kellő buzgalommal sajátítják el a tudományos ismereteket. Ha ez hiányozna, alig beszélhetnénk az alapot is jelentő erkölcsről. Jó példával szolgáltak erre egyetemünk története során az oktatók és a hallgatók egyaránt. Selmec óta nagyon sokan tudják e hazában, hogy az erdész társadalom együttműködése, összetartozása az erdészettudomány és a gyakorlat terén csodákra képes. A selmeci gyökerekhez tartozott a vadgazdaság, és belőlük terebélyesedett naggyá a fatudomány is. Ezt és még számos nagyszerű gondolatot hordoznak magukban az emlékerdő fái, amelyek felsorolására most nincsen lehetőség. Úgy hiszem azonban, hogy az erdész, vadász és fás hivatások megértése és megélése erőt ad a szaktudományok magas színvonalú műveléséhez, oktatásához és elsajátításához is. A tudás alapú társadalmat építjük a 21. században szakterületünkön is 2006-ban a Magyar Tudomány Ünnepén Sopronnak és környékének változatlanul kitüntető szerep jutott. Szeretném, ha közeli évek egyikében a Magyar Tudományos Akadémia ünnepi nagygyűlésére is Sopronban kerülne sor. Itt az akadémiai emlékerdő mellett nyitották meg a rendszerváltás kapuját a soproniak nyugat felé. Ezen a kapun át várjuk majd az európai tudományos élet képviselőinek az érkezését, hogy együtt ünnepeljük a tudomány eredményeit és azokat, akik sokat tettek és tesznek a tudományos haladásért, jólétünkért.

Dr.Dr. h. c. Solymos Rezső Széchenyi-díjas akadémikus, kutatóprofesszor

Faültetés a sopronpusztai Akadémiai Emlékerdőben

SZÉCHENYI ÉS A TUDOMÁNY REFORMJAI

„Könnyű dolog Széchenyire emlékezni, de talán kevesebbet gondolkozunk a tragikus hős termékeny éveinek mozgatórugóiról..." - Dr. Pléh Csaba, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettesének beszéde

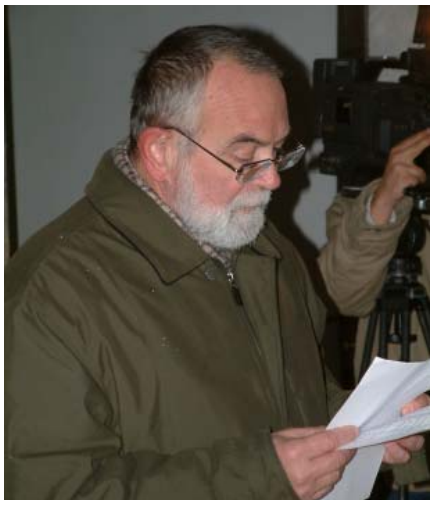

Dr. Pléh Csaba az MTA főtitkárhelyettese

„Könnyű dolog Széchenyire emlékezni, de talán kevesebbet gondolkozunk a tragikus hős termékeny éveinek mozgatórugóiról. Velünk él azonban még a másik veszély is: mindig aktualizálni, úgy szemezgetni gazdag életéből és műveiből, ahogyan a pillanatnyi szükség diktálja.

Az antikvarizmus és a prezentizmus két zátonya között navigálva mégis meg kell próbálnunk úgy adni tiszteletet neki a Magyar Tudományos Akadémia nevében, hogy iránytűként is használjuk saját korunk gondjaihoz. Bátran fordulhatunk iránymutatásért hozzá a Magyar Tudományos Akadémia nevében, hiszen az általa alapított intézmény újra és újra hagyomány és megújulás egységét hangsúlyozza.

Olyan intézmény ez, mely büszke közel két évszázados történetére, arra, hogy mily sok politikai és intellektuális vihart élt túl. Mint a tudományosság letéteményese tevékenységének tartalma révén ugyanakkor a megőrzés mellett az állandó újítás képviselője is.

A romantikus rajongó és gyakorlatias kezdeményező Széchenyinek két üzenete van a tudomány mai vitái és világa számára. Az egyik az autonómia keretadó szerepe a tudomány életében. A Magyar Tudományos Akadémia a bevett hatalomtól, s a politikától autonóm módon jött létre, s ezt az önállóságát nemcsak szellemi gyakorlatában, hanem mint intézmény is büszkén kell őrizze. Tudjuk jól, hogy a Magyar Tudományos Akadémia közel kétszáz évvel ezelőtt sem királyi dektrétumnak, hanem mai értelemben civil kezdeményezésnek köszönhette megszületését. Már akkor kompromisszumok követték ezt az alapító aktust, hiszen a gróf majd az intézmény „hivata

los" elismertetéséért harcol, de a létesítés aktusának máig szóló üzenete az önállóság fontossága. Korai, vagy egyenest koraszülött kezdeményezésnek tartja a korabeli hivatalosság az önálló Magyar Tudományos Akadémia kezdeményezését. Tudjuk jól, hogy ezzel a bécsi kétellyel szemben az alapítónak volt igaza. Őszintén reméljük, hogy így van ez ma is, amikor a lereszkedő bécsi kormánykörök helyett a pénz világa tartja koraszülöttnek, vagy túlméretezettnek a magyar tudományt és különösen az alapkutatást.

Máig releváns a Széchenyi alapította tudós társaság számára az autonómia, mint iránytű. Ennek legalább három értelme van. Távol állunk a politikától, a tudomány saját szabályai szerint élünk, de megtartva a jogot arra, hogy mindenben a tudományos világnézet és etika képviseletével lépjünk fel, még akkor is, ha ez társadalmi konfliktusokhoz vezet.

Széchenyi másik üzenete a tudós világ számára a reform eszméje. Az aktív és kezdeményező alapító atya egész életét az a hit hatotta át, hogy világunkat át lehet, és át kell alakítani. Érvényes ez nemcsak a természet és a tárgyak, hanem az emberi viszonyok alakítására is. Sosem kell félnünk az átalakítástól, ha azt mi kezdeményezzük. S átalakítási kezdeményezéseink akkor méltóak Széchenyi szelleméhez, ha észrevesszük, hogy a jobb jövő ígéretét néha az előjogokról való lemondás és az önzetlen gesztusok biztosítják."

TUDOMÁNY NAPJA A GEO-N

A Geoinformatikai Karon 2006. november 15-én rendezték meg a Magyar Tudomány Napja és a Térinformatika Világnapja alkalmából rendezett Tudományos Konferenciát.

A tudományos konferenciát a kar dékánja, Prof. Dr. Márkus Béla nyitotta meg

Az előadások témája felölelte a kar tudományos tevékenységének teljes spektrumát, érintve a természetvédelem, környezeti hatásvizsgálat, informatika, távoktatás, földhasználat és a geodézia speciális alkalmazási területeit. A konferencián lehetőséget kaptak a PhD-hallgatók az aktuális tudományos eredményeik bemutatására. A rendezvényt a karon folyó nemzetközi projekteket és azokban szerzett tapasztalatokat egy-egy színvonalas összefoglaló előadással tették teljessé.

Az elhangzott előadások a kar 35. évfordulójára tervezett évkönyvben is helyet kapnak majd, illetve a Geodézia és Kartográfia folyóiratban folyamatos megjelentetéssel olvashatók lesznek az előadásokhoz kapcsolódó teljes szakmai cikkek.

Dr. Jancsó Tamás

TUDOMÁNY NAPJA A NYME BPK-N

Ember és művészet

Ember és művészet címmel rendezett tudományos konferenciát a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar november 7-én a Magyar Tudomány Napja alkalmából. A kar művésztanárainak, Babos Ágnesnek, Gáspárdy Tibornak, Kovács-Gombos Gábornak és Ősz Róbertnek alkotásait bemutató, sokszínű tárlattal vette kezdetét a rendezvény, melyet Alpárné Dr. habil Szála Erzsébet dékán nyitott meg. Az ünnepi hangulatot fokozta az Ősz Róbert által készített afrikai hangszerek, az uduk megszólaltatása. A pergő afrikai ritmusok, dobszólók után a jelenlévő vendégek, oktatók és hallgatók megszemlélhették a kiállított képeket, szárnyas oltárokat, hangszereket, majd a nagyelőadó teremben plenáris üléssel folyatódott a program. Elsőként Konok Tamás Kossuth-díjas festőművész tartott előadást Ember és művészet címmel, melyet Alpárné Dr. habil Szála Erzsébet főiskolai tanár, Nemzet és művészete a XIX. századi Magyarországon című előadása követett. A délutáni szekcióüléseken a kar oktatói tartottak előadást kutatási témáikból, szakterületeikből, melyeket egészen késő délutánig kitartó figyelemmel kísért a hallgatóság. Este szintén a kar művésztanáraié volt a főszerep, Árvainé Nezvald Anett, Dárdai Árpád, Mentesné Tauber Anna, Sárosi Orsolya, valamint a vendégművészként fellépő Rajnai Gábor koncertje zárta az egész napos rendezvényt.

A konferencián elhangzott előadások, publikációk formájában a Tudomány Napja 2006. című kiadványban jelennek majd meg.

Takács Judit
főiskolai tanársegéd

A tárlat megnyitóján Ősz Róbert hangszereit Steiner Szilveszter és Stöckert Ádám szólaltatták meg.

MINŐSÉGSZABÁLYOZÁS A FAIPARBAN

A Faipari Mérnöki Kar, a COST E53 Akciója keretében „A minőségszabályozás jelenlegi helyzete a faiparban" címmel szervezett munkaülést november 8-10. között.

"A fa és fatermékek minőségszabályozása" névvel, 2006 márciusában indított program legfőbb célja a fafeldolgozási technológiák minőségszabályozási módszereinek továbbfejlesztése a felhasználói igények kielégítése, a termelés gazdasági optimalizációjának összességében, pedig a faipar versenyképességének növelése érdekében. Különös figyelmet fordít a rönk minőségi és geometriai jellemzőinek meghatározására, a nedvességtartalom-ingadozás okozta alakváltozás és a fűrészáruk, fatermékek szilárdsági, merevségi és vizuális megjelenésbeli becslésére, valamint a végfelhasználói követelményrendszer feltérképezésére.

A négy éves futamidejű program három munka és egy feladatcsoporton belül kívánja a fenti célokat megvalósítani, a várható eredmények közé pedig a fafeldolgozási technológiák minőségszabályozási paramétereinek pontos meghatározása, az adatgyűjtési és feldolgozási módszerek javítása, a minőségszabályozási rendszerek értékelése és fejlesztése, a törvényi és szabványosítási harmonizáció sorolható.

A Sopronban megtartott első munkaülés - melyet Prof. Dr. Molnár Sándor dékán nyitott meg - a programhoz csatlakozott országok faiparának helyzetét tekintette át a minőségszabályozás szemszögéből, majd néhány meghívott előadó olyan specifikus témákról tartott érdekfeszítő előadást, mint a TQM-rendszer faipari tapasztalatai, szerkezeti fűrészáru osztályozás, a faanyagok alakváltozási problémái és azok kezelése, a tömör faanyagok CE-jelölése.

A későbbiekben a 20 ország 55 résztvevője az egyes munkacsoportokon belül folytatta eszmecseréjét, kijelölve a közös érdeklődési területeket, felvázolva a jövőre vonatkozó terveket, elképzeléseket. A tudomány és technológia közelítése érdekében a programban a Swedwood Sopron Kft. látogatása is szerepelt, ahol a résztvevők megtekinthették a konyhafront gyártás korszerű technológiáját, modern felületkezelő vonalait, valamint a legújabban bevezetett robottechnológiát. A hálózatépítést talán leghatékonyabban segítő díszvacsora hangulatát az Ürmös néptánc együttes rövid műsora alapozta meg, rábaközi és magyarpalatkai táncokkal. A fesztelen jókedv ékes bizonyítéka volt az először országonkénti, majd a közös éneklés és tánc.

Az ülést kiértékelő irányító testület (MC) ülésen az Akció elnöke, Prof. Dr. Robert Kliger (Chalmers University of Technology, Göteborg) a rendezvényt nagy sikerként jellemezte, megköszönte a szervezők, Dr. Dénes Levente, Dr. Németh Róbert munkáját és remélte, hogy a program hasonló lendülettel folytatódik, megvalósítva mindazokat az elképzeléseket, melyeket a program előterjesztői javasoltak.

Dr. Dénes Levente, egyetemi adjunktus

MÉRNÖKTANÁR ZÁRÓVIZSGÁK A FAIPARI MÉRNÖKI KARON

A nappali tagozatos, párhuzamos képzés keretében tanuló mérnöktanárok 1998 óta minden év őszén védik meg tanári diplomájukat, és tesznek záróvizsgát. 2006. október 17-én 2 fő mérnöktanár, 16 okleveles mérnöktanár és 1 fő műszaki szakoktató hallgató tett záróvizsgát. Előtte az elkészített szakdolgozatukat és diplomamunkájukat védték meg bizottság előtt. Fontos esemény ez nem csak a hallgatóknak, hanem a Tanárképző Intézetnek is, hiszen itt kapunk képet a három, vagy négy év felkészítő munkánk eredményéről, valamint visszajelzést a külsős vizsgabizottsági tagoktól és az elnöktől.

Az idén elégedetten nyugtázhattuk a hallgatók teljesítménye alapján, hogy jól sikerült ez az idei záróvizsga is. Nagyon változatos, érdekes témákat választottak és dolgoztak ki írásbeli munkájukban a hallgatók. Intézetünk ügyel arra, hogy aktuális, fontos és a gyakorlatban is hasznosítható témákat adjunk. Így pl. a Térségi Integrált Szakképzési Központok, a Tanösvények pedagógiai tervezése, a halmozottan hátrányos helyzetűek nevelési-oktatási kérdései, a fenntarthatóság pedagógiai kérdései, a Multimédia és Környezet módszertani Laboratórium műszerhasználata voltak azok a témák, amelyekről dolgozatok készültek.

A szóbeli záróvizsga jó hangulatban, kellő alapossággal zajlott. Ehhez a bizottság kérdező tanárai, elnöke és tagjai is hozzájárultak. Ilyen jó teljesítmény már évek óta nem született, mert a vizsgák utáni napon karunk dékánja nevében Prof. Dr. Varga Mihály dékánhelyettes 19 diplomát adhatott át. A bizottság tantárgyi dicséretet adott Oktatástanból Fekete Júlia, Kollarics Tímea és Vágvölgyi Andrea, Szakmódszertanból Fekete Júlia, Dávid Judit és Miklós Tamás hallgatóknak. A vizsgaátlag 4,3 volt.

Mint a képzésért felelős személy, örömmel és megelégedettséggel mondhattam el záró gondolataimat, és kívántam a végzetteknek szakmai és magánéleti sikereket, boldogságot. Dr. Emőkey András intézetigazgató-helyettes a Szent István Egyetem Gazdaság és Társadalomtudományi Kara Tanárképző Intézetéből volt a Záróvizsga Bizottság Elnöke, aki nagy érdeklődéssel, ugyanakkor nagy empátiával hallgatta a feleleteket, tette hozzá szakmai-emberi kiegészítéseit. Elismerő, dicsérő szavai valós tényeken alapultak, s kellő muníciót adtak munkánk folytatásához.

Dr. habil Lükő István

DIMÉNY IMRE AKADÉMIKUS ÖTÖDIK TISZTELETBELI (HONORIS CAUSA) DOKTORI CÍME

DIMÉNY IMRE akadémikus a NYME MÉK 2006. szeptember 8-án megtartott tanévnyitó és doktoravató ünnepi tanácsülésen vette át az Egyetem tiszteletbeli (honoris causa) doktori címét. Korábban hasonló (honoris causa) címet kapott a Gödöllői-, a Pannon-, a Debreceni Agrártudományi Egyetemeken, valamint a Budapesti Kertészeti és Élelmiszertudományi Egyetemen. Dimény Imre akadémikus 1990 óta az MTA rendes tagja, számos kitüntetés tulajdonosa, 1967-től 1991-ig tagja volt az Állami és Kossuth Díj Bizottságnak. Jelenleg is számos szakmai és tudományos bizottság tagja. Rendszeres résztvevője a kar különböző rendezvényeinek, így többek között a PhD-cselekményeknek és a záróvizsgáknak.

Dr. hc. Dr. Dimény Imre akadémikus

-A tiszteletbeli doktori cím átadásakor akadémikus úrról elhangzott laudációt hallgatva nem tudtam szabadulni a gondolattól: hogyan volt lehetséges mindez? Ebben az igazán gazdag és eredményes életpályának az alakulásában milyen szerepe volt az indulásnak, annak például, hogy Erdei Ferenc mellett volt aspiráns?

-Tanulmányaim jó részét Erdélyben végeztem, amelynek szellemisége mélyen beívódott lényembe. A kisebbségi sors, a nagyobb edzettség, az öntevékenység, a toleránsabb magatartás, egymás megbecsülése tartós jellemzőjévé váltak emberi magatartásomnak. Hálásan gondolok Bíró Gyulára, Dohy Jánosra, Kuti Lászlóra, Kuthy Sándorra, tudós professzoraimra, akik megszerettették velem a mezőgazdaságot, mint szakmát, hivatást, életpályám egészére meghatározó befolyással voltak. Földműves családban születtem, így szerezhettem az első élményeimet a mezőgazdaságról. Gondos, szorgalmas kisbirtokos gazdálkodó szüleim útbaigazítása sokat jelentett pályám alakulásában.

1945-ben fejeztem be Kolozsváron egyetemi tanulmányaimat és kerültem Erdélyből az Anyaországba. Járási gazdasági felügyelőként dolgozhattam 1945-49 között Nagylétán

Az itt töltött évek emlékezetesek maradtak, azért is mert erre az időszakra esik családi állapotom változása, nősülésem (1947) és lányom Judit születése (1948). Elmondhatom, hogy a sikeres életpálya és a szűkebb család békéje szinonim fogalmak. Közel 60 éve élek ebben a harmonikus családban, amely biztonságot és nagy nyugalmat jelent.

1953-ban Erdei Ferenc akadémikus irányításával kezdhettem meg a tudományos munkámat, megismerhettem a kutatómunka főbb összefüggéseit, szépségeit, nehézségeit. Az ő tudósi felkészültsége szenvedélyes szakmaszeretete, nagy műveltsége jelentős hatással volt emberi magatartásomra, és nagy segítséget jelentett az akkori idők nehézségeinek leküzdésében, eligazodásomban.

1951-ben kerültem az FM-be osztályvezetői beosztásba és egyben én voltam a Gépállomások Főigazgatósága főagronómusa. Ebben a minőségemben a miniszterrel, Erdei Ferenccel közvetlen kapcsolatba kerülhettem. Ő ugyanis szakmai kérdésekben elsősorban a minisztérium szakembereire támaszkodott, érdekelte az érintett szakember személyes, őszinte véleménye. Ez egyébként munkamódszerének egyik jellegzetes vonása volt. Ezek a személyes találkozások lehetőséget biztosítottak arra is, hogy a miniszter és az érintett szakemberek között szorosabb és bizalmasabb viszony alakuljon ki. Minden bizonnyal ezek a találkozások ösztönözhették arra, hogy 1953-ban vállalta levelező aspiránsi tevékenységem irányítását. Tőle sajátítottam el a tudományos publikációk rejtelmeit, követelményeit. Élményszámba mentek ezek a találkozások. Magam is több aspiránsnak és doktorjelöltnek voltam és vagyok vezetője. Igyekeztem ezeket a tapasztalatokat, ismereteket hasznosítani. Kevesebb sikerrel, mint ahogy Erdei Ferenc tette.

-Ön 1967-1975 között mezőgazdasági és élelmezési miniszter volt. Mi volt a magyar mezőgazdaság akkori példátlan fejlődésének mozgató rugója?

-1966 novemberében megbízást kaptam, hogy 1967. január 31-ig tegyek javaslatot a megalakuló Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatára és annak személyi állományára. Politikai döntés született a Földművelésügyi-, az Élelmiszeripari Minisztérium, valamint az Országos Erdészeti Főigazgatóság és az Országos Földügyi és Térképészeti Főigazgatóság összevonásáról, és ezek bázisán az új egységes, integrált élelmiszergazdasági szemléletű MÉM kialakítására. Életem legfelelősségteljesebb és legizgalmasabb feladata volt ez. Azért is, mert különösebb gazdasági, politikai jellegű „eligazítást" ehhez nem kaptam. Magyarországon ez volt az első olyan minisztérium, amely szervezetileg és hatáskörileg is alkalmazkodott az 1960-as évek közepén megindult új gazdasági mechanizmus feltétel-rendszeréhez. Ennek az új

intézménynek a korábbi operatív irányító tevékenység helyett, főleg igazgatási, hatósági, közgazdaság-szabályozási és fejlesztési feladatot kellett ellátnia. A feladatot szűk körben végezhettem annak „titkos" jellege miatt. A minisztérium felállításáról a döntés 1967 márciusában született meg, amely jó részt figyelembe vette javaslataimat és 1967. április 16-án kaptam megbízást a minisztérium vezetésére.

Az új minisztériummal egyidejűleg újjászerveződött a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa és annak 23 területi szövetsége, továbbá az Állami Gazdaságok Országos Központja. Ezek az új intézmények stabil alapokra helyezték a sajátos, új magyar „Agrármodellt". Természetesen ez az új agrármodell sok más jól definiált, kiforrt koncepcióhoz is kapcsolódik. Többek között az elfogadott konszolidációs és ehhez szorosan kapcsolódó agrárfejlesztés stratégiájához. Ezeknek két fő pillérét említem meg: az üzemi és személyes anyagi érdekeltséget és a közgazdaságbarát műszaki fejlesztést. Ugyanis az intenzív fejlesztést tekintettük az agrárfejlődés alapvető kérdésének. Ennek keretében már 1965-ben 11,5 milliárd forint felgyülemlett hitelt engedtek el a szövetkezetekben (mai értéke 450-500 milliárd), sor került a termelői árak 30-35%-os megemelésére, a kormány elfogadta a mezőgazdaság támogatásának új rendszerét. Ezek által a szövetkezetek és állami gazdaságok kiszabadultak az úgynevezett „eladósodottsági présből", önfinanszírozó képességük bővült, vállalatszerű működésük biztonságosabbá vált, javult a személyes és üzemi érdekeltségük, a humán erőforrás jelentősen fejlődött. Az agráregyetemek, főiskolák kutatóintézetek fejlesztése fontos, meghatározott prioritást kapott. Nagy lendületet adott az is, hogy az új gazdasági mechanizmus elképzeléseit, lehetőségeit, eszközeit az élelmiszergazdaságban már 1965-től kezdődően fokozatosan alkalmazták, és így az élelmiszergazdaság „kísérleti tere" lehetett az új gazdasági mechanizmus általános 1968. évi bevezetésének.

-Van-e remény arra, hogy a magyar mezőgazdaság újra felsorol a nyugat-európai fejlett országok színvonalára?

Az 1960-as, 1970-es évek eredményei, tapasztalatai ma is adhatnak bizonyos útbaigazításokat az aktuális gondok, problémák leküzdéséhez, és bízhatunk abban is, hogy a mezőgazdaság újra felzárkózhat a nyugat-európai fejlett országok mezőgazdaságának színvonalához. Ehhez egy határozott elérhető célokat megfogalmazó nemzeti agrárstratégia és az Európai Uniós tagságunk nagyban hozzájárulhat.

-Évek óta részt vesz karunk záróvizsgáin. Milyennek ítéli meg a végzős hallgatók felkészültségét?

A záróvizsgák tapasztalatai alapján nyugodtan állíthatom, hogy a végzős hallgatók zöme – megfelelő anyagi és erkölcsi elismerés mellett – a gazdasági agrármérnöki feladatok ellátására kellően felkészült és alkalmas arra, hogy 2-3 évi gyakorlat után vezetői pozíciókat is betölthessen. Több év átlagában a záróvizsgákon a hallgatók 70-75%-a négyes osztályzat fölött teljesít, 5-10%-ra tehető az elégségesek száma, elégtelen osztályzat ritka jelenség. A hallgatók egy részénél érzékelhető a szakmai elkötelezettség, a hivatástudat bizonyos jele. Ez sokban kapcsolatos az oktatók eredményes munkájával, a hallgatók-oktatók javuló viszonyával, azzal, hogy sokan végeznek TDK-munkát. Egyre többen kapcsolódnak be a tanszékek munkáiba, az elméleti ismeretek mellett a gyakorlati oktatás mind több figyelmet kap. A hallgatók közel egyharmada bizonyos abban, hogy végzés után mit fog tenni, egy részük a szülei gazdaságában helyezkedik el, más részük pedig különböző cégeknél jut munkához. Az is pozitívan értékelhető, hogy a IV-V. évfolyamos hallgatók gyarapodó mértékben vállalnak külföldi munkát, szakmai felkészültségük, illetve nyelvtudásuk fejlesztése végett, továbbá az is, hogy a végzősök nagyobb része az internet adta lehetőségeket igénybe veszi és mindennapi munkájában használni képes.

-Mit várhatunk a felsőoktatás átalakításától, a Bolognai-folyamattól?

-Tömör válaszom: sokat. Ehhez azonban többek között szemléleti változásokra van szükség. Így például a tanároknak is meg kell érteni, hogy egy teljesen új oktatási rendszert kell felépíteni, azt is, hogy az alapképzésben résztvevők (6+1) félév után kb. 70%-ban a munkaerőpiacra lép ki, a többi pedig tovább folytatja tanulmányait. Ahhoz, hogy a végzősöket a munkaadók foglalkoztatni tudják, több gyakorlati, azonnali hasznosítható ismeretre van szükségük. Az elméleti ismeretekből (alapozó tárgyak) csak annyi szükséges, hogy az érettségihez képest egy szinttel legyen több, a hallgató értse a folyamatokat az alapképzésben. Fontos, hogy az egyes szakok tantárgyainak tartalmát a különböző felsőfokú intézmények oktatói egyeztessék, valamint annak tisztázása, hogy az egyetemek, főiskolák feladata az alapképzésben nem a szakmunkás vagy a technikus képzés. A gyakorlat nem azt jelenti, hogy a hiányzó szakmunkát az egyetemek tanítsák meg. Nagyon hasznos lenne, ha egy-egy szakma képviselői átgondolnák a különböző lépések tartalmát, az elvárásokat. Ez alapozhatná meg megítélésem szerint az igazán jó lineáris képzést. Ugyanakkor kissé elhibázott lépésnek tartom, hogy az illetékes szervek nem kezelték egységes folyamatként a három képzési formát (BSc, MSc, PhD). Ezt a „gyerekbetegséget" el lehetett volna kerülni, ugyanis még most is folyik ez a munka.

Természetesen azt is tudomásul kell venni, hogy a felsőoktatás olyan, mint egy tankhajó, nehezen fordul, változik. Az oktató gárdának most a legnehezebb, mert régi beidegződéseket, szokásokat kell megváltoztatni, új tananyagokat kell összeállítani. Végül is, ha jól végzik munkájukat és megváltozik a hallgatók és oktatók hozzáállása, ebből az átalakulásból csak jó jöhet ki.

-Ön szerint a mai hallgatók számára mi a legfontosabb a sikeres pályafutáshoz?

-Vegyék komolyan az egyetemi éveket, szeressék szakmájukat, hivatástudattal végezzék mindennapi agrármérnöki teendőiket. A szakmai munkájuk mellett fordítsanak fokozott figyelmet általános műveltségükre, mert ez is fontos fundamentuma munkájuk, családi életük alakulásának. Merjenek új dolgokat felvállalni, legyenek innovatívak, kreatívak, tanuljanak nyelveket, menjenek külföldre, tapasztalják meg más népek kultúráját. Próbáljanak másokra is odafigyelni, ismerjék meg szakmájuk történetét. Legyen pontos életcéljuk az „egy életen át tartó tanulás". Tanuljanak meg pályázni, ismerjék meg az illem, az etikett, a protokoll szabályait. Próbáljanak hazugság nélkül élni, állítsanak fel terveket, életcélokat. Viselkedjenek alázattal a szakmájuk iránt. Legyenek érzékenyek embertársaikhoz, figyeljenek oda gondjaikra, problémáikra. Ápolják és fejlesszék az óvári gazdász szellemet, szerezzenek további megbecsülést „Alma Materüknek", öregbítsék annak jó hírnevét.

Köszönöm az interjút és gratulálok legújabb tiszteletbeli (honoris causa) doktori címéhez. Kívánunk Önnek további sikereket, jó egészséget és sok boldogságot. Egyben arra kérjük, hogy lehetőségeihez képest továbbra is segítse intézményünk tevékenységét.

Dr. Tenk Antal

TUDOMÁNYOS ÜLÉS DR. RÓNAI FERENC 80. SZÜLETÉSNAPJA TISZTELETÉRE

Dr. Rónai Ferenc a műszaki tudomány doktora, ny. egyetemi tanár, professzor emeritus 80. születésnapja tiszteletére a Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki és Erdőmérnöki Kara, a Műszaki Mechanika és Tartószerkezetek Intézet vezetésével „Mechanika a faiparban" címmel tudományos ülést szervezett.

2006. november 3-án „Mechanika a faiparban" címmel a Nyugat-Magyarországi Egyetemen tudományos ülést rendeztek Dr. Rónai Ferenc ny. egyetemi tanár, a műszaki tudomány doktora, professzor emeritus 80. születésnapjának tiszteletére.

Az ünnepség Dr. Szalai József megnyitó beszédével kezdődött, melyben köszöntötte a Dr. Rónai Ferencet, feleségét, fiát, leányát, azok házastársait, unokáit és az ünneplő közönséget. Ezután Dr. Faragó Sándor rektor mondta el üdvözlő beszédét, őt Dr. Molnár Sándor a Faipari Mérnöki Kar dékánja és Dr. Náhlik András az Erdőmérnöki Kar dékánja követte. Az ünnepi beszédek után Farkas Enikő az MMTI egyetemi adjunktusa foglalta össze Dr. Rónai Ferenc személyes és tudományos életútjának rövid történetét. Az általa készített beszámolót az alábbiakban közöljük.

Dr. Rónai Ferenc professzor úr életútja

1926. szeptember 21-én született Nagyigmándon. Elemi iskolai és gimnáziumi tanulmányait Komáromban végzi. 1944-ben a Bencés Gimnáziumban érettségizik. Felvételizik az akkor József Nándor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemre, Sopronba. 18 évesen besorozzák egy tüzér pótosztályba, amerikai fogságba kerül, ahonnan 1945 végén szabadul. 1946-ban kezdi el tanulmányait és 1950 novemberében végez, erdőmérnöki oklevéllel a kezében. Somogyba kerül, Kaposvárra az Erdőtervezési Osztályra, ahol fél év után már egy mérőcsoport vezetője lesz. A háború itt is sok mindent tönkretett. Ezek helyreállításán dolgozik, főképpen geodéziával foglalkozik, hiányzó üzemtervi térképeket készítenek.

1952-ben visszahívják az egyetemre és tanársegéd lesz az Erdőfeltárási és Erdészeti Szállítástani tanszéken, amely akkor egy kerettanszék és 56 utáni időszakban Herpai Imrével ketten oktatnak nagy óraszámban - még felsorolni is sok - tárgyakat: Mechanikát, Gépelemeket, Géptant, Vasútépítést, Útépítést, Hídépítést, Szállítástant, Vízgazdálkodást, Kötéldaruk-kötélpályák tárgyakat. 1961-ben egyetemi doktori címet szerez. Disszertációjának témája: Erdei makadámpálya felületének vizsgálata, különös tekintettel a korszerűsítésre. 1962-től a Faipari Mérnöki Kar megalakulásával, létrejön a Mechanika Tanszék, melynek alapító tanszékvezetője lesz. Kidolgozza a mechanika elméleti és gyakorlati oktatás tananyagát. Ezt nagyon gondosan és körültekintően teszi, felmérve a 60-as évek faipari gyakorlatának igényeit, neves vállalati szakemberekkel konzultálva és figyelembe véve, hogy a faipari mérnöki szak, olyan ipari szak, amely gépészeti másrészt építéstani-tartószerkezeti tárgyak megalapozását is szolgálnia kell. Hiszen ez adja a faipari mérnöki karon folyó mechanika oktatásnak speciális jellegét. Így lesz végül a mechanika a faipari mérnöki karon három féléves szigorlati tárgy. Közben nagy iramban beindulnak az ipari kutatások külső munkák keretében. Az 50-es, 60-as években zömmel tervező munkák voltak vállalatok illetve tervező irodai megbízás alapján. Ezek főképpen erdei utak, vasutak hídjaira terjedtek ki, de előfordultak közúti illetve vasúti hidak (összesen 24) tervezése is. Kutatásai nagy részét kezdetben az erdészeti gépesítéssel és anyagmozgatással összefüggő problémák mechanikai vonatkozásai képezték.

1968-ban kandidátusi fokozatot szerez. Disszertációjának témája a vontatásmechanika tárgykörébe tartozik. Kandidátusi értekezésének címe: Az erdőgazdasági kerekes vontatók üzemeltetésének néhány technikai kérdése. Minisztériumi megbízásból erdőgazdasági kerekes vontatók üzemeltetési paramétereinek meghatározására alkalmas módszer kidolgozását végzi el egy jobb üzemóra-kihasználás céljából. Optimális üzemeltetési jellemzőket, optimális vontatási sebesség és vontatmány nagyságot illetőleg a legkedvezőbb vontatási hatásfokot eredményező paramétereket határoz meg ötféle erdőgazdasági terepviszonyra vonatkozóan. Ezen kívül még a fadöntés mechanikai problémáival, ill. a motorfűrészek megjelenésével a vibrációs ártalmak vizsgálatával kapcsolatos bizonyos lengéstani vonatkozású kisebb volumenű kutatásokat is végez. Az erdészeti kutatások lecsengésével a 70-es évektől elkezdődtek a faipari jellegű kutatások. Előtérbe kerülnek az anizotrop mechanika keretében folyó szilárdsági vizsgálatok és a szerkezeti faanyag reológiai jellemzőinek a deformáció mértékét befolyásoló tényezőinek a vizsgálata. Ez egy nagyobb lélegzetű alapkutatás, amelyben több oktató részt vett és kiterjedt laboratóriumi vizsgálatok folytak.

Folyamatos feladatának tekintette a tanszéki laboratórium fejlesztését. Az Országos Műszaki Fejlesztő Bizottság által kiírt pályázati támogatás révén sikerült beszerezni egy nyugat-német, elektronikus elven működő korszerű szilárdságvizsgáló berendezést. Ez a laboratórium fejlődött aztán a mai nemzetközi szempontból is elfogadható és jelentős Tartószerkezetek Laboratóriummá.

Kutatásait mindig a gyakorlati igények mozgatták

Faipari kutatásokat végez az Épület-Asztalosipari Vállalat és más vállalatok felkérései alapján. A Faipari Vállalat Központja bízta meg ablakszárny sarokkötésének mechanikai vizsgálatával. Erre a kutatásra egy kicsit bővebben kitérnék, mivel ez nemzetközi hírnevet hozott a professzor úrnak. Határozatlan jellegű zárt keretek sarokpontjainak nyomatékfelvétele döntő kérdés a keret merevsége szempontjából. A kettős ollóscsapos sarokkötésű ablakkereteket csillagszeggel rögzítették.

Meg kellett vizsgálni, hogy az eddigi hagyományos, vagy a pneumatikus pisztolyokkal történő rögzítés ad-e nagyobb nyomatékot. A vizsgálatok eredményeképpen építették ki a pneumatikus rendszereket. Ezen kutatási eredményeket összefoglaló zárójelentésre figyelt fel Kollmann professzor úr a Faipari Mérnöki Karon tett látogatása alkalmával és felkérésére jelent meg a „Zárt keret mechanikai összehasonlító vizsgálata" című - első és egyedüli cikk a karról - az akkor legnevesebb Holz als Roh- und Werkstoff-ban, mely nagy feltűnést keltett és ismertséget adott a szűkebb európai vasfüggönnyel zárt határokon kívül is: Berlin-Heidelberg-New York. S talán ez volt az alapja az 1977-es Wiscosin állambeli Forest Product Laboratory igazgatóhelyettese meghívásának és együttműködési ajánlattételének is, amelyet követően szakmai levelezés indult el.

1972-től két ciklusban a Faipari Mérnöki Kar dékánja. Ebben az időszakban az ő nevéhez kötődik az üzemmérnöki 3 éves szak beindítása, megerősödése és tananyagfejlesztése. Majd 1981-től szintén két ciklusban kutatási rektorhelyettes. Akkoriban a faiparban komoly igény mutatkozott a nagyüzemi gyártás kapcsán felmerülő problémák megoldására és a Faipari Mérnöki Kar tanszékeitől is komoly fejlesztőmunkát, illetve abban való részvételt igényelt. Fő feladata mindkét karon a vállalatok igényeinek a tanszékek felé való továbbítása, illetőleg a kutatások színvonalának emelése, a kutatási témák gondozása volt.

Közben természetesen lelkiismeretesen ellátja tanszékvezetői - ekkor már egyetemi tanár - és oktatói feladatait. Már írja a Műszaki Könyvkiadó Nívódíjas 1982-ben Somfalvi György társszerzővel megjelentetett „Fa tartószerkezetek. Tervezés, méretezés." című könyvét. Még a könyv megjelenése előtt '81-ben fölkérést kap a New York-i Tudományos Akadémia tagságára. A minisztérium ezt nem támogatja, így ezzel a jelentős nemzetközi vonatkozású lehetőséggel nem tud élni.

Hat szakmai bizottság aktív tagja, amelyekből kiemelném a Faipari Tudományos Egyesületet, amelyben a „Faszerkezetek méretezés" című szabvány korszerűsítésére alakult bizottság Erőtani Albizottságának vezetője. A mai alkalmazásban lévő szabvány tulajdonképpen ezen átdolgozás eredményeként született meg.

Több mint 20 Nemzetközi Konferencián vesz részt előadásokkal Zólyomban, Drezdában, Varsóban, Rigában, Poznanban, Bécsben, illetőleg a Mechanikai Szekció Elnökségére is felkérik. A berlini konferencia első olyan nemzetközi faszerkezeti konferencia, melyre keleti - a vasfüggöny mögötti - és nyugati országokból is meghívtak kutatókat. Rónai professzor úr is kap meghívást és a „Korszerű faszerkezeti elemek méretezésével és a favédőszerek szilárdsági tulajdonságokra gyakorolt hatásának vizsgálatával" foglalkozó angol nyelvű előadása komoly érdeklődést keltett. Laboratóriumi vizsgálatok kapcsán a sűrűségfüggvény alakulásával volt igazolható a minősítő szilárdság értékének és ezzel a határfeszültségi értékeknek is a megváltozása. Ezen eredmények a szabványos előírásokba is bekerültek. Ezen kívül jelentős eredményeket ért el a fa és faalapú anyagok viszko-elasztikus viselkedésének vizsgálata, illetve az állapotváltozást befolyásoló egyéb tényezőknek a feltárása terén. Új módszert dolgozott ki faszerkezeti anyagok kúszásának előrejelzésére.

1990 tavaszán a Műszaki Tudományok Doktorává avatják. Akadémiai doktori értekezését a „Faipari termékek komplex szerkezeti felhasználásának néhány anyagtani összefüggése" címmel az adott szakterületet átfogó és fejlesztő műként írja meg, amelyben a faszerkezeti elemek méretezésének korszerűsítése kapcsán különös hangsúlyt kap a többrétegű rendszerek alkalmazása, az anizotrop jelleg figyelembevétele is. Továbbá a faszerkezeteknél különösen fontos deformációk alapjainak reológiai megfogalmazása, az időtől függő tulajdonságok elemzése révén a különböző igényszintű deformációk számítási alapelveit dolgozta ki.

Nagyon sok publikációja jelent meg: 3 disszertációt, 3 szakkönyvet, 7 db egyetemi jegyzetet és számos szakcikket írt.

A hallgatókkal való jó kapcsolata a hallgatók mechanikai témájú kutatások iránti érdeklődésében nyilvánult meg a leginkább. Szívesen dolgoztak a laborban a professzor úr irányításával és a Diákköri Konferenciákon szép eredményeket értek el, amely eredmények egyszerre jelentettek erkölcsi és anyagi elismerést számukra is. 1995 decemberében járt le - 65 éves korára való tekintettel - tanszékvezető egyetemi tanári megbízása. 1996-tól a Nyugat-Magyarországi Egyetem Műszaki Mechanika és Tartószerkezetek Intézetének emeritus professzora. Munkásságának elismeréseként több kitüntetésben részesül (1991-ben Eötvös Lóránd-díjat kap, 1997-ben Pro Silvicultura Arte Lignaria et Geodesia kitüntetésben részesül, illetve 1999-ben NYME Tiszteletbeli Doktora(Dr.h.c.) lesz).

2006 tavaszán a Faipari Mérnöki Kar Tanácsa és az Egyetemi Tanács felterjesztette 54 éves oktatói és kutatói munkássága elismeréseként és 80. születésnapja alkalmából Magyar Köztársasági Érdemrend középkereszt adományozására.

Farkas Enikő szeretetteljes és az egész ünneplő közönséget érzelmileg is megfogó beszéde után Rónai professzor úr kért szót. Beszélt életének számos – eddig általunk sem ismert – eseményéről; egy élet örömeiről, fájdalmairól, nehézségeiről és szépségeiről (unokái, sőt dédunokái lelket aranyozó képességéről), majd megköszönte az őt méltatók kedvességét.

Az ünnepi megnyitó után az egyetem Központi Könyvtárának aulájában Dr. Fodor Tamás egyetemi docens mutatta be az MMTI és jogelődje a Mechanika Tanszék közel ötven éves munkásságának kiemelt eredményeit. Több tárolóban állítottuk ki azokat a dokumentumokat, amelyek hűen mutatják be az MMTI volt és jelenlegi oktatóinak, kutatóinak munkásságát.

Pezsgős köszöntés és rövid kávészünet után megkezdődött a Tudományos Ülés.

Az előadások alapján tisztán látszott a szervezők szándéka, annak hangsúlyozása, hogy a mechanika mint alap- és alapozó tudomány minden szaktudománynak egyik igen fontos eszköze és a többi alaptudománnyal kiegészítve adják meg a mérnöki gondolkodásmód és szemlélet kialakításának lehetőségét.

Rövid záróbeszéd elhangzása után az ünnepi tudományos ülés véget ért.

Beszámolónk befejezéséül hadd közöljük a professzor úrnak megfogalmazott jókívánságainkat:

Rónai Ferenc professzor urat, kollégánkat, tanítómesterünket és barátunkat 80. születésnapja alkalmából nagy tisztelettel és szeretettel köszöntjük. Kívánjuk, hogy hite, alkotó ereje győzzön minden nehézségen,
szerettei és barátai segítségével derűsen fogadja az élet hétköznapjait is,
s még sokáig tanulhassunk gazdag élettapasztalatából!

A Nyugat-Magyarországi Egyetem
Műszaki Mechanika és Tartószerkezetek Intézetének
munkatársai

KUROLI GÉZA PROFESSZOR 70 ÉVES

„Példaképnek azokat a korban előttem járó, általam személyesen nem ismert, de munkásságukat példaként tisztelt professzorokat tartom, akik a hazai növényvédelmi tudományok megalapítói között megörökítették nevüket."

Prof Dr. Kuroli Géza

Kuroli Géza professzor 1936. október 8-án született Szerecsenyben. A mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémián szerzett agrármérnöki diplomát 1960-ban. 44 éve oktat Alma Materében, ebből 22 évet az állami vezetés valamely posztján (rektorhelyettes, dékán, dékánhelyettes) töltött. Közben intézetigazgató és tanszékvezető volt évtizedeken át. Az MTA doktora, számos díj és kitüntetés tulajdonosa. A karon 2006. október 20-án ünnepi tudományos ülést rendeztek 70. születésnapja tiszteletére. Ebből az alkalomból kérdeztem eddigi életpályájáról és jövőbeni terveiről.

-Többször elmesélted, hogy falusi környezetből és meglehetősen szegény sorból indultál gyerekkorodban. Mi motivált mégis, hogy érettségi vizsgát tegyél, és utána egyetemre menjél tanulni?

-Szüleim elfogadhatóan jó eredménnyel gazdálkodtak, amikor családgyarapítóként megkezdtem földi pályafutásomat. Azonban hamarosan nehéz évek következtek. Édesanyám korán, már 1944-ben bekövetkezett halála miatt félárva lettem. További nevelésemről és ellátásomról nagyanyám gondoskodott. Ő egyedül maradt nővéremmel és velem, mert édesapámat édesanyám halála után szinte azonnal a nyugati frontra vezényelték. E nehéz helyzetben került sor öcsém örökbeadására, aki akkor 3 hónapos volt. Apám 1946 húsvétján érkezett haza a hadifogságból. A gazdaság a háború alatt tönkrement, mert a hozzáférhető javakat az átvonuló csapatok elvitték. A gazdaság a koalíciós kormány működése alatt újra éledt, és remény volt az európai felzárkózásra. Ez a remény szertefoszlott, a választási csalással hatalomra jutott kommunista kormány évei alatt. A beszolgáltatási kötelezettség és annak végrehajtása eredményezte az üres magtárakat, csűrök, istállók pangását. E körülmények miatt valóban szegény sorba kerültem.

Az általános iskolában jól tanultam, amit a jeles és kitűnő eredmények bizonyítottak. A május elsejét megelőző héten, minden évben „ünnepi műsort" harsogott a hangosbemondó. Ekkor sorolták fel, sokszor megismételve, hogy az általános iskolások közül kik azok, akik középiskolába mennek, és kiből lesz orvos, mérnök, közgazdász, pedagógus, jogász stb. Közöttük a nevemet soha nem említették. Ekkor fogalmazódott meg bennem, a „csak azért is". Jelentkeztem középiskolai felvételre, de elképzeléseimmel ellentétben gimnázium helyett a győri Rejtő Sándor Szövő és Fonóipari Technikumba irányítottak. Sok kiváló képességű tanárom volt, akiktől remek indíttatást kaptam a tudományos ismeretek megszerzéséhez és azok hasznosításához. Jeles érettségi bizonyítvánnyal nem maradhattam Győrben, de még Pápán sem. Irányítással a Szentgotthárdi Selyemszövőgyárba kerültem, mert „ott volt rám szükség". Műszaki rajzolói beosztásban dolgoztam, közben több újításomat is díjazták. A sorozások mellett többször hivattak az illetékes Katonai Kiegészítő Parancsnokságra. Kapacitáltak, hogy jelentkezzek tiszti iskolára. Ezt én természetemnél fogva kerülni akartam.

-Miért éppen Mosonmagyaróvár?

-Ismerősöm és barátom járt Óvárra. Az ő rábeszélésének engedve jelentkeztem, elgondolásom az volt, hogy addigra rendeződő anyagi helyzetem lehetővé tette a 3 éves főiskolai tanulmányok megingás nélküli teljesítését. A felvételi vizsgát sikerrel teljesítettem. Az ügy ettől számítva bonyolulttá vált, mert Óvár véleményt kért rólam a munkahelyemtől. Hívattak az igazgatói irodába. Kétségek között gyötrődve mentem, mert nem tudtam, hogy mit vétettem. Az igazgató rögtön letolással kezdte, őrültnek nevezett, aki az iparból a mezőgazdaságba akar menni. Kérdezte, ha tanulni akarok, akkor miért nem megyek a Műegyetemre? Válaszolva elmondtam problémáimat, és azt hogy a felvételi vizsgák már megtörténtek. Kérdezte, ha felvesznek vállalom-e az egyetemi tanulmányokat. Igent mondtam. Két héttel később ismét hívattak. Az igazgató és a budapesti központban dolgozó személyzeti vezető közölték velem, hogy felvett hallgatója vagyok a Műegyetemnek. Örültem. Az igazgató átadásra nyújtotta a felvételi okmányt, azzal a megjegyzéssel, hogy öt évig, amíg tanulok, kapom a technikusi fizetést. Ekkor megfordult velem a világ, és azt válaszoltam, nem vállalom. Nehéz megmagyarázni, abban a történelmi helyzetben nem akartam magamat olyan feladatokra elkötelezni, ami lelki adottságomnál fogva nem a sajátom. Óvárra kerültem.

-1956. október 26-án az óvári sortűznél súlyosan megsebesültél. Milyen hatással volt ez későbbi életedre?

-Óvárral még csak ismerkedtünk, figyelemmel a nemzetközi és hazai helyzet alakulására, amikor október 23-án kitört a forradalom. Az általános elégedetlenség, a szabadságvágy, az európai léptékű életfeltételek elérése, a szimpátia, az idegen hatalmi jelvényektől való megszabadulás és hazánk semlegessé válása motivált bennünket a tüntetésen való részvételre. A jó hangulatú, felszabadult szellemű tüntetést vérbe fojtották az ÁVH-laktanya „védői", akik öldöklésre felkészült állásokat foglalva tárgyalás és tömegoszlatási kísérletek nélkül végrehajtották a gyilkos parancsot. A sortűz két sorozatból és a tömegbe szórt kézigránátok robbanásából tevődött össze. Az egyoldalú támadásnak pontosan ma sem ismert, sok halálos áldozata és 200 körüli sebesültje volt. Én is a sebesültek egyike voltam, aminek következménye több mint öt hónapos kórházi kezelés lett. A sebesülés súlyos volta miatt kevés volt a remény az életben maradásra. Az első éjszakai elkülönítés, és halál közeli élmény után újra műtöttek, amit még továbbiak követtek. Az életben maradásomra vonatkozó reményt először, karácsony másnapján jelentették be édesapámnak, azzal a megjegyzéssel, hogy készüljünk az új életformára, mert járó ember soha nem lesz belőlem. A reményt soha nem adtam fel. Meggyőződésem volt, hogy meggyógyulok, és járni is fogok. Mindezek elhitetéséhez rendkívüli akaraterő és önszuggesztió kellett.

Óvárra visszakerülve még egészségügyi gondokkal küzdve folytattam tanulmányaimat. Célkitűzésem az volt, hogy maradék energiámmal, egy átlagos képességű ember közepes szintű

teljesítményét tudjam megvalósítani. Tanulmányaim végén jeles eredménnyel államvizsgáztam.

-Mi motivált abban, hogy a növényvédelmet választottad élethivatásul?

-Végzés után Lovászpatonára kerültem, ahol az őszi munkálatokban már a szalmavári üzemegység felelős vezetője voltam. Itt fogalmazódott meg bennem a továbbtanulási igény. Tapasztaltam, hogy az eredményes növénytermesztés megvalósítása nem nélkülözheti a hatékony növényvédelmet. A vezetőség egyetértésével beiratkoztam Gödöllőre a Növényvédelmi Szakmérnöki Szakra. Ott kitűnő államvizsga eredménnyel végeztem. Az állami gazdaságok egyesülése miatt Pápa lett a központ, ahol a növényvédelem központi irányítójává neveztek ki. Munkámat szerencsés körülmények között elismerten jó eredménnyel végeztem. Ekkor kaptam meghívást Óvárra, az akkor szervezett új Növényvédelmi Tanszékre. Ettől számítva 44 évet teljesítettem a felsőoktatásban, egyetemi tanársegédtől a professzori beosztásig. A tanszéket 31 évig (1972-2003) vezettem.

-Fiatalon lettél állami vezető. Mi, kor- és munkatársaid úgy tartunk számon, mint „építkező dékán"-t. Ebben milyen megfontolások motiváltak?

-A vezetői feladatok átvételekor érvényesíteni akartam azt az elvet, hogy a jövő biztosítéka a fejlődés. A fejlesztés pedig alapfeltétele a haladásnak. Ezek az alapelvek megkívánták a beruházásokat, a felújításokat, a gép- műszerfejlesztéseket, és mindenek előtt a tudományos eredményekről ismert és elismert tanári kart. Ekkor lett a tanári karban 8 tudományok doktora fokozattal rendelkező professzor, akik mellé még ketten csatlakoztunk a dékánságomat követő egy éven belül.

Az építkezések és felújítások hosszú sorából csak néhány létesítményre utalok: KUTI épület, Gazdász Hotel, Deák téri épület, Aula, Juhhodály, Biotechnológia, Várkapitányi épület, Műszaki Oktató Kutató Bázis. Megteremtettük a számítógépes oktatás műszaki feltételeit. Sikeres pályázattal megalapoztuk az Élelmiszertudományi Intézet Vizsgáló Laboratóriumát.

A nemzetközi és hazai eredményeket felvonultató tanári kar biztos letéteményese az intézmény elismertségének és a hosszú távon érvényesülő jövőjének.

-Alma Materünk jeles személyiségei közül kit tekintettél példaképednek?

-Példaképnek azokat a korban előttem járó, általam személyesen nem ismert, de munkásságukat példaként tisztelt professzorokat tartom, akik a hazai növényvédelmi tudományok megalapítói között megörökítették nevüket. Közöttük a kiváló mikológus Linhart György, a rovartanosok közül Gróf Béla, a későbbi Kossuth-díjas Kadocsa Gyula. Tanáraim között kell megemlítenem Dohy János mikológust és Pintér László entomológust, akiktől sajnos csak rövid ideig hallgathattam előadásokat, de ennek ellenére mély nyomokat hagytak bennem és így hatottak pályaválasztásom szűk körű specializációjának kijelölésében.

-A 44 év során agrármérnökök ezrei kerültek ki a „kezed alól". A korábbi időszakhoz képest észlelsz-e változást a hallgatóság szemléletében, hozzáállásában?

-A felsőoktatás szolgálatában teljesített 44 év bővelkedik eredményekben, amelynek leírása külön tanulmánykötetet igényelne. Ebben az időszakban a megalakult TSZ-ek gazdálkodási nehézségekkel küzdöttek. Ezt követte az ÁG-gal együtt a felvirágzás időszaka, amikor termelési eredményeinkkel a világ élvonalába kerültünk. A felvirágzás nem volt tartós, mert az ország pénzügyi nehézségei miatti elvonások nem kedvezetek a nélkülözhetetlen fejlesztéseknek, azok elmaradtak. A hallgatóság szakmai érdeklődése évtizedeken keresztül határozottan az ismeretek megszerzésének alárendelt, önként vállalt célkövetés volt. Évenként többen készítettek szakdolgozatot, és folytattak TDK-munkát. Eredményeik díjazottak voltak az országos konferenciákon, teljesítményüket elismerték az Állami Vizsgáztató Bizottságok. Az előadások látogatottsága kívánnivalót nem vont maga után.

A biztos egzisztenciális helyzet stabilitásainak megingásával és a rendszerváltás következtében kialakuló szakemberigény bizonytalanságával együtt az érdeklődés hiányos, fokozatos mérséklődésének vagyunk a tanúi. A mezőgazdaság átalakulásával megváltozott helyzetben más orientációkat kell keresni és kialakítani a hallgatók megtartása és érdeklődésének felkeltése érdekében.

-Mi a véleményed a bolognai folyamatként emlegetett változásokról?

-A tudományos ismeretek átadásában követni kell a gyakorlat által felvetett igényeket, sőt néha azokat meg is kell előzni. Az élet minden területén nincs szükség azonos, legmagasabb szintű tudományos ismereteket birtokló szakemberekre. Ezért elfogadható – ha azt jól alkalmazzuk – az egymásra épített többszintű képzés. Kormányzati feladatnak tekintem a működő nemzetgazdaság létrehozását. Abból nem szabad – mert helytelen következtetésre vezet – kiindulni, hogy túlképzés van. Nem a képzett szakember a sok, a feladat a kevés. Hasznos feladatot igénylő munkahelyeket kell teremteni.

-Hetvenen túl, professzor emeritusként milyen tervek foglalkoztatnak az elkövetkezendő években?

-Hálát adhatok a mindenhatónak, hogy viszontagságok ellenére megérhettem a 70 évet. Vezetőként érvényesíthettem az intézményi érdeket az egyénivel szemben. Ma már ilyen feladatokat nem határozhatok meg, de Alma Materünk sorsának alakulása soha nem lesz számomra közömbös.

Segítségére akarok lenni az intézet és azon belül a tanszék oktatói és kutatói feladatainak teljesítésében. Szeretném, ha PhD-hallgatóim irányításommal megszereznék a célként meghatározott fokozatot. Ezen túl talán marad még időm publikációk megírására, hobbi jellegű tevékenységek felvállalására és azok kedvteléssel való végzésére.

-Kérlek, szólj néhány szót a családodról!

-Feleségem óvári, aki nem volt hajlandó Pápára költözni, annak ellenére, hogy átadásra készen állt a 2 szoba összkomfortos szolgálati lakás. Neki meghatározó szerepe volt abban, hogy elfogadtam a tanársegédi állást. A 44 éves házasságunkat megértéssel és türelemmel jellemezhetem, aminek jelentős szerepe volt munkám során felmutatott hatékonyságban és az elért eredményekben.

Gyerekeim Éva és Mónika mindketten agrármérnökök. Éva két unokával ajándékozott meg bennünket. Ők azonban sajnos nem viszik tovább a nevet. Mórocz Márk 13 éves, M. Gergő 4 hónapos. Mindezek ellenére életem továbbfolytatását unokáimban látom.

Köszönöm az interjút és azt, hogy ilyen mély bepillantást engedtél nehéznek induló, de igen eredményes és gazdag életutad számos állomásába. A magam és a VIVAT ACADEMIA Szerkesztő Bizottsága nevében gratulálok 70. születésnapod alkalmából és kívánok további sikeres életet, hozzá nagyon jó egészséget!

Dr. Tenk Antal

A TANÁRKÉPZÉS ÁTALAKULÁSA

Most, amikor sorra készülnek a különböző BSc és MSc szakindítási és alapítási kérelmek, akkor szükségesnek érzem, hogy ezen a fórumon keresztül is elmondjak néhány konkrétumot és lehetőséget egyetemünkre vonatkozóan.

Közismert, hogy az európai felsőoktatási térséghez való kapcsolódásunk jegyében hazánkban is elkezdődött a felsőoktatás átalakítása. Az ún. bolognai folyamat jegyében az idei évtől áttérünk kötelezően a többciklusú képzésre. Ezen belül talán a legnagyobb változás a tanárképzésben zajlik. Egyfelől 2007-től csak egyetemi, Master szinten lehet közismereti és szakmai tanári képesítést szerezni. Ez egyrészt a meglévő főiskolai karok „számára túlélést", az egyetemi képzőhelyeknek pedig konkurenciát jelentenek.

Egyik leglényegesebb átalakulási jellemző, hogy a tanári mesterség önálló szakma. Az ún. képesítési követelményben ez úgy jelenik meg, hogy a képzési területhez az van beírva, hogy: pedagógusképzés, másrészt a tanári felkészítés elemei közül az ún. szakterületi résznek is „pedagógiai karakterűnek kell lenni". Ami azt jelenti a rendelet szerint, hogy pl. a mérnöktanári szakon a mérnöki MSc-ből kiválasztott gépelemeknek más kell legyen a tartalma a mérnöktanári szakon, mint a mérnöki MSc szakon.

Nagyon fontos és örvendetes változás, hogy jelentősen növekszik a gyakorlati képzés súlya. Az eddigi pályaorientációs, hospitálási, mikrotanítási, önálló tanítási gyakorlatok mellett lesz egy 4. félévet egészen kitöltő egybefüggő intézményi nevelési-oktatási gyakorlat, mintegy 150 óra (heti 10 óra) időkerettel. Mindez 30 kreditet ér majd az összesen 120 kredites, 4 féléves képzésben. Amolyan tanári „rezidens" szakasz lesz az utolsó félév, ahol jól felkészülhetnek az iskolai és iskolán kívüli (felnőtt) szakképzés nevelési-oktatási feladataira, a tanári mesterségre. Felértékelődik a gyakorló iskolák szerepe is, amelyek kétféle módon szolgálják a tanárok oktatását. Egyik az akkreditált gyakorló iskola dupla normatívával, a másik a fenntartókon keresztül az egyetemmel kötött együttműködési megállapodás alapján ún. bázisiskolai státuszban.

Ha már a szervezeti kérdéseket említjük, akkor itt kell írni arról, hogy a felsőoktatási törvény és annak végrehajtási kormányrendelete szerint az intézménynek (egyetemnek) a Szenátusban el kell fogadtatni a tanárképzés intézményen belüli koordinációjáért felelős szervezetét. Mivel a NYME-n négy karon, három városban (Sopron, Móvár, Győr) folyik pedagógusképzés, célszerű az óvodapedagógus, a tanító, a szociálpedagógus az andragógus, a szakoktató és a tanár szakok általános pedagógiai-pszichológiai tartalmának koherenciáját , az átjárhatóságot biztosító összehangolására egy Pedagógusképzési Kollégiumot létrehozni. Emellett azonban a közismereti és a szakmai tanár szak esetében az egyetemen belüli (ha kell kívüli) szervezeti egységek közötti koordinációját, a gyakorlati képzés összehangolását és szervezését a gyakorló iskolákkal egy szervezeti egység, a 12 éve működő Tanárképző Intézet, az óvodapedagógus és szociálpedagógus szak esetében a Benedek Elek Pedagógiai Kar valamelyik szervezeti egysége, illetve a tanító és az andragógia alapszak esetében az Apáczai Kar valamelyik szervezeti egysége látná el. Ezzel a szakmai önállóságot és autonómiát megőrizve az új rendeletek elvárásainak is meg tudunk felelni.

Milyen lehetősége van (lesz) az NYME-nek a tanárképzés területén? Mindenek előtt az eddigi mérnöktanár szak képzését másképp tudjuk folytatni a faipari, a könnyűipari, a környezetmérnöki, az ipari termék és formatervező, a gazdaságinformatikai szakképzettségi területeken a mérnöki BSc és műszaki szakoktató BSc alapszakokra épülően. A Móvárott négy éve elkezdődött Agrármérnök tanár szak alapozza meg azt, hogy az Agrármérnök tanár MSc szak négy szakképzettségre (mezőgazdasági mérnök, és erdőmérnök, természetvédelmi, vadgazda mérnök) épülve folytatódjon más formában. Szinte egyedülálló az az elvi lehetőség, hogy a pedagógiai-pszichológiai és a szakmódszertani, valamint gyakorlati stúdiumokat biztosítani tudjuk még egyetemi szinten a Közgazdász tanár szakon, valamint az Iparművész tanár szakon. A BDF–fel kötött együttműködés alapján mód nyílik Környezettan-technika tanár szakpárral közismereti tanárok képzésére is. Így tehát négy szakmai és egy közismereti tanár szak indítási lehetőségén gondolkodunk, és erőnkhöz méltóan készítjük el a karokkal szorosan együttműködve a szakindítási kérvényünket. Ezt a dokumentumot bizony nem egyszerű és könnyű összeállítani, mert többszörös elvárásoknak kell megfeleljünk. Külön tanárképzési Képesítési és kimeneti követelmények vonatkoznak általánosságban a tanári mester szakokra, és ehhez jön még a konkrét tanári szakképzettség szerinti ún. „kis kkk-nak" való megfeleltetés. El lehet képzelni, hogy milyen munkát jelent a intézetünk számára már most ez a koordináció, a tantervek, személyi anyagok, stb. átkérései ebben a sok szakképzettségben, hány szervezeti egységgel, és szakfelelőssel kell kapcsolatot tartani. Mi a hallgató centrikus megközelítés mellet voksoltunk már évekkel ezelőtt, ezért szól ez az írás a leendő és a mostani hallgatóinknak is, mert keressük a lehetőséget, a módját, hogy a mostani neptunos rendszerben kezdők hogyan tudnak MSc tanár szakképesítést szerezni.

Tisztában vagyok azzal, hogy néhány sorban nem lehet a tanárképzés minden részletéről írni, de talán sikerült a figyelmet ráirányítani erre a kevésbé látványos, kevésbé divatos (menő) és vonzó, ámde változatlanul fontos pályára felkészítő képzésre. Minden további részletre szívesen adunk információt a kollégáimmal együtt. Bízom abban, hogy sikerült az érdeklődést felkelteni, az egyetemünkre nézve előnyös lehetőségeket bemutatni. Jó szerencsét!

Sopron, 2006-05-23
Dr. habil Lükő István intézetigazgató

AZ ALTERNATÍV ENERGIAFORRÁSOK HASZNOSÍTÁSÁNAK GAZDASÁGI KÉRDÉSEI '

nemzetközi konferencia a KTK-n

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kara A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA alkalmából 2006. november 8-9-én nemzetközi konferenciát szervezett, melyen a hazai és a nemzetközi üzleti, akadémiai élet számos képviselője vett részt. Vendégeket köszönthettünk Ausztriából, Németországból, Lettországból, Romániából és Szerbiából.

A hazai felsőoktatás számos képviselője, a gazdaságirányítás, valamint a vállalkozói szféra képviselői is kitüntették megjelenésükkel konferenciánkat, mely a gazdasági élet legaktuálisabb kérdéseivel foglalkozott. Környezetvédelmi, gazdaságfejlesztési célok miatt a megújuló energiaforrások felhasználásának növelése a magyar gazdaság kiemelt feladata. Az Európai Uniós követelmények, elvárások is szükségessé teszik a hazai energiaellátásban a megújuló energiaforrások növekvő részarányának a biztosítását.

A konferencián plenáris előadások hangzottak el, melyeket Gőgös Zoltán államtitkár /Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium/, megújuló energiaforrás megbízott, Prof. Dr. Székely Csaba, dékán / NYME-KTK./, dr. Arne Ragossnig intézetigazgató /Eisenstadti Közgazdasági Főiskola / és Prof. Dr. Kerekes Sándor egyetemi tanár / Budapesti Corvinus Egyetem / tartottak. Gőgös Zoltán előadásában hangsúlyozta, hogy a fosszilis energiahordozók túlzott felhasználásából adódóan a magyar gazdaságnak jelentős környezetvédelmi, finanszírozási, beszerzési gondjai vannak. Energiapolitikai, környezet- és természetvédelmi, valamint mezőgazdaság – és vidékfejlesztési célok megvalósítása érdekében a következő években – véleménye szerint – jelentős mértékben növelni kell energiafogyasztásunkban a megújuló energiaforrások részarányát. Dr. Székely Csaba plenáris előadásában a kelet-közép-európai országok megújuló energiaforrás termelésének, hasznosításának kérdéseivel foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy Magyarország és az Európai Unióhoz újonnan csatlakozott országok is csak az utóbbi néhány évben, elsősorban az Európai Uniós irányelvek hatására növelték meg a megújuló energiaforrások hasznosítását, de a jelentős növekedés ellenére, ezen országokban a megújuló energiaforrások részaránya az összes energiafogyasztásban a nyugat-európai országokhoz képest jóval kisebb mértékű.

Arne Ragossnig Ausztria megújuló energiapolitikájának fejlődésével kapcsolatban kiemelte, hogy náluk a megújuló energiatermelés legfontosabb formája a bioenergia és a hidroenergia. Az utóbbi években a nap- és szélenergia egyre növekvő részarányt képvisel az alternatív energiaforrásokon belül. Prof. Dr. Kerekes Sándor a magyar energiaszektor hatékonyságával kapcsolatban megjegyezte, hogy viszonylag drágán, rossz hatékonysággal működik. Véleménye szerint, a jelentős energiafüggőségünk csökkentése érdekében megkülönböztetett figyelmet kell fordítanunk az alternatív energiatermelés, felhasználás növekedésére, a fosszilis energiahordozók használatának visszaszorítására.

A plenáris előadásokat szekcióülések követték. Az I. szekcióban előadások és hozzászólások hangzottak el a szélenergia hasznosításának gazdasági kérdéseivel kapcsolatban. Levezető elnöke Dr. Tóth László DSc. egyetemi tanár / Szent István Egyetem Gödöllő/ volt. A II. szekcióban a napenergia hasznosításának gazdasági kérdéseiről folytattak vitát. Szekcióelnök Dr. Seres István PhD. egyetemi docens /Szent István Egyetem Gödöllő/ volt. A III. szekcióban – ez a műhely vonzotta a legtöbb előadót -, Dr. Marosvölgyi Béla egyetemi tanár /Nyugat-Magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar/ elnökletével a biomassza hasznosításának kérdéseiről összesen 12 előadást tartottak meg, amelyeket élénk vita követett. A IV. szekciót Dr. Kacz Károly egyetemi tanár /Nyugat-Magyarországi Egyetem, Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar/ vezette. A biohajtóanyagok jelenével és jövőjével kapcsolatban több előadást vitattak meg. Az V. szekcióban- melynek levezető elnöke Dr. Andrássy Adél egyetemi docens /Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar/ volt - összesen 10 előadás foglalkozott az alternatív energiaforrások hasznosításának közgazdasági kérdéseivel.

A konferencia a Nyugat-Magyarországi Egyetem különböző karai közötti, eddigieknél szorosabb tudományos, kutatási és oktatási együttműködést hatékonyan szolgálta. Emellett lehetőséget biztosított arra is, hogy a magyar és a nemzetközi tudományos, üzleti élet képviselői között élénk információ cserére is sor kerüljön, valamint az alternatív energiaforrások hasznosításának gazdasági kérdéseivel foglalkozó releváns szakemberek egymással véleményt cseréljenek.

Dr. Andrássy Adél
dékánhelyettes

A konferenciát Dr. Székely Csaba dékán nyitotta meg.

TELEPÜLÉSRENDEZÉS, BIRTOKRENDEZÉS

Közel 200 fő részvételével a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar szervezésében országos, tudományos, továbbképző konferenciát tartottak Agárdon 2006. november 9-10-én.

A településrendezés, birtokrendezés kapcsolatrendszere – főként a külterületek, ill. mező- és erdőgazdasági területek vonatkozásában – újszerű követelményeket, bizonyos reformfeladatokat jelent az érdekeltek (az önkormányzatok, a gazdálkodók, földhasználók, településrendezők, birtokrendezők és a különböző hivatalok, szolgálatok) körében. A földhasználati és birtokrendezési reformfeladatoknak, programoknak meghatározó szerepe van a településrendezési tervek kimunkálásában. A települések külterülete termőterület, a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás, legfőbb termelőeszköze, ezért e területeknek sok tekintetben prioritása van a mezőgazdasági, erdészeti és természetvédelmi földhasználat tervezésében, fejlesztésében, így a birtokrendezési stratégiák kialakításában is.

Márkus Béla dékán, az elnökséget és a résztvevőket köszöntő megnyitó beszédében ismertette a tervezett birtokrendező mérnök (MSC) képzés helyét és szerepét a Geoinformatikai Kar oktatási rendszerében. Megemlítette, hogy a földügyi, térinformatikai és térképészeti ágazat előtt olyan fontos feladatok állnak, mint pl. az informatikai társadalom digitális térképi infrastruktúrával való ellátása, az agrártámogatással kapcsolatos nyilvántartási feladatok, a birtokrendezés és a hozzákapcsolódó előkészületek.

Az egyetem részéről Mészáros Károly rektorhelyettes köszöntötte a konferencia résztvevőit, ezt követően Várallyay György akadémikus, a konferencia elnöke nyitotta meg a tanácskozást.

A szaktárcák részéről Benedek Fülöp (FVM) és Haraszti László (KvVM) szakállamtitkárok előadással vettek részt a konferencián.

A plenáris részben 6; az I. szekcióban (a települések külterületi rendezése: a természeti, földhasználati adottságok feltárása) 7; a II. szekcióban (a települések külterületi rendezése: a birtokstruktúra vizsgálata, a birtokrendezési stratégia megalapozása) 15 előadás hangzott el. A poszter szekcióban 5 kiállító mutatta be a konferencia témaköréhez tartozó kutatások, tervezések munkarészeit. A tanácskozás kiemelkedő része volt az a kerekasztal-beszélgetés, vita a birtokpolitika, birtokrendezés témakörben, amelyre neves közéleti személyiségeket, országgyűlési képviselőket, szakértőket hívtunk meg.

A településrendezési tervek tartalmi és eljárási követelmény rendszere a birtokrendezéssel való kapcsolatokat nem részletezi. Ezért időszerű, szükségszerű volt olyan szakmai fórum megrendezése, amelynek keretében a településrendezés, birtokrendezés kapcsolatában felmerülő témakörök kerültek feltárásra és megvitatásra.

A konferencia előadásaiból körvonalazódott, hogy Magyarországon a földkérdés csaknem állandó, évszázadokon áthúzódó és ma is meglevő bizonyos problémaköre a racionális – a hazai agrártársadalom megélhetését elősegítő – birtokszerkezet kialakulását, kialakítását indokolja. A birtokszerkezetbe való műszaki, jogi beavatkozások során, a fejlettebb Európai Uniós országokhoz (Ausztria, Finnország stb.) hasonlóan: az agrártársadalom helyhez kötöttségét, a vidék sajátosságainak átmentését, az Európai Uniós, átlagos húsz hektáros birtoktestek

Márkus Béla dékán köszönti az elnökséget és a konferencia résztvevőit. Balról jobbra: Dr. Márkus Béla, Dr. Mészáros Károly, Dr. Várallyay György, Haraszti László, Dr. Dömsödi János

megőrzését, a mezőgazdasági és természetvédelmi földhasználat egymásra utaltságát is figyelembe kell venni. A racionális, a társadalom együttérzését kifejező birtokpolitikai szempontok mellett a sajátos földhasználati adottságoknak is meghatározó szerepe van a birtokrendezésben. Más adottságokkal bírnak a kedvezőbb termőhelyi adottságú (nagyobb) szántóövezetek, sajátos, vagy kedvezőtlenebb termőhelyi, ill. sajátos táji (tájvédelmi) adottságokat, követelményeket találunk a hegy- és dombvidéki vegyes (szántó, rét, legelő, erdő) földhasználatú régiókban.

A településrendezés külterülettel kapcsolatos része – a konferencia tárgyköre – rendkívül összetett kutatási, tervezési, oktatási, feladatokat jelent. A megalapozás (alépítményi) munkálatai a földhasználat, tájhasználat fogalomkörébe, tevékenységi körébe tartoznak. A birtokrendezés, a tájtervezés a munka felépítményét, a földrészletek műszaki, jogi határvonalainak (tervezett) megváltoztatását képezik. E szakterületek, ill. tevékenységek rendszerezése, összehangolása miatt a konferencia régi hiánypótló tanácskozásnak számít, és a téma első esetben kapott publicitást.

A földmérő, földrendező kataszteri és geoinformatikus mérnökképzés székesfehérvári „munkahelyében" a NYME Geoinformatikai Karán a különböző (földminősítési, földhasználati, birtokrendezési) országos és regionális fórumok, konferenciák szervezésével mindig is kerestük a lehetőségeit annak, hogy a legaktuálisabb szakmai, földügyi kérdéseket megvitathassuk. Hasonló céllal és az oktatással kapcsolatos feladatok helyzetfelmérésével összefüggésben zajlott az egybehangzó vélemények szerint is sikeres konferencia.

Dr. Dömsödi János
egyetemi docens
NYME Geoinformatikai Kar

A GEO A FIG XXIII. KONGRESSZUSÁN MÜNCHEN, 2006. OKTÓBER 8-13.

Isten hozta Önöket Bajorországban! – így köszöntötte Dr. Edmund Stoiber bajor miniszterelnök a FIG XXIII. kongresszusának megnyitó ülésén, 2006. október 10-én, Münchenben a világ több mint száz országából megjelent földmérő szakembert.

A miniszterelnök üdvözlő beszéde a világ geodéta társadalmát összefogó FIG-nek az egyik legfontosabb rendezvényét vezette be.

Ez a szervezet a francia földmérők kezdeményezésére 1878-ban, a Párizsban rendezett világkiállítás idején jött létre. A Földmérők Nemzetközi Szövetsége (Fédération Internationale des Géom tres, rövidítve FIG) indulásakor „csak" egy európai tudományos egyesület volt. Az alapítók Európa hét országának (Anglia, Belgium, Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország és Svájc) földmérési vezetői voltak, akik az új tudományos és technikai kérdések megvitatására, az új ismeretek közlésére szövetkeztek egy olyan korban, amikor a tudomány és az ipar fejlődésének gyorsuló üteme mind szükségesebbé tette a szakemberek kapcsolatának minél tágabb keretek között való megszervezését. Az indulást nem követte rendszeres munka, melynek történelmi okai is voltak, így a FIG hivatalosan csak az 1926. évi harmadik nemzetközi kongresszuson alakult meg. A szervezet ettől kezdődően indult fejlődésnek, s európai szervezetből fokozatosan nemzetközi szervezetté nőtte ki magát, s ma már a világ teljes földmérő társadalmát összefogja.

A szövetség, melynek munkájában 1959 óta újra részt vesz a Magyar Földmérési Térképészeti és Távérzékelési Társaság (MFTTT) is, négyévente tart kongresszust. A GEO oktatói évtizedek óta dolgoznak az MFTTT-n belül működő FIG Magyar Nemzeti Bizottságában. Hosszú évek óta kari elnökei vannak a bizottságnak (Joó, Ágfalvi, Márkus). Ez a szerep és a mostani kongresszusi helyszín viszonylagos földrajzi közelsége arra indított minket, hogy a Geoinformatikai Kar részéről megpróbáljunk minél többen részt venni az ez évi rangos eseményen. Alapítványi támogatással és külön munkáink bérének felajánlásával végül is sikerült tíz GEO-s munkatárs részére a kongresszusi részvétel költségeit előteremteni. Három előadásunkat és egy poszterünket is felvették a programba, ezzel jelentős arányban képviselhettük a hazai földmérést és térinformatikát.

A müncheni kongresszust, statisztikai adatait tekintve, nem méltánytalanul nevezte megnyitó beszédében Holger Magel a müncheni Műszaki Egyetem professzora, egyben a FIG soros elnöke minden idők legnagyobb geodéta találkozójának. A kongresszusnak több mint száz országból közel 1300 résztvevője volt. A kongresszus eseményei összekapcsolódtak az évente megrendezett német geodéta napokkal, az INTERGEO-val és a világ egyik legnagyobb geodéziai, térinformatikai és területrendezési kiállításával az INTERGEO Trade Show-val. 30000 négyzetméteren 550 kiállító – köztük számos német egyetem és főiskola – mutatta be termékeit. A kiállításnak 19 500 látogatója volt.

Ezen a kongresszuson a FIG jelentős állomáshoz érkezett. Az 1926-os alakulás óta, hosszú időn át, kisebb módosításoktól eltekintve, változatlan volt a szervezeti felépítés. A legmagasabb tisztség a FIG elnöki posztja. Az elnököt a FIG kongresszusain, négyévenként választották. Az elnököt és a FIG munkájának irányítását a követő kongresszust rendező ország adta. Ezt a „szokást" változtatták meg oly módon, hogy az elnöki pozíciót pályázni kell, s a pályázók közül titkos szavazással választják a kongresszusi küldöttek az elnököt. 2006-tól Stig Enemark az aalborgi egyetem tanára, a FIG korábbi egyik alelnöke vezeti a szövetséget. Újjáalakult a FIG tíz bizottsága is. Új elnökök és titkárok kerültek a bizottságok élére. Különösen nagy sikert könyvelhetett el az MFTTT. Több évtizede nem volt magyar elnöke FIG bizottságnak. Most egyszerre két bizottságot is magyar szakemberek vezetnek. Ezen a kongresszuson vette át tisztségét a nemzetközi szervezetben Márkus Béla dékán úr, aki a 2. (oktatási) bizottság megválasztott elnöke lett a következő négyéves periódusban és Osskó András fővárosi földhivatalvezető-helyettes, aki a 7. (kataszteri) bizottság elnöke lett.

A kongresszus jelszava „Shaping the Change" volt, ami azt kívánta jelezni, hogy a földmérők szakmája más szakterületekkel együtt alakítja a jövőt, de a szakmának szüksége van a nagyobb nyilvánosságra, a fejlesztésekben való szerepünk hangsúlyozására.

A megnyitó vezérszónoka dr. Klaus Töpfer a környezetvédelem egyik apostola, az ENSz környezetvédelmi programjainak (UNEP) vezérigazgatója volt. Előadása a „For a More Just World – the Surveyors' Role for Achieving Sustainable Development" címet viselte, mely a résztvevők véleménye szerint az elmúlt évek egyik legjobb kulcs-előadása volt. A kongresszuson négy plenáris ülés volt, melyből hármat az Intergeo-val, egyet az IAG-vel közösen tartottak. A 90 szekció-előadáson 500 dolgozatot mutattak be a szerzők. A 100 poszter bemutatóval együtt a dolgozatok szakmánk minden területét lefedték. A GEO oktatói részéről a barlangi információs rendszerről (Tarsoly Péter), távoktatási, eLearning tapasztalatokról (Márkus Béla) és a gépészeti metrológiai ellenőrző mérésekről (Ágfalvi Mihály, Gyenes Róbert, Bokor Zsolt) hangzott el előadás. A hazai GNSS technológiákról Busics György és Farkas Róbert mutatott be posztert. Az összes előadás, bemutató elérhető a http://www.fig.net/pub/fig2006 honlapról.

Az események zöme a München dél-keleti részén elhelyezkedő modern kongresszusi központban zajlott, amely minden felszereltséggel rendelkezett a profi lebonyolításhoz. Az előadások színhelyéről könnyen elérhetők voltak a kiállítótermek. A kiállítás anyagának feldolgozása majdnem lehetetlen feladat. Az az elképesztő technikai fejlődés, amelyet mind a mérőműszerekben, mind a számítástechnikában, a digitális és grafikus megjelenítésben a kiállítás látogatói tapasztaltak lenyűgöző, de egyben elgondolkodtató is: hol van a technikai határa a fejlesztéseknek?

A kongresszust további szakmai (pl. szakmatörténeti), társadalmi, kulturális események gazdagították. Gazdagodtunk tapasztalatokban, és örülünk annak, hogy a magyar szakmai egyesületet és a GEO-t képviselhettük.

Dr. Ágfalvi Mihály - Dr. Busics György

NÉMET NYELVŰ KÖZGAZDÁSZKÉPZÉS SOPRONBAN

A egyetemünk - már földrajzi elhelyezkedése alapján is - különleges szerepet tölt be az Ausztriával közös határmenti régió gazdaságában és felsőoktatásában. Az Európai Uniós csatlakozásunk óta erősödtek a szomszédsági kapcsolataink, így a gazdasági mellett az önkormányzati és a kulturális kapcsolataink is.

A Közdaságtudományi Kar is szorosabb együttműködést épített ki a régió gazdasági felsőoktatási intézményeivel: Wirtschaftsuniversität Wien, Donauuniversität Krems, Fachhochschule Wiener Neustadt, Fachhochstudiengange Burgenland, Eisenstadt. Itt, a határmentén egyre fontosabb a kétnyelvűség, és a németül is jól beszélő szakemberek keresettebbek. Nő az igény az egyenrangú, vezetői és szervezői feladatokat is magas fokon ellátni tudó „kétnyelvű" szakemberek iránt. Mindezek ismeretében ambicionálta a Nyugat-Magyarországi Egyetem - első lépésként gazdálkodási és menedzsment alapszakon - a német

nyelvű képzés indítását. A karnak több oktatója magas szinten beszéli a német nyelvet, és előadói gyakorlattal is rendelkezik. A választható tantárgyak között a kar eddig is előírta idegen nyelvű / közöttük német / tanórák hallgatását. A német nyelvű képzésben karunk az ausztriai egyetemeken és főiskolákon is oktató osztrák, illetve magyar kollegák közreműködésére is számít - tájékoztatta a Vivat Academiát dr. Székely Csaba, a Közgazdaságtudományi Kar dékánja. – Együttműködési szerződéseket kötöttünk két régióbeli felsőoktatás intézménnyel, a Donauuniversität Krems-sel és Fachhochstudiengange Burgenland-dal. Az utóbbi felsőoktatási intézmény kezdeményezésére double degree-program megvalósítását is tervezzük. A fontosabb tantárgyakból a magyar anyanyelvű tanárok mellett tudományos fokozattal és oktatási tapasztalattal bíró német anyanyelvű tanárok is tanítanak, míg egyes tárgyakat kizárólag német anyanyelvű tanárok fognak oktatni. A német nyelvű képzés indításának hátterét biztosítandó az osztrákokkal közösen pályázunk az INTERREG III-program keretében piackutatásra, tananyagkidolgozásra, valamint workshop-ok szervezésére.

Törekvéseinket alátámasztja, hogy az EU-régió fejlesztési tervének kidolgozása során célul tűzték ki az idegen nyelv tudását és az informatikai ismereteket mérő európai érvényű vizsgák népszerűsítését, ezek elterjesztését, és az oktatás minőségének javítását. Az új alapszakot elvégző szakembereket részben a külföldi kapcsolatokkal rendelkező, vagy külföldi tulajdonban lévő hazai gazdálkodó szervezetek és intézmények hasznosíthatják, egyrészt általános gazdálkodási tevékenységük tervezésére, elemzésére és értékelésére, a vonatkozó döntések előkészítésére, másrészt gazdálkodási folyamataik, szakfunkcióik összehangolására és szervezésére, végül szervezetük kialakítására, változtatására. Nem elhanyagolható ugyanakkor a határokon átnyúló gazdasági kooperáció, amelynek eredményeként végzettjeink külföldi (elsősorban ausztriai és németországi) munkahelyek elnyerésére is esélyesek lehetnek.

- Kikre számít leendő hallgatókként a kar? - A hallgatói célcsoportot elsősorban a nyugat-magyarországi térségben a német nyelvet megfelelő szinten elsajátított középiskolások alkotnák. A három nyugat-dunántúli megyében a német nyelvet tanulók aránya a gimnáziumokban az országos átlaghoz képest lényegesen magasabb. Elsősorban a régió speciális, német nyelvet intenzíven oktató gimnáziumaira irányulna a beiskolázási tevékenység, ám nyitottak leszünk minden érdeklődő számára.

A hat féléves képzési idő által adott keretek között olyan tantervet állítottunk össze, amely lehetséges tudást, ismereteket és készséget ad a munkaerő-piacra való belépéshez, illetve a felsőszintű (Master) szakokon folytatott további tanulmányok megkezdéséhez. A tervezett szak törzs és differenciált képzési moduljai három alapvető követelménynek felelnek meg, ennélfogva garantálják, hogy a kétfokozatú, lineáris képzési modell követelményeinek megfelelően az alapszak kellőképpen alkalmazásorientált képzést nyújtson, az alapszakon végzett diplomás szakember piacképes legyen, az alapszak elvégzése után a hallgató rugalmasan választhasson a közgazdasági ág és a gazdálkodási képzési ág mester programjai között.

A kar vezetése reméli, hogy a német nyelvű képzés gazdálkodási és menedzsment szakon a 2007-es tanévtől indulhat.

Borbély József

KÖZGAZDÁSZ HALLGATÓK LÁTOGATÁSA A MAGYAR NEMZETI BANKBAN

A korábbi évekhez hasonlóan az Allianz Hungária Biztosító segítségével idén is sikerült megszervezni a szakképzési alap terhére, hogy a negyedéves közgazdász hallgatók a Pénzügytan-Számvitel Intézet szervezésében ellátogassanak Budapestre, a Magyar Nemzeti Bank Látogatóközpontjába.

Az egész napos programon nyolcvan negyedéves hallgató vett részt Kovács Róbert és Szóka Károly tanár urak kíséretében. Elsőként a Néprajzi Múzeumot tekintettük meg, ahonnan a népi hagyományok élményével gazdagon sétáltunk át a Nemzeti Bank Látogatóközpontjába, ahol további ismereteket szerezhettünk. A bank képviseletében Bognár Tamás előadását hallgattuk meg, melynek segítségével betekintést nyerhettünk a Nemzeti Bank életébe, megtudhattuk, hogy működése során milyen gyakorlati feladatokat lát el a monetáris politika eszközeit alkalmazva, illetve, hogy ez a politika és tevékenység milyen hatást gyakorol az ország gazdaságára.

A bő egy órás előadás után megtekintettük a Látogatóközpontban található kiállítást. A sok-sok érdekesség között kipróbálhattuk saját kezűleg a pénzverést, készíthettünk saját bankjegyet – amely pontosan „egy fabatkát" ér –, terminálóknál tesztelhettük tudásunkat, súlyos aranytömböt emelhettünk, illetve figyelemmel kísérhettük a pénz kialakulását, és a Nemzeti Bank történetét a kiállított tárgyakon keresztül.

Jánosi Andrea demonstrátor
Szóka Károly egyetemi adjunktus

NEMZETKÖZI WORKSHOP ÉS KONFERENCIA

A Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar Szaktanácsadó és Továbbképző Intézete az ALICERA (INTERREG IIIC) projekt keretében nemzetközi workshopot, valamint nemzetközi konferenciát szervezett október közepén Mosonmagyaróváron.

A rendezvényen 12 ország közel 100 oktatási szakértővel képviseltette magát. Az október 11-12-én megrendezett nemzetközi workshop keretében a projekt partnerintézményei az eddigi eredményeiket és a jövőbeli együttműködési lehetőségeket vitatták meg. Az október 13-án rendezett „Az oktatás szerepe a vidékfejlesztésben" című nemzetközi konferencián több külföldi és hazai meghívott előadó mutatta be az oktatás és vidékfejlesztés kapcsolódási pontjait és kihívásait, valamint lehetőség nyílt szakmai tapasztalatcserére és beszélgetésre is.

2004-ben a kar Szaktanácsadó és Továbbképző Intézete több külföldi – német, osztrák, lett, francia – partnerrel közösen sikeresen pályázott az Európai Uniós INTERREG alapból oktatási célok támogatására. A projekt címe: „Tanulás az Európai Vidéki Térségek Kompetenciájának és Identitásának megőrzéséért" (Action Learning for Identity and Competence in European Rural Areas, ALICERA). A projekt 2005 januárjával indult és 2007. június végéig tart.

A projekt elsődleges célja, hogy a különböző régiókban kiemelkedő jelentőségű, a vidéki térségek fejlesztéséhez és egyes esetekben a mezőgazdasághoz kapcsolódó témakörökben továbbképzések, előadások és csoportos műhelymunkák szervezésével a helyi lakosok, a diákok jobban megismerhessék, és tudatosan hasznosítsák a lakó- és munkakörnyezetükben rejlő lehetőségeket.

A projekt célcsoportja elsődlegesen az ifjúság; a 'csoportos tanulás' célközönsége 30%-ban a 17 év feletti korosztály (technikus hallgatók, felnőttképzésben résztvevők), 70%-ban a 17 év alatti alap- és középfokú képzésben résztvevő diákok. A Szaktanácsadó és Továbbképző Intézet az alábbi témakörök tananyagának kidolgozását, és multiplikátorok képzésén keresztül az alábbi ismeretek terjesztését tűzte ki célul.

Felnőtt hallgatók részére:

-Női gazdálkodók (előállított termékek, információ, marketing)

-Vezetett/egyéni biciklitúrák a régióban (térképes túrák). Helyi termékek – méz, bor, tejtermékek, stb. – előállítása

-A gazdálkodó, mint környezetvédő (fenntartható fejlődés, környezettudatos gazdálkodás)

Középfokú képzésben résztvevő diákok részére:

-Hagyományos, integrált, biotermesztés

-Agrárpolitika

Általános iskolásoknak:

-A gazdaság (Hogyan működik egy 'farm'?)

Az oktatási modulok kidolgozását Dr. Cser János programvezető irányításával a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar részéről Kalmárné Dr. Hollósi Erika és Kalmár Sándor, a Közgazdaságtudományi Karról Dr. Palancsa Attila végezték.

Az egyes témák feldolgozása a „Rural Action Learning" (RAL) módszer alkalmazásával történik. A módszer nagy hangsúlyt fektet a tapasztalásra, a diákok, illetve felnőttek aktivizálására. A résztvevők egy bevezető előadást (téma orientáció, vitaindító beszélgetés) követően különböző helyszínekre, helyi vállalkozókhoz látogatnak el, illetve egyes témaköröknél a vállalkozó bevonja az érdeklődőket a mindennapi tevékenységekbe. A gyakorlati bemutatót követően a helyszínen, vagy az iskolában a hallgatók megvitatják a látottakat, tapasztaltakat. A csoportos műhelymunkák során kiemelt szerepet kap a környezetvédelem, a fenntartható mezőgazdálkodás, hiszen a környezettudatos mezőgazdasági tevékenység folytatásával javítható a termékminőség, ami végső soron az értékesíthetőség javulásához vezethet. Ezt a koncepciót kell a felnőtt hallgatóknak elfogadni, illetve az elméleti ismeretek alapján saját gazdaságukban tudatosan alkalmazni.

Középfokú képzésben részt vevő hallgatók esetében a motiválás az elsődleges cél: motiválni a diákokat a közéletben való részvételre, a tenni akarásra, a közvetlen környezetük megismerésére. Kiemelt szerepet kap a mezőgazdaság jelentősége, a helyi termékek, élelmiszer-feldolgozás népszerűsítése. Általános iskolás gyerekek esetében hangsúly a mezőgazdaságon, az élelmiszer-előállítás útján van. Elsősorban a falvakban élő iskolásoknak van lehetőségük a háziállatokkal való ismerkedésre, gondozásukra, vagy a növénytermesztés-talaj-időjárás komplexitásának megértésére.

ALICERA-tanulmányutak, csoportos műhelymunkák a nyugat-dunántúli régióban:

A csoportos műhelymunkák száma és résztvevők száma:

2005. Január-Június	37	838
2005. Július-December	131	3006
2006. Január-Június	150	3000
2006. Július-December	82	1640
Összesen:	400	8484

Az elért eredmények, a módszer értékelése céljából 2006 szeptemberétől egy kiterjedt hatásvizsgálat folyik a RAL-képzéseken résztvevők körében, kérdőíves megkérdezés módszerével (n=600). A felmérés eredményén is múlik, hogy az – eddig tanórán kívül zajló RAL-rendezvények, workshopok – újonnan alkalmazott módszerek és tananyag bekerülhet-e a programban résztvevő iskolák tanmenetébe. Végső célként megfogalmazható, hogy az identitástudat a lakhelyhez való kötődés alakítását és a szűkebb környezet megismertetését vállalják fel az oktatási intézmények, beépítve rendszeres tevékenységeik közé.

Dr. Cser János programvezető, intézetigazgató
Kalmárné Dr. Hollósi Erika egyetemi adjunktus

DEBATE -NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓ MOSONMAGYARÓVÁRON

A DEBATE (INTERREG IIIC) nemzetközi projekt keretén belül a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kara és a Kisalföld Vállalkozásfejlesztési Alapítvány nemzetközi találkozót szervezett október végén Mosonmagyaróváron.

A projekt célja egy nemzetközi üzleti tanácsadói hálózat, illetve szervezet létrehozása, oktatási tananyag és nemzetközi tapasztalatcsere kereteinek kidolgozása. Az oktatási anyagot, valamint az üzleti tanácsadók számára készülő internetes portál tartalmát a nemzetközi partnerek – hét ország képviseletében közel 60 oktatási szakértő és üzleti tanácsadó – Mosonmagyaróváron vitatták meg.

Az Európai Unió INTERREG Közösségi Kezdeményezése az európai régiók közötti együttműködést, a tapasztalatok cseréjét, egymás kultúrájának és értékeinek megismerését szorgalmazza és támogatja. 2005-ben a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kara több külföldi – finn, lett, észt, görög, olasz, svéd – partnerrel, valamint a Kisalföldi Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal közösen sikeresen pályázott az Európai Uniós INTERREG alapból nemzetközi üzleti tanácsadási célok támogatására. A nyertes projekt címe: Development of the European Business Advisor Training and Exchange, (DEBATE – www.debatenet.info) azaz Európai Üzleti Tanácsadói Képzés és Tapasztalatcsere Fejlesztése. A projekt 2005 februárjában indult és 2007 decemberéig tart, teljes költségvetése meghaladja az egymillió eurót.

A program alapját az adja, hogy a kis- és középvállalkozások számára az üzleti életben tapasztalható folytonos és gyors változásokra való azonnali hatékony reagálás, illetve a nemzetközivé válás jelenthetik a siker kulcsát. Napjainkban viszont már a tanácsadó szervezetek is igénylik azokat az új ismereteket és eszközöket, amelyekkel ügyfeleik fejlődését, a nemzetközi hálózatokba történő beilleszkedését elősegíthetik. A projekt általános célja egy támogatási rendszer – képzési program, tapasztalatcsere, internetes portál – kialakítása az európai üzleti tanácsadók részére, ami megfelelő erőforrásokat és ismeretek biztosít számukra munkájuk minél hatékonyabb végzéséhez, azaz ügyfeleik eligazításához a modern gazdasági és társadalmi életben. Mindezt a finn vezető partner koordinálásával az alábbi célok megvalósításával kívánjuk elérni:

- Az európai üzleti tanácsadók pozitív szakmai megítélésének, ezzel párhuzamosan a tanácsadók, ügyfeleik és egyéb érdekeltek közötti kölcsönös bizalom kialakulásának elősegítése.
- Széles körű információs- és tudásbázis létrehozása a tapasztalatok, tudás, módszerek, erőforrások és eszközök regionális és nemzetközi szinten történő megosztása révén, a projekttel létrejövő nemzetközi tanácsadói hálózatban. A munka eredményeként létrejön az Európai Üzleti Tanácsadók Szervezete, melynek egyik feladata a projekt eredmények továbbvitele, terjesztése lesz. A tanácsadói szervezet, valamint az internetes portál segítségével egy regionális és nemzetközi szintű hálózat működtetése, amely a tudás (tapasztalatok, módszerek, stb.) és információ gyors és egyszerű áramlását teszi lehetővé a tanácsadók között.
- Az európai üzleti tanácsadáshoz szükséges ismeretek összegyűjtése, képzési struktúra létrehozása. A képzési program – oktatási tananyag –, valamint az ehhez közvetlenül kapcsolódó nemzetközi tapasztalatcsere, tanulmányút megszervezésével szakmai segítséget nyújtani a tanácsadók mindennapi munkájához, szakmai fejlődésükhöz.

A fentiek alapján a projekt alapvető, hosszú távú célja az üzleti tanácsadás minőségének és hatékonyságának javulásához való hozzájárulás, ami fontos eszköz a kis- és közepes vállalkozások sikerének növelésében. A helyi vállalkozások sikere biztosítja az alapot az európai régiók fejlődéséhez, a gazdasági versenyképesség javításához és a gazdasági-társadalmi kohézió elősegítéséhez.

Kalmárné Dr. Hollósi Erika
projekt koordinátor
egyetemi adjunktus

GRATULÁLUNK DR. LÁSZLÓ LÁSZLÓ ARANY OKLEVELES AGRÁRMÉRNÖKNEK

Örömmel értesültünk arról, hogy 2006. szeptember 19-én az MHBK díszoklevelet adományozott Dr. László László úrnak, aki a Vivat Academia c. egyetemi lap rendszeres publikálója. Dr. László László arany okleveles agrármérnök 1963-ban került az akkori Agrártudományi Főiskola Géptani Tanszékére tudományos munkatársnak, és onnan ment nyugdíjba, 1984-ben.

A díszoklevélen a következőt olvashatjuk: „Azért a munkásságáért, amely meghatározott szerepet és jelentős szervező tevékenységet fejtett ki a Bajtársi körök összefogásában és honvéd hagyományok ápolásában; lelkes fáradozása és példaadó tevékenysége alapján Dr. László László HOHE-tagnak, Magyaróváron, aki cikkeivel a HADAK ÚTJÁN értékét híven gazdagítja, aki kiérdemelte mindannyiunk tiszteletét. Ezen indokok alapján, DÍSZOKLEVÉL mellé, az MHBK a kabátzsebre való jelvény-pajzsának viselését is köszönetteljesen engedélyezi."

A Vivat Academia Szerkesztő Bizottsága és a magam nevében gratulálok Dr. László László úrnak eme díszoklevélért. Kívánunk az eddigiekhez hasonló szép sikereket és nagyon jó egészséget! Továbbra is várjuk Tőle az írásokat (beszámolókat, krónikákat), amelyek a mosonmagyaróvári kar életével, az ottani eseményekkel kapcsolatosak.

Vincze Judit
PhD-hallgató

KARI TDK MOSONMAGYARÓVÁRON

2006. november 20-án a hagyományoknak megfelelően ismét megrendezték a Nyugat–Magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- És Élelmiszertudományi Karán, Mosonmagyaróváron a kari Tudományos Diákköri Konferenciát.

A megnyitón Prof. Dr. Neményi Miklós tudományos dékánhelyettes köszöntötte a résztvevőket, méltatva az ilyen jellegű tudományos „megmérettetések" fontosságát. Hangsúlyozta, hogy a hallgatók számára a kari TDK egyfajta ugródeszkát jelent a sikeres szakmai életpálya felé, hiszen egy-egy dolgozat elkészítése során „végigjárják" a tudományos munka olykor rögös, de mindig eredményekkel kecsegtető útját. Sok esetben ezek a munkák szolgálnak alapul a későbbi diplomadolgozatnak, esetleg doktori disszertációnak, tehát mindenképp minőségi és legfőképp áldozatos munka áll mögöttük.

A konferencián összesen 40 előadás hangzott el az Állattudományi -, Növénytudományi -, Műszaki és Élelmiszertudományi -, Gazdaságtudományi - és az Agrárszociológiai és Munkatudományi Szekciókban.

Az előadások magas színvonalát jelzi, hogy a szekciókban az első három helyezett mellett több különdíjat is kiosztottak a Mosonmagyaróvári Hallgatói Önkormányzat jóvoltából, könyvjutalom formájában.

Mint azt Neményi professzor úr is hangsúlyozta megnyitójában, a tudományos munka ezzel a konferenciával nem ér véget a hallgatók számára, hiszen az itt elért helyezések- és a Bíráló Bizottságok megítélése alapján egyben a meghívó a 2007-ben megrendezendő Országos Tudományos Diákköri Konferenciára valamely szekciójába. Ezzel lehetőség kínálkozik számukra arra, hogy tudományos eredményeiket közzé tegyék, és a további munkájukhoz támogatást szerezzenek.

Minden dicséret megilleti azon hallgatókat, akik azon a borús november 20-i hétfő délutánon, a tudományos tanácskozáson részt vettek, gratulálunk az eredményekhez. Azonban ne felejtsék el, hogy köszönettel és hálával tartoznak konzulens tanáraiknak, akik nélkül nem juthattak volna el idáig! Szeretnék köszönetet mondani a nevükben a Kari Tudományos Diákköri Tanácsnak és a Bíráló Bizottságok tagjainak, és végül, de nem utolsó sorban Dr. Gulyás László egyetemi docens úrnak a kari TDK elnökének, aki nem kevés időt és energiát áldozott arra, hogy ismét egy színvonalas konferencia tanúi lehettünk az Alma Materben.

Gratulálok a hallgatóknak, további sok sikert kívánok mindenkinek egy ideillő gondolattal:

„A tudományos munka (...) értelmi munka. Ez nem jelenti azt, hogy érzelmek nem kísérik, hogy cél és törekvés nélküli. Nem. A tudomány szeretete az alapja, az igazság fölismerését követő öröm a megkoronázása a tudományos munkának. Ez az öröm a legtisztább gyönyörűség, a legönzetlenebb érzelem."

(Weszely Ödön)

Vincze Judit PhD-hallgató

KOLLÉGIUMI SZAKESTÉK A NYME-MÉK-EN

Hát végre! Ismét folytatódnak a Kollégiumi Szakesték. Az előző Szakesthez képest már több hónap eltelt (azért a nyári szünet sem volt rossz...), de amióta elkezdődött a tanév ez az első Szakest.

A meghívóból egyből kiderül, hogy Dr. Dr. h. c. Csáki Csaba fogja tartani az előadást „Nemzetközi tapasztalatok a vidékfejlesztésben" címmel. Az időpontja 2006. október 18. 19.00 óra. Szerencse, éppen nincs semmilyen programom, így nem kell elhalasztani, vagy lemondani azt.

A meghívóban elolvashatom Prof. Dr. Csáki Csaba akadémikus életrajzát miszerint: Prof. Dr. Csáki Csaba a Budapesti Corvinus Egyetem tanszékvezetője. Közgazdászként végzett a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, később a közgazdaságtudomány kandidátusa, majd a közgazdaságtudományok doktora. Pályáját az MKKE-n (a későbbi BKE) kezdte majd 1979-1985 között dékán és 1985-1991 között rektor. 1991-2003. között a Világbank vezető agrárpolitikai tanácsadója. Mindemellett 1987-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1994-től rendes tagja. A EGK, EBRD, FAO és az OECD tanácsadója.

Még sokáig olvashatnám a munkásságát, de eljött az idő és az előadás elkezdődik. Mindig elcsodálkozom azon, hogy egy ilyen elfoglalt és magas beosztású ember mégis időt tud szakítani arra, hogy egy viszonylag kis kar hallgatóival találkozzon, felkészüljön egy előadásra, és ott megossza tapasztalatait a hallgató közönséggel.

Örülök..., örülök annak, hogy azok a mai nézetek, amelyek szerint a felsőoktatás ellaposodik, egy-egy ilyen színvonalas előadással megcáfolódnak. Az itt ülők mind feszült csendben hallgatják az előadást.

Eközben Csáki Csaba professzor úr a vidékfejlesztés koncepciójának fejlődéséről beszél. Nem csak a napjainkban kialakult helyzetről, hanem egy esetleges megoldásról is szól az előadás. Miszerint az új megközelítések jellemzői: az egész vidéki térség átfogása, a növekedés serkentése a vidéki gazdaság egészében és, hogy a hangsúlyt át kéne helyezni a vidéki lakosság jövedelemszerző képességére. Az előadás végén beszél arról is, hogy milyen a vidékfejlesztés Közép-Európában. Az utolsó diaképeken a tanulságokat láthatjuk, amin sokan láthatólag elgondolkodnak.

A remek előadást hangos és hosszantartó taps követi. Ezután számos kérdést tesznek fel az előadónak, melyekre maradéktalanul válaszol.

Örülök annak, hogy a mai estém is érdekes volt. Köszönet illeti a szervezőket, Dr. Neményi Miklós tudományos dékánhelyettes urat, Gyarmati Krisztina kari HÖK-elnököt és Nagy István Kollégiumigazgatót. Nélkülük nem jöhetett volna létre ez az előadás és remélem, továbbra is ilyen érdekes Szakestjeink lesznek.

Szafner Gábor
HÖK általános alelnök

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A Győr-Moson-Sopron Megyei MFPE megyei patrióta társadalmi szervezet és a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karának összefogásával megkezdte tevékenységét a KMSZI kisebbségi migrációs és szegregáció ellenes módszertani és kommunikációs intézet.

November hónapban érdekes, újszerű szemléletet tükröző előadásokat tartottak a következő előadók:
Dr. Csikós Szonja /közgazdász, jogász/; Valyon Beatrix /államigazgatási és minőségbiztosítási szakember/; Dr. Karczagi-Mészáros Zsolt /kisebbségi jogi főmunkatárs KMSZI/; Horváth Attila /Győr Megyei Jogú Város kisebbségi önkormányzatának elnöke/; Bíró Zoltán /KMSZI intézet igazgatója/

Az első rendezvényt 2006. november 23-án 16 órakor tartották a kar II. számú épületének 19-es előadójában. A program különlegessége az volt, hogy a győri Arany csillagok roma együttes rendhagyó kulturális bemutatót tartott, mely igazán nagy sikert aratott a hallgatóság körében.

Horváth Attila
NYME-AK

MEGALAKULT A MAGYAR KÖZGAZDASÁGI TÁRSASÁG SOPRONI IFJÚSÁGI TAGOZATA

Az MKT-IT- Sopron szervezetét négy harmadéves közgazdászhallgató alapította 2006. szeptember 4-én. Név szerint: Bognár Csaba, Szolyák Melinda, Tóth Balázs István és Völcsei Eszter.

Az alapítók alapvető célja, hogy mind tagjait, mind a NYME KTK hallgatóit bevonják az egyetem szellemi közéletébe, és hozzájáruljanak szakmai tudásuk szélesítéséhez. Az MKT-IT- Sopron tagjai tréningeket és szakmai rendezvényeket szerveznek a kar hallgatóinak. A tréningek szűkebb közönségnek (például egyes évfolyamoknak) szólnak, nagyobb érdeklődés esetén rendezvényekké válhatnak. Néhány példa a tréningekre: Hogyan írjunk üzleti tervet? Hogyan alapítsunk vállalatot? Hogyan készüljünk a szigorlatra? A tárgyalás pszichológiája. Konfliktuskezelés. Hogyan viselkedjünk állásinterjún? A rendezvényekre nem csak a diákokat, hanem az oktatókat is várják.

Céljai megvalósításához a tagozat pénzügyi támogatást remél szponzoraitól. A szervezet költségvetése az előzetes számítások alapján, százezer és százhúszezer forint között kalkulálható egy teljes tanévre.

A diákszervezet elnökségből és közgyűlésből áll. Mindenki tagja a közgyűlésnek, aki tagja a tagozatnak. Az elnökségben a négy alapító tag foglal helyet. Az elnök Tóth Balázs István, az elnökhelyettes Völcsei Eszter. A két projektfelelős Szolyák Melinda és Völcsei Eszter, a pénzügyi felelős Bognár Csaba. A feladatköröket egy évig töltik be a hallgatók, de az elnök kivételével újraválaszthatók a következő tanévre is.

A szervezet rövid távú céljai közé tartozik új tagok toborzása és szponzorok keresése.

Tóth Balázs István az MKT-IT-Sopron elnöke

MŰVÉSZETI PÁLYÁZAT

A Magyar Tudomány Napja alkalmából egyetemünk hallgatói számára művészeti pályázatot hirdet a Rektori Hivatal Kommunikációs Irodája. Pályázni lehet verssel, novellával, zeneművel, képzőművészeti alkotással, illetve olyan művészi megnyilvánulással, mely témaválasztásában, megjelenésében, kivitelezésében a magyar kultúra ünnepéhez illő alkotás. A pályázatokat a pályamunka készítéséhez segítséget nyújtó kari koordinátorokhoz kell eljuttatni (ATFK: Horváth Attila, sajtóreferens; BDF: Józsa Éva, főiskolai docens; EMK: Prof. Dr. Bácsatyai László, egyetemi tanár; FMK: Szücsy Róbert, AMI-munkatárs, GEO: Veres Richárd, dékáni titkár, KTK: Dr. Wilfing János, dékáni hivatalvezető, MÉK: Orbán József, egyetemi docens) a pályázó személyi adataival (név, életkor, kar, szervezeti egység, elektronikus cím, telefonszám). A beérkezés határnapja 2007. január 15. A pontos címmel ellátott és határidőre beérkezett pályázatokat az egyetem művész tanáraiból álló zsűri bírálja el. Az eredményhirdetés január 22-én lesz a legjobb alkotásokból rendezendő díjkiosztó ünnepségen és kiállításon.

ÓNKOPORSÓ A KÖZGÁZ UDVARÁN

A Közgazdaságtudományi Kar campusának bővítése során Sopronban eddig egyedülálló régészeti leletre bukkantak a helyi múzeum régészei. A földmunkák végzése közben Gabrieli Gabriella és Nemes András által irányított régészeti megfigyelés eredményre vezetett, hiszen egy a XVII. századból származó ónkoporsó került elő. Köztudott, hogy korábban az evangélikus egyház temetője volt e helyen a XIX. század végéig, amelyet a XX. század elején áttelepítettek. Így számítani lehetett emberi csontok előkerülésére, de nem ekkora mennyiségben, mint ahogy azt a leletmentők tapasztalták.

Az ónkoporsó nagy valószínűséggel egy tehetős városi polgár maradványait rejti. A kegyeleti és egyben ipartörténeti emléket a restaurálást követően méltó környezetben helyezik el.

Az építést előkészítő munkálatok folytatódnak, és várhatóan 2007 szeptemberében már a közgazdász hallgatók képzését szolgálja az új aula és a két nagy előadóterem.

Dr. Wilfing János

KÖNYVÚJDONSÁG AZ ISMERETLEN BENEDEK ELEKRŐL

Sopron: „Ahol nincs szegény ember"

Kuriózumnak számító kiadvány jelent meg az idei Benedek Elek-évfordulóra, az író eddig kötetben még nem publikált, 1881 és 1892 között készült cikkeiből. Az ismeretlen Benedek Elek című kötet azt az álnevek mögött megbúvó polihisztort kívánja bemutatni saját írásain keresztül, akiről gyakran egyoldalúan írtak.

„Igyekezték beskatulyázni: a családi élet melegszívű írójaként, a székely népélet idillikus festőjeként, vagy a gyermekek kedves mesemondójaként írtak róla" – fogalmazta meg a könyv előszavában Alpárné Dr. habil Szála Erzsébet, a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar dékánja, a kiadvány szerkesztője.

Maga az író fia, Benedek Marcell is hasonlóképpen vélekedett a „Magyar író tragédiája 1929-ben, Benedek Elek utolsó évei" című visszaemlékezésében: „Kritika és irodalomtörténet konstruált magának egy édes, szirupos, rózsaszín felhős, idillikus Benedek Eleket, és töretlenül megmaradt mellette. Irodalmi társaságok ünnepelték és modern zsenik lemosolyogták anélkül, hogy bár egyszer komolyan megnézték volna: kit ünnepelnek, kit mosolyognak le. A Magyar mese és mondavilág millió gyermekolvasója jobban tudta, hogy kicsoda Benedek Elek. De amit a gyerekek tudnak, az nem jelent meg nyomtatásban."

Az október 11-i Benedek Elek Napon bemutatott könyv ebből a skatulyából igyekszik kiszabadítani az írót és feltárni igazi arcát. Ez a vállalkozás azonban nem is olyan könnyű. Életművének feldolgozása nem kis feladatot ró a kutatókra, főként azért, mert Elek apó sokszor használt írói álneveket szignóként. Volt ő többek között Elek nagyapó, Kópé, Kopogó, Pártatlan és Zeke. A könyv legelső írását, a Magyar Hírlapban 1891-ben megjelent Ahol nincs szegény ember című cikkét Székely Huszár álnéven jegyezte, s eredeti bájjal számol be egy soproni hétvégéjéről. Ebben hű képet fest a vidéki városról, melyet szépnek és kedvesnek nevez. „Nemes ízlés és tisztaság a külső karaktere – emelkedett szellem a belső karaktere, magyar zománccal. S az sem utolsó erénye, hogy gazdag szörnyű mód." – írja Elek apó, aki írása végén humorosan számol be arról, hogy egyetlen szegény emberrel sem találkozott abban a városban, ahol a németség német a nyelvében, de magyar a szívében.

Kellemes és érdekes olvasmányt ígér az irodalom szerelmeseinek az eddig ismeretlenség homályában veszteglő Benedek-publikációk böngészése, mert általuk feltárulnak nem csak a 19. századi lét örömei és nehézségei, de kibontakozik az író jellemének és szellemének valódi volta is.

Takács Judit
főiskolai tanársegéd

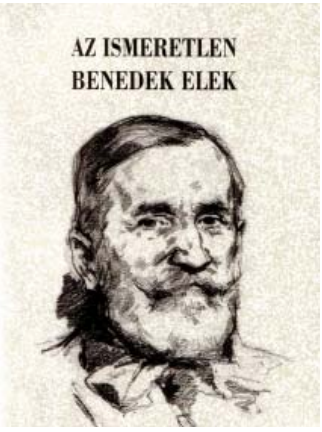

BENEDEK ELEK NAP A NYME BPK-N

Ismét szép ünnepséggel emlékezett névadójára október 10-én a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar.

Az intézmény 1991-ben vette fel Benedek Elek nevét. Egyrészt azért mert az ő élete, munkássága máig követendő példaként szolgál a késői utódok számára, másrészt, mert a hűség városához, Sopronhoz, mint levelezéseiből kiderül, maga Elek apó is kötődött.

A Kar épülete előtt található, a névadót ábrázoló szobornál kezdődött a Benedek Elek Nap programja, ahol Alpárné Dr. habil Szála Erzsébet dékán mondott köszöntőt. Ebben kifejtette: - „Amikor az intézmény vezetése úgy döntött, hogy Benedek Eleket választja névadójának, jól döntött. Elek apó élete és pályája példa értékű. Példa arra, hogy nehéz körülmények között is lehet értékes munkát végezni. Mert a jó munkához leginkább hit és akarat kell. Amikor Trianon következtében nem csak területi és gazdasági veszteségeink voltak óriásiak, de legalább ekkora veszteséget jelentett annak a tudásnak az elvesztése, amit a Felvidék és Erdély polgárvárosainak szellemi potenciálja jelentett az országnak, Benedek Elek képes volt arra, hogy megteremtse minden idők legszínvonalasabb újságját, a Cimborát. Gyűjtése ezrek és ezrek kezébe adta és adja ma is a magyar mese- és mondavilágot. Nélküle nyelvünkben és lelkünkben egyaránt szegények maradnánk."

Az ünnepi gondolatok után a Pedagógiai Kar és a Nyugat-Magyarországi Egyetem képviselői helyezték el az emlékezés koszorúit, majd az előadóterembe vonulva kezdetét vették az előadások. Elsőként Az ismeretlen Benedek Elek című könyv bemutatójára került sor, melyet a könyv szerkesztője, Alpárné Dr. Szála Erzsébet dékán ismertetett. Majd Dr. Gazda István tudománytörténész, a Magyar Tudománytörténeti Intézet igazgatója tartott előadást A művelődéstörténet bűvkörében címmel. Világkép és Erotika Arany János balladáiban, ez volt a címe Dr. Fűzfa Balázs irodalomtörténész előadásának, melyet Mese, dal tánc...táncház követett a hallgatók művészeti bemutatójaként. A földszinti aulában a Kari Könyvtár által összeállított Benedek Elek emlékkiállítás volt látható még jó néhány napig, és foglalta keretbe az ünnepi nap eseményeit.

Takács Judit
főiskolai tanársegéd

NYITOTT KAPUK NAPJA A GYŐRI KARON

Több éves hagyományokhoz híven, idén ismét Nyitott Kapuk Napja rendezvényre vártuk leendő hallgatóinkat és szüleiket, ahol tájékoztatást adtunk a jelentkezés feltételeiről, valamint a 2007/2008-as tanévben induló képzéseinkről.

Minden érdeklődőnek egyedi kiadványainkból felvételi csomagot állítottunk össze. A november 25-i rendezvényre mintegy 150-en érkeztek az ország minden részéből. Tapasztalataink és a megkérdezettek válaszai alapján többnyire még csak érdeklődnek a leendő hallgatók, de többen voltak, akik célirányosan a győri kart fogják választani. Különösen jelentős volt az új képzéseink iránti érdeklődés. A jövő évi felvételi eljárás során várhatóan sokan választják majd a Turizmus-vendéglátás szakot, valamint a Rekreációszervezés és egészségfejlesztés szakot. Továbbra is működik a Tanító és az Andragógia szak képzése és a Szociálpedagógia szak mellett a Gyógypedagógia szak oktatása is egyre inkább előtérbe kerül a leendő hallgatók választásánál. Akik még nem tudtak dönteni a BSc, BA szakok közül, számukra az Idegenforgalmi szakmenedzser felsőfokú szakképzést ajánlottuk, valamint szakirányú és általános továbbképzéseinket.

A kar fontosnak tartja, hogy a középiskolás diákok és szüleik valamint a kar képzései után érdeklődők naprakész információkat kapjanak az intézményben zajló oktatás és mindennapi élet teréről egyaránt. Vendégeinknek összeállított információs anyagban színes leporello és a kari oktatási tevékenységet, a hallgatói életet egyaránt bemutató füzet, valamint egyedi készítésű vonalzó is található.

A felvételi időszakban rendszeresen két nyitott kapuk rendezvénnyel várjuk az érdeklődőket. Ebben az évben ez kibővült, hiszen a Nyitott Keddek címet viselő eseménysorozat előadásai is fontos szerepet töltenek be. 2006. november 7. és december 12. között, kedd délutánonként óralátogatással és videoanyag-prezentációval egybekötött szakbemutatókat tartunk annak érdekében, hogy az érettségi előtt állókat minél közelebbről megismertessük a 2007 szeptemberében induló alap (BA, BSC) képzéseinkkel.

Legközelebbi központi NYITOTT KAPUK rendezvény 2007. január 27-én szombaton lesz 10 órakor a kar II. számú épületének nagyelőadójában. (9022 Győr, Liszt Ferenc utca 17.)

Horváth Attila
NYME-AK

56-OS MEGEMLÉKEZÉS A GYŐRI KARON

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar 2006. október 25-én ünnepi megemlékezést tartott az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulója alkalmából.

A megemlékezésen Wennesz László "Élő emlékeink" és Világhy József "A szemtanúk emlékei" címmel előadást hallgathattak meg az érdeklődők. Mindkét előadó szemtanúja volt az egykori eseményeknek, így saját emlékeiket idézték fel a népes számú hallgatóságnak. Az országos események rövid ismertetésén túl a Győrött zajlott eseményeket láttatták az előadók. Az elmondottak mellett képekben is bemutatták az 56-os rombolást és pusztítást A korabeli fényképek és újságok egyaránt közelebb hozták a fiatal hallgatósághoz az 50 éve történteket.

„56 a miénk és legyünk büszkék a szabadságért küzdő honfitársainkra."

Wennesz László külön kiemelte, hogy az előadásnak fontos üzenete nem csak a pontos információk ismerete a történtekről, hanem egy új mentalItás ébresztése a jövő tanítóiban. Az idei ünnepi évben több megyei általános iskolát látogattak már meg a kiállítással és az előadással. A karon megtartott esemény célja is a megismertetés volt. 56 története lassan a múlt ködébe vész, csak kevesen élnek már azok közül, akik hitelesen elmondhatják mi is történt akkor. Az előadások célja a továbbiakban is, hogy tanárok és diákok egyaránt ne féljenek 56-tól, örömmel és büszkén tudjanak beszélni az elért eredményekről és természetesen objektívan tudják bemutatni a nemzeti és az egyéni tragédiákat.

Horváth Attila
NYME-AK

BARRY SCHWARTZ: A VÁLASZTÁS PARADOXONA

Közgazdászok szerint ha több választási lehetőséget kínálnak fel a vevőknek, az nagyobb és élénkebb versenyhez fog vezetni, mely által termelékenyebbek és hatékonyabbak leszünk. Barry Schwartz, a Swarthmore College pszichológia professzora A választás paradoxona című könyvében bemutatja, hogy ez nem teljesen igaz. Általában azt gondoljuk, hogy minél több lehetőségünk van, annál boldogabbak vagyunk. Lehetőségeink gyarapodásával azonban hajlamosabbá válunk a depresszióra - erről beszélgettünk a szerzővel.

„Ez a könyv kétfajta módon értékes. Egyrészt meggyőzően mutat rá arra, hogy legtöbbször a kevesebb választási lehetőség jobb, és hogy a legtöbben megpróbálják a legjobb döntést meghozni. Másrészt szellemes bevezetést nyújt a döntéshozatalról és az elégedettségről szóló aktuális pszichológiai kutatáshoz."

(Daniel Kahneman, Nobel-díjas közgazdász)

-Miért jelent nehézséget az egyénnek a jobb anyagi körülmények által biztosított választási szabadság?

-A túl sok választási lehetőség tehetetlenséget okoz, arra kényszeríti az embereket, hogy a döntéshozatal kritériumait leegyszerűsítsék, ami gyakran rossz döntések meghozatalához vezet. Az emberek kevesebb megelégedettséget tapasztalnak a döntéseikkel kapcsolatban, még akkor is, ha azok jók voltak. Könyvem javarészt ezen utóbbi hatásra összpontosít.

-Miért tartja aktuálisnak a kérdést?

-Saját tapasztalataim indítottak, hogy felhívjam az emberek figyelmét, bemutassam az őket körülvevő körülményeket, amelyekkel együtt élnek. Olyan sok választási lehetőség van, és ami máskor két percbe telt, most egy órát vesz igénybe. Ennél fontosabb, hogy látom a tehetetlenséget a nagyon tehetséges és nagy érdeklődést tanúsító diákjaimban, akiket tanítok. Amikor eljön a diploma megszerzésének ideje, nem tudják eldönteni, mit kezdjenek az életük hátralévő részével. Ez nagyon sok stresszhez és boldogtalansághoz vezet.

-Egy vásárlásnál a materiális döntések száma mára jóval megnövekedett, de mi a helyzet a nem materiális kérdéseket érintő döntésekkel?

-Diákjaim számára a partner, illetve pályaválasztás jelent gyötrelmet. A nem materiális természetű problémák számos szempontból sokkal kínzóbbak. A tét nagyobb, és nincs lehetőség döntéseinket a végtelenségig újra és újra módosítani, mint egy farmer megvásárlásánál.

-Múlt héten láttam egy nagyon jó barna kabátot, és nem vettem meg akkor, mert úgy gondoltam, még megnézem más boltban is, hátha találok jobbat. A végeredmény az lett, hogy megbántam, hogy így döntöttem. Mi teszi az embereket maximalistává? A megbánás érzése lehet pozitív?

-Az biztos, hogy a maximalizálás boldogtalanná tesz. Az a gyanúm, hogy a korlátlan lehetőségek világa kedvez a maximalizálás kialakulásának (talán jóval több maximalista van ma Magyarországon mint mondjuk 30-40 évvel ezelőtt), de ez csak egy sejtés, semmi több. A megbánásnak is vannak pozitív hatásai. A megbánásnak köszönhetően elkerülhető, hogy ugyanazt a hibát újra és újra elkövessük. Azonban a túlzott megbánás megfoszt attól az elégedettségtől, amelyet jó döntéseink után éreznünk kellene.

-Hamarosan itt a karácsony. A boltok polcain egyre több az ajándék és ismét választás elé kerülnek a magyar emberek is. Mit üzenne nekik? Mi a könyv üzenete számukra?

-Kerüljék azokat a hibákat, amelyeket az Egyesült Államokban mi már elkövettünk. Jó, ha van lehetőségünk döntések meghozatalára, de jóból is megárt a sok. Érdemes átgondolni, mennyi választási lehetőséget ajánlunk, és melyek azok a területek az életben, ahol a döntés valóban számít.

A választást talán egyetlen egy területen lesz könnyebb az elkövetkező pár hétben. Ha karácsonyi ajándékot keresünk az üzletek polcain és igazán hasznos könyvvel szeretnénk meglepni családtagjainkat, akkor Barry Schwartz, A választás paradoxona című munkája értékes ajándék lehet.

Horváth Attila

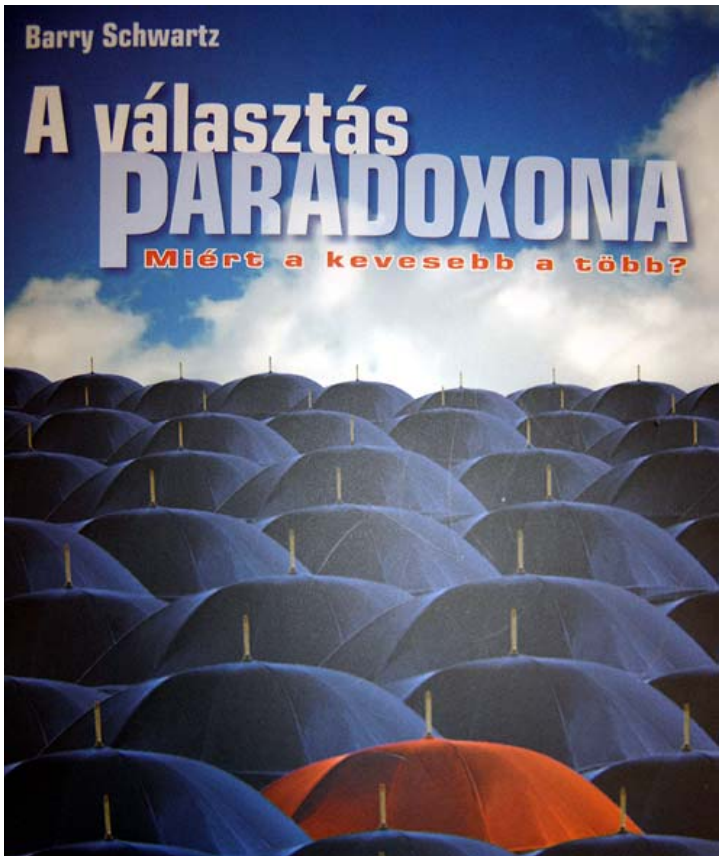

VI. ORSZÁGOS NEMZETISÉGI ÓVODAPEDAGÓGUS SZIMPÓZIUM A NYME-BPK-N

A NYME BPK 2006. október 19-20-án rendezte meg a VI. Országos Nemzetiségi Óvodapedagógus Szimpóziumot összesen 150 résztvevővel.
A szimpózium védnöki tisztjét Dr. Kaltenbach Jenő, a nemzetiségi és etnikai kisebbségi jogok biztosa vállalta el.

A résztvevők nagy többségét az ország német nemzetiségi óvodáiból ide érkező óvónők alkották, de voltak horvát nemzetiségi óvodákból is. 2000-ben is a nemzetiségi tanszék rendezte meg a Szimpóziumot, a mostani téma kiemelten a kétnyelvűség volt. Az előadók között nemzetiségi hallgatók is voltak, akik tudományos dolgozatukat ismertették.

A konferenciára érkezőket a szervezők – az I. II. III. évf. nemzetiségi hallgatói - az első napon, este nemzetiségi programokkal várták, melyek keretében fellépett a Kőszegfalvi Asszonykórus, és egy Veszprémi Néptáncegyüttes, valamint a tanszék hallgatói közül is többen szerepeltek. (Fülöp Judit III. évf. Heilig Renáta I. évf.)

A műsort követően a kar fogadást adott a résztvevők tiszteletére.

Az október 20-i nap az óvodások - már hagyományos – műsorával kezdődött, majd Sopron Város polgármestere, dr. Fodor Tamás köszöntötte a vendégeket.

Dr. Kaltenbach Jenő a nemzetiségi és etnikai kisebbségi jogok biztosa és Heves Ferenc a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata oktatási referense külön köszöntötték a résztvevőket.

Dr. Kaltenbach Jenő felszólalását követően a nemzetiségi I. évf. hallgatói képviselője Tiszteletbeli nemzetiségi hallgatóvá fogadta őt a nemzetiségi óvodapedagógus képzés érdekében éveken át kifejtett munkája miatt és átadta az ezzel kapcsolatos oklevelet.

Talabér Ferencné nyugdíjas főiskolai docens elsősorban a gyakorlati, hétköznapi óvodapedagógiai munkáról szólt előadásában.

Bognár Erika III. évf. nemzetiségi hallgató a magyarországi svábok kitelepítéséről. Polányi Hajnalka III. évf. nemzetiségi hallgató a kétnyelvűségről tartott előadást.

Az előadók között szerepelt még Hedwig Brocza és Mag. Eveline Richter St. Pöltenből az óvó- és szociálpedagógusokat képző társintézményből. Ők részben a kinti képzéseket mutatták be. A délelőtti előadássorozatot Dr. Rádli Katalin az OM főosztályvezető-helyettese előadása zárta be, aki az OM felső-ill. közoktatási elképzeléseiről szólt.

Dr Rádli Katalint – aki évek óta mindig eleget tett a kar, a Nemzetiségi tanszék meghívásának, az I. évf. hallgatói szintén Tiszteletbeli nemzetiségi hallgatóvá választották.

Az ebédet követően, a résztvevők a környező településeken található nemzetiségi óvodákba látogattak és szakmai megbeszéléseket folytattak az ott dolgozó nemzetiségi óvónőkkel.

A megbeszéléseket követően a résztvevők összegezték és kiértékelték az óvodai tapasztalatokat.

A rendezvényre ellátogatott az osztrák Unsere Kinder óvodapedagógiai szakfolyóirat főszerkesztője is. A napot egy több mint harminc tagú, főként fiatalokból álló Madarasi nemzetiségi tangóharmonika együttes nagysikerű műsora zárta.

A Nemzetiségi és idegen nyelvi tanszék rendezésében ez volt az utóbbi évek hatodik országos, nemzetközi előadókat is felsorakoztató konferenciája.

A konferencia résztvevői megállapították, hogy a kétnyelvűség a nemzetiségi óvodapedagógus képzés egyik legfontosabb aktuális témája. A Sopron környéki nemzetiségi óvodák munkáját színvonalasnak tartották.

A szimpóziumon fellépett a Veszprémi Néptáncegyüttes.

Az osztrák és magyar képzés között a kompetenciákat, a módszereket tekintve nincsenek nagy eltérések, de az osztrák képzés középfokú, 4 + 1 éves képzés. Az óvodákban - a generációk szétválása óta – igen kevés a tájnyelvet is beszélő gyermek. A résztvevők reményüknek adtak hangot, hogy rövidesen újabb szakmai konferenciára kerül sor. A Nemzetiségi és idegen nyelvi tanszék 2007 októberre tervez egy a Montessori pedagógiával összefüggő nemzetközi konferenciát.

Tárnok Péter
főiskolai docens, tanszékvezető

LOVASTERÁPIÁVAL ISMERKEDTEK A SZOCIÁLPEDAGÓGUS HALLGATÓK

Tíz éve hazánkban már élő gyógyászati segédeszközként is használják a lovasterápiában. November 10-én a magyarországi hippoterápia (a ló - görögül hippo) egyik fellegvárába, Balogunyomba látogattak a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar szociálpedagógus hallgatói, hogy az előadásokon tanultakat a gyakorlatban is megszemlélhessék.

Már az ókori görögök felismerték a lovaglás jótékony hatását, és fogyatékossággal élő társaik állapotát a napjainkban lovas terápiaként emlegetett gyógymóddal igyekezték javítani. Az ókori felismeréshez jóval később, a századforduló idején csatlakoztak az angolok is, mivel határozott eredmények igazolták, hogy a fogyatékos személyek lovagoltatása a terápiás kezelések egyik felettébb eredményes és jótékony hatású formája. Az 1960-as évektől Angliában, Amerikában, sőt Németországban is sorra alakultak a lovasterápiás szervezetek, miközben hazánk teljes mértékben elutasította ezt a fajta gyógymódot.

Nálunk csak 1997-ben alakult meg a Magyar Lovasterápia Szövetség, ekkor került sor az első lovasterapeuta tanfolyam megrendezésére is. Magyarország azóta sem dicsekedhet túl sok képzett terapeutával, mindössze 35- 40-en vannak, akik képzettséggel rendelkeznek, így teljes szakszerűséggel képesek levezényelni egy-egy terápiás foglalkozást. Nem csoda, hogy ilyen kevesen mennek át a rostán, ugyanis szigorú feltételeknek kell megfelelnie, és még szigorúbb és összetettebb vizsgákon kell átmennie azoknak, akik ennek a szép hivatásnak a gyakorlásával szeretnének segíteni a rászoruló gyermekeken, felnőtteken. A gyógypedagógiai végzettség mellett feltételként szerepel az alapfokú lovastudás, melyet díjlovaglásban és ugratásban is bizonyítania kell a jelentkezőnek.

„Ahhoz, hogy lovasterapeuta legyél, őrültnek kell lenni" – fogalmazta meg e foglalkozás hátulütőit Györgypál Éva, a Magyar Lovasterápia Szövetség elnöke balogunyomi lovasiskolájában, ahol vendégül látta a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar szociálpedagógus hallgatóinak húsz fős csapatát. A tanulmányút ötlete a karon művészetterápiát és menthálhigiénét oktató Kissné Geosits Beatrix főiskolai docenstől származik, az ő szervezésében észrevételezhették az Unicornis Lovasközpontban a hallgatók testközelből a lovasterápia hatásait, a terápiás munka nehézségeit.

Autista kisgyermekek terápiás lovagoltatásával indult a napja Györgypál Évának, aki lovasversenyző volt, majd gyógytornász és menthálhigiénikus diplomáival a zsebében úgy döntött, a lovasterápiára teszi fel az életét. Azóta nap mint nap rója a köröket a nyugodtságukról, higgadtságukról ismert terápiás lovak Bea és Mirza mellett, miközben irányítja, ha kell, kigazítja kis lovasainak mozgását. Olyan feladatokat oszt a gyerekeknek, olykor felnőtteknek, melyek észrevétlenül fejlesztik mozgásukat, állóképességüket, pszichéjüket.

„Nagyon jó, most emeld fel a kezed... Fogd meg a karikát... Integess a barátaidnak" – hangzottak az utasítások, és az autisztikus tüneteket produkáló gyerekek, hol könnyebben, hol nehezebben, de nagy igyekezettel teljesítették őket. A hallgatók később megtudhatták, sok munka eredménye volt ez az összeszokott munka. Kiderült, a kezdetek kezdetén előfordult, hogy az egyik kisgyermek betegségéből kifolyólag undorodott a szőrtől, ezért nem ment ló közelébe sem. Azóta már ő is felmerészkedik négylábú barátjának hátára, bár máig sem simogatja meg a lovakat.

Az eredmény tehát - melyet gyakran már a második, harmadik terápiás foglalkozás után tapasztalnak a hozzátartozók – a legritkább esetben szokott elmaradni. Az ókori görögök után, már hazánkban is szembesülhetnek a rászorulók azzal, hogy a hippoterápia milyen komplex kezelési eljárás. Hiszen csak a ló tud olyan többdimenziós mozgásingereket egy időben nyújtani, melyeket más fizioterápiával nem lehet biztosítani. A gyógypedagógiai lovaglásban a ló olyan erős motivációs "eszköz", mely segítséget nyújt ahhoz, hogy a gyerekek különböző funkcióit, egyidejűleg, könnyen, "erőltetés nélkül" lehessen fejleszteni. Így lehetséges, hogy a lovasterápia hozzájárul a sérült, akadályozott, fogyatékos személyek rehabilitációjához, társadalmi integrációjához, életminőségük javulásához. Ugyanakkor nem elhanyagolható az a tény sem, hogy a foglalkozások során erősödik a környezethez való alkalmazkodásuk, egyre nyitottabbá és együttműködőbbé válnak.

Hogy mindez hogyan valósul meg a gyakorlatban, nyomon követhették a szociálpedagógus hallgatók, sőt a bátrabbak ki is próbálhatták milyen érzés egy terápiás ló hátán végrehajtani a feladatokat. A nap során pedig rájöhettek arra a nagy igazságra is, hogy a ló szépségével, nyugodtságával, barátságával, fantasztikus társ minden lovas számára.

Takács Judit
főiskolai tanársegéd

DÉVA, AZ ÁRVA GYERMEKEK MENEDÉKE
SEGÍTSÜNK, HA SEGÍTHETÜNK!

„A jótett, jobbá tesz"- ez Böjte Csaba atya üzenete az emberek számára. A Ceausescu-rendszer megdöntése után a Déván lelkipásztori szolgálatot teljesítő Böjte Csaba ferences szerzetes az erdélyi árvák és a családi fészek melegéből kihullott gyermekek felkarolásával hívta fel a világ figyelmét az erdélyi gyermekvédelem fontosságára.

Tevékenységére a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar szociálpedagógus hallgatóiként mi is felfigyeltünk és felvettük a kapcsolatot az 1992 óta létező árva, félárva, szociálisan rászoruló gyermekeken segítő alapítvánnyal. Az ismerkedés olyannyira jól sikerült, hogy nyáron már egy hetes tábort szerveztünk a dévai árvák számára, és bátran indultunk neki szakmai feladatainknak. Már hetekkel az indulás előtt lázas szervezésbe kezdtünk, hogy foglalkozásaink jól sikerüljenek. Déván már nem csak a programokra kellett koncentrálnunk, az is a feladatunk volt, hogy a nyomornegyedről behozott gyermekeket szocializáljuk az óvodai és iskolai életre. Eleinte nagy nehézséget okozott számukra olyan mindennapi tevékenység is, mint például a mosdó használata vagy az étkezési szokások elsajátítása, de hosszas tanítás után sikerült némi eredményt elérnünk. A gyermekek sok élménnyel gazdagodtak, mi pedig komoly tapasztalatok birtokában térhettünk haza, hála a pedagógiai kar segítségének és a Lions Club támogatásának.

Nem volt véletlen tehát, hogy a szeptemberi egy hónapos szociálpedagógia gyakorlatunk színhelyéül szintén a gyermekotthont választottuk. Ez az időszak sok és felelősségteljes munkával telt. Tizenegy gyermeket neveltünk a négy hét alatt, amikor is a nevelői munka örömeivel és kötelezettségeivel egyaránt találkozhattunk. Hétköznap reggel hatkor keltünk, fél hétkor pedig már a közös reggelin vettünk részt „gyermekeinkkel". Utána mindenki elindult az iskolába, ahonnan délután érkeztek vissza a gyermekotthonba. A nap további részében négytől hatig szilencium volt a program, majd következett a vacsora, fürdetés és tíz órakor a villanyoltás. A feladataink azonban nem merültek ki a gyermeknevelésben, a gyermekek ellátásában, ugyanis felkértek minket arra is, hogy tanítsunk az iskolában. Részt vehettünk továbbá Csaba testvér október 6-i megemlékezésén, és megnézhettük az alapítvány új házát.

Ott-tartózkodásunk alatt sokat tanultunk arról, hogy a szeretet mekkora erőket képes megmozgatni.

Megtanultuk, hogy egy dologban minden gyermek egyforma, s egyet szeretne: szeretetet kapni és adni. Böjte Csaba atya - aki összeszedi az utcáról, nyomortanyákról a kallódó gyermekeket és ellátást, jó nevelést biztosít nekik, ölbe veszi őket, ha sírva fakadnak - bizonyítja számunkra, hogy türelemmel és szeretettel minden gyermeket ki lehet bontakoztatni. Hazatérve elmondhatjuk, hogy ezek a gyermekek valóban az alapítvány tevékenységének köszönhetik az új életüket. Erdélyben összesen 6-7 ezer gondozásra szoruló magyar gyermek tengeti mindennapjait a lét küszöbén. Csaba testvér gondoskodásával olyan „védőhálót" alakított ki, mely felfogja ezeknek a kis életeknek a „porba hullását". Eddig 12 gyermekotthont és 20 napközi otthont sikerült felépítenie jólelkű emberek adakozásainak segítségével.

Kérjük Önöket, amennyiben módjuk és lehetőségük van, nézzék meg a dévai alapítvány honlapját, és támogassák az erdélyi magyar gyermekek egészséges felnevelkedését, boldog jövőjét!

Honlap cím: www.dévaigyerek.hu
Számlaszám: 10300002-20145639-00003285

Jótékonykodásukat előre is köszönjük!

Kocsispéter Edit, Stubán Liána, Hársfalvi Mária, Papp Orsolya
IV. évfolyamos szociálpedagógus hallgatók (NYME-BPK)

A SZÍNPAD HELYETT AZ ÓVODÁT VÁLASZTJA

Grebenár Barbara a NYME-BPK hallgatója nyerte meg az országos énekfoglalkozási versenyt

Grebenár Barbara lelkében, Babits Mihály szavaival élve, nagyon szép az ének, tehetségének köszönhetően pedig mindezt kifejezésre is tudja juttatni. Ennek, no meg a véget nem érő tanulásnak, gyakorlásnak köszönhetően november 16-a óta ő a legjobb énekfoglalkozást tartó óvodapedagógus hallgató az országban.

Kodály Zoltán szerint „Az óvó, amikor énekel, nemzetet nevel." Az óvodai énekfoglalkozásokon előadott, gyakorolt dallamok, idővel a kisgyermekek zenei anyanyelvévé válnak. Ahhoz, hogy a hatás megfelelő legyen, természetesen elengedhetetlen egy kedves, ámde következetes és tudatos nevelői viselkedés. Hiszen tudjuk, hogy az óvónő személyiségén keresztül sugárzik a világnézet, a gondolkodásmód a gyermekekre, akik ebben az életkorban utánzással tanulnak, és viselkedésüket áthatja az óvó nénire hasonlítás vágya.

Grebenár Barbara a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar végzős óvodapedagógus hallgatója jellemével, kellemes megjelenésével kiváló példa lehet a rábízott óvodások számára. Így gondolta ezt az Óvóképzők VII. országos énekfoglalkozási verseny zsűrije is, amikor a november 14-16-a között rendezett megmérettetés végeztével Barbarát emelte ki győztesként.

Persze itt nem csupán a külső-belső személyiségjegyek voltak a meghatározók, a zenei nevelés minél magasabb fokú közvetítése volt a cél. Barbara pedig ezt az akadályt könnyű szerrel „átugrotta".

- Tizenhárom éve zenélek. Szombathelyen, a Zeneművészeti Konzervatóriumban klarinét szakon végeztem. Emellett zongorázom és énekelek is, tehát alaposan ismerem a zenei gyakorlati munkát. Az ország mind a nyolc óvóképző intézményéből egy-egy versenyzőt felvonultató versenyen azonban hiába volt valaki jól képzett, ha a szerepléssel járó stressz visszatartotta a jó teljesítménytől. Szerencsére nekem ezzel sem volt problémám, a több mint tíz éves zenei múltam során hozzászoktam a színpadhoz, a nézők látványához – mondja a végzős óvodapedagógus hallgató, akit az Ének-zene Tanszéken dolgozó Mentesné Tauber Anna mestertanár választott ki a megmérettetésre október elején.

Az elkövetkezendő több mint egy hónap a készüléssel telt. Barbara az egyetem két gyakorló óvodájában „edzett". Idegen gyerekeknek nap mint nap más-más énekfoglalkozást állított össze és tartott meg, miközben videón megtekintette a régebbi országos versenyek foglalkozásait, hogy láthassa, milyen követelményeknek kell megfelelnie. A Kaposváron megrendezett versenyre mégis nagy drukkal indult.

- Tripla teher nehezedett rám. Meg akartam felelni magamnak, tanáraimnak és az iskolámnak. Ezzel az érzéssel a lelkemben nem volt könnyű a koncentrálás, de a gyerekek sokat segítettek – eleveníti fel az eseményeket. – Igaz, a foglalkozásom előtt csak tíz percre mehettem be a nekem sorsolt óvodai csoportba, ennyi időm volt arra, hogy a számomra vadidegen gyermekekkel összebarátkozzam. Aztán kezdődött a verseny, idegen közegben, idegen emberek előtt. Akadt olyan versenyző, akit az a tudat, hogy az óvodai csoportszobában ott ül a zsűri - egy kivetítőn pedig láthatja foglalkozását az intézmény egész hallgatósága, a felkészítő tanárok és a többi versenyző - teljesen leblokkolt. Nekem sokat segített, hogy a gyerekek teljes mértékben partnereim voltak, bennük is munkált a bizonyítás iránti vágy. Elsőként a maradék kis feszültségüket mondókázással, körjátékozással oldottam, majd klarinéton Mozarttól a Falusi táncokat adtam elő, ezáltal magát a hangszert és a technikáját is meg tudtam mutatni a gyerekeknek, ami számukra egy varázslatos dolognak hatott. A foglalkozás zárásaként pedig komolyzenére, színes kendőkkel, improvizálva táncoltattam meg a gyerekeket – meséli Barbara, akinek ez a győzelmet jelentette, a zsűri ugyanis az értékelésnél kiemelte foglalkozásának zenei esztétikai élményét. Az első hellyel együtt pedig egyúttal megszerezte gyakorlati államvizsgáját is, így erre már nem kell készülnie a tanév végén.

Nem csoda, hogy hálával gondol felkészítő tanárára, Mentesné Tauber Annára, gyakorlati helyére az Aranykapu Gyakorló Óvoda Kéknefelejcs csoportjára és az óvónőkre, Maczkó Gábornéra és Balázsfiné Varga Juditra, akiknek köszönhetően most már biztos abban, hogy nem zeneművészeti vonalon tanul majd tovább. A színpad helyett, marad az óvodánál és a gyerekeknél.

Takács Judit
főiskolai tanársegéd

Grebnár Barbara, aki a legjobb énekfoglalkozást tartotta az országban

INTERFOB 2006.

19. Nemzetközi Erdész, Faiparos Hallgatói Találkozó és Szakmai Konferencia Ljubljana, Szlovénia 2006. október 23-27.

„...Na, mi van..., már sohasem megyünk... akkor focizzunk! Ezzel a felkiáltással kipattant a kisbuszunk hátulsó ajtaja és előkerült a bőrbogyó, nekiláttunk rúgni a bőrt... de a helyszín sem volt egyszerű... mindez a 7800 m hosszú Karavanken alagút bejáratánál Ausztria és Szlovénia közötti senkiföldjén, a 4 sávos autópálya kellős közepén történt.

Gyönyörű októberi nap volt... egy-egy jól irányzott passz közben volt időnk gyönyörködni a Júlia-Alpok északi nyúlványainak aranylósárgából-rozsdásvörösesbe hajló csodálatos őszi ormain, miközben fél szemünk az alagút bejáratánál elhelyezett jelzőlámpára kacsintott, hisz már alig vártuk, hogy átvágjunk a hegyeken és megérkezzünk az idei nemzetközi erdész és faiparos diáktalálkozó és konferencia helyszínére, a szlovéniai Bledbe.

Az út idáig sem telt eseménytelenül... reggel 7-kor indultunk Sopronból, összeszedtük a kis csapatot és persze a legfontosabb ellátmányokat – több tálcával, és indulás... Söptén még felvettük a nagy bőröndömet, majd Gyöngyösfaluban beugrottunk Apiért, aki nagy lelkesedéssel megmutatta a saját maga által eszkábált („mérnöki munkával precízen megtervezett és kivitelezett") vízszintes szalagfűrészgépet, vagy ahogy csak ő nevezi a Gattert. Érdemes lenne minden faipari mérnöknek látnia...

Aztán Ausztrián keresztül vezetett az utunk, ahol a Wörthitó partján tartottuk az első pihenőnket, amely hegymászássá fajult, hiszen felkapaszkodtunk az 538 méter magas Zillhöhere. Gyuri valahonnan kerített egy használaton kívüli defektes kemping biciklit, és azzal mászta meg a hegyet... - megérte, mert csodálatos kilátásunk volt a tóra.

A határnál lejátszott focimeccs után végre átverekedtük magunkat az alagúton, és kis idő múlva megérkeztünk az Interfob helyszínére a bledi Krim Hotelbe. Már vártak minket a főszervező szlovén barátaink.

Az idei évben a rendezvényen egyetemünket a Faipari Mérnöki Kar hallgatói képviselték. A csapatvezetőnk Garab József HÖK-elnök volt.

Már az első este a „Welcome party"-n összefutottunk régi ismerősökkel, akikkel a korábbi Interfob rendezvényeken ismerkedtünk meg. Nagyon jó volt velük beszélgetni, hol németül, hol angolul, hol egyszerűen csak mutogatással „beszélgettünk", azaz gyakran űztük a „sportlanguage"-t. Az idei szakmai találkozón voltak fások és erdészek Franciaországból, Spanyolországból, Németországból, Svájcból, Finnországból, Szlovéniából, Szerbiából, Romániából, Lengyelországból.

A rendezvény négy napja alatt rengeteg élménnyel gazdagodtunk.

Kedden tanulmányutak voltak 6 helyre, melyből 4 faipari, 2 erdészeti témájú volt. Mi egy szlovén faház-üzemet néztünk meg, ahol tömörfa-készházakat gyártanak (Riko Hise), majd utána egy impregnáló gépsort tekintettünk meg (Melamin), ahol nátronpapír alapú melaminnal impregnált papírt állítottak elő aglomerált laptermékek felületborításához. Az egésznapos túra után hazaérve beszélgettünk a többiekkel, s elmondták, hogy más tanulmányutakon, mit láttak. A faiparosok jártak szerszám és gépgyárban (Ledinek), autóbelsőt tervező-készítő cégnél (Novem – car interior design), fűrészüzemben (Merkscha d.o.o.), két bútorgyárban (Alples, Svea), míg az erdészek a Pokljuka erdőben, valamint a szlovén Erdészeti és Faipari Múzeumban.

A Triglav Nemzeti Parkban

Délután sort kerítettek a nemzetközi diákcsere programokra, majd ezt éjszakába nyúló mulatozás követte.

Szerdai napon kiadós reggeli után sportvetélkedőre került a sor, ahol jelezvén, hogy a kedd esti buli nagyon jól sikerült, csak a találkozón résztvevő diákoknak körülbelül a fele jelent meg. Fából kellett értelmes dolgokat készíteni fűrész és balta segítségével. Az alapanyag: hámozási maradékhenger. Sokan készítettek sokfélét, órát, kisszéket, miegymást, de a legjobb szerkezetet a mi csapatunk készítette: egy használható mérleghintát.

A sportvetélkedő vetélkedő része után következett a sport része, mely a Bledi-tó körbejárását jelentette.

Nem maradhat ki ebből a beszámolóból, hogy néhány szóban ne emlékeznék meg Bledről, Szlovénia ékszerdobozáról, az idei Interfob helyszínéről: A városka egy hegy közé szorított kis tengerszem partjára épült. A Bledi-tó kis szigetén a Csodatevő Madonna (Mati bojana otoku) barokk kegytemplom található. Bled vára, amelyet a Windischgrätz hercegek emeltettek, egy csaknem 100 méteres függőleges sziklafal tetején található, csodálatosan szép környezetben. A kiválóan karban tarott vár Bled város és a Bledi-tó panorámáján kívül más érdekességeket is kínál. Megtalálható itt például egy középkori nyomda és egy borospince is. A Bledi kastély a dél-tiroli érsekséghez tartozott 800 évvel ezelőtt, később a jugoszláv királyi család rezidenciájaként szolgált. A Bledi-tó felett magasodó szikláról meseszép kilátás nyílik a kastélyra, és a tó szigetén magasodó harangtoronyra, a "kívánságok tornyára". Nem messze innen szlovén Júlia-Alpokban található a Triglav-csúcs, Szlovénia legmagasabb pontja.

Miután viszatértünk a majd 7 kilométer hosszú tókerülő utunkról, bőséges ebéd és ejtőzés után az iskolák bemutatkozá-

sára került sor, melyben bemutattuk a soproni Faipari Mérnöki Kart, majd megtanítottuk az összegyűlt közönséget egyik kedvenc diákszokásunkra, az ábrahámozásra, természetesen angol nyelven... érdekes volt...aki ismeri ezt a diákszokást, az elképzelheti a hatást 200 különböző nemzetiségű emberrel. Az esti Chestnut-picnic közben megismerkedtünk egy igazi szlovén különlegességgel a bambus-szal. Ez nem más, mint a nálunk kapható vadász nevű kocsmakoktél, azaz vörösbor kólával vegyítve, csakhogy ennek az a különlegessége, hogy forrásban lévő mustból keverik...ez is érdekes volt...

Csütörtök reggel fáradt arcokkal találkoztam a reggelinél – ezek szerint a jól sikerült a gesztenyézés utáni buli – ismét... Útra keltünk és a soproni csapat úgy döntött, hogy a többi tanulmányút közül, melyben volt Yacht-gyár (Elan), hajó- és csónakgyár (Seaway), papírgyár (Vevce), ajtógyár (LipBled), felületkezelőanyag gyár (Belinka), a Ljubljanai Faipari Egyetemet nézzük meg. Így eljutottunk a Faanyagtudományi Intézetbe, a Bútorszerkezet-vizsgáló Laboratóriumba, a Rosttechnológiai Laboratóriumba, a Felületkezelési és Ragasztási Laboratóriumba, megtekintettük a CNC-központot, az egyetem épületeit és a botanikus kertet. Délután meghallgattuk Vinko Golmajer „Productivity of Weinig machine" című előadását faipari gépszerkezet és gépfejlsztés témakörében.

A sok tudomány után csapatunk úgy döntött, hogy egy kis kikapcsolódásként ellátogat a Triglav Nemzeti Parkba, ahol a Triglav 2864 m magas csúcsa alatt lefényképezkedtünk, hogy ez a kép kerüljön bele a Vivat Academiába rólunk. Cél a Bohnij tó mögöt lévő Slap Savica, azaz a Száva folyó 50 méter magas vízesése. Az élmény és ez a délután leírhatatlanul gyönyörű volt...

Este gálavacsorával vártak minket a rendezők, ahol az iskolák megajándékozták egymást és kiderült, hogy a következő évi Interfobot a franciaországi Epinal fogja rendezni. A gálavacsora pazar volt! Megismerkedtünk Szlovénia népviseletével, néptáncával, népi- és nemzeti ételével és népzenéjével, melyekben tiroli és magyar elemeket is fel lehetett fedezni, fűszerzve egy kis Adria-melléki és szláv beütéssel. Ezután hajnalig tartó mulatság kezdődött...

Pénteken elérkezett a búcsú ideje. Mi még maradtunk egy kicsit a festői városkában, hiszen nagy örömünkre - mint az elmúlt négy napban mindig - gyönyörű napsütés volt, így csónakba ültünk és begondoláztunk a szigetre, ahol mindenki – kiki a maga fohászáért – megkondította egyszer a kívánságharangot. Ezután szétnéztünk a várkastélyban, majd elindultunk hazafelé...

Tanulságos kirándulás volt, hiszen túl minden emberi dolgon, túl a meseszép szlovén táj szépségein, ezeken a találkozókon (is) mindig világosabbá válik előttem, hogy csodálatos szakmát választottunk.

Jövőre Franciaországban találkozunk!

Papp Tibor
II. doktorandusz
NYME-FMK-TGYI

KLÍMAVÁLTOZÁS A DUNA VÍZGYŰJTŐ TERÜLETÉN

Az egyetem három intézetének - Környezeti Erőforrás-gazdálkodási és Védelmi Kooperációs Kutatási Központ, az Erdőmérnöki Kar Környezettudományi Intézet, valamint az Erdő- és Fahasznosítási Regionális Egyetemi Tudásközpont - szervezésében 2006. szeptember 4-7. között nagy sikerű Nyári Egyetemet rendeztek a „Klímaváltozás a Duna vízgyűjtő területén és az abból adódó feladatok" címmel.

A Nyári Egyetem ünnepélyes megnyitóján a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora Prof. Dr. Faragó Sándor, az Erdőmérnöki Kar dékánja Prof. Dr. Náhlik András, Sopron Megyei Jogú Város Polgármestere Walter Dezső, valamint a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tanára Prof. Em. Dr. Bánhidi László, a Magyar Mérnöki kamara elnökhelyettese mondott üdvözlő beszédet.

A téma időszerűségének és a gondos előkészítő munkának az eredményeként a rendezvényre öt országból (Magyarország, Ausztria, Románia, Szerbia és Szlovákia) 63 résztvevő érkezett, akik nagy érdeklődéssel hallgatták délelőttönként a TIT soproni szervezetének előadótermében megtartott előadásokat, délutánonként pedig aktívan vettek részt az Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatalának tanácstermében megtartott szemináriumokon.

A Nyári Egyetemen a szakterület alábbi neves külföldi és hazai kutatói, szakemberei tartottak előadásokat:

2006. szeptember 6-án, délután a résztvevők a klímaváltozás erdőgazdálkodásban már jelentkező káros következményeiről kaptak tájékoztatást egy ausztriai gyakorlati program keretében az Eszterházy-uradalom privát erdészeti területén.

A Nyári Egyetem hallgatói kiegészítő programokon is részt vettek. Így jó hangulatban ismerkedhettek meg a soproni borvidék kiváló boraival, a Fényes Borászat által szponzori támogatásként részükre megtartott borkóstolón, illetve angol nyelvű idegenvezetés mellett meglátogathatták Sopron történelmi nevezetességeit is.

„A KELLÉK NEM LÉNYEGTELEN, DE MELLÉKES”

(Részlet Hamvas Béla Patmos II. című könyvéből)

Hamvas Béla (1897 - 1968)

Nem lényegtelen, de mindenesetre másodrendű.

Az ember azért dolgozik, hogy minél több és nagyobb lehetőséget biztosítson olyan életre, amely tényleg élet. Ehelyett: amit tesz, a kellékekért teszi. A kellék nem lényegtelen, de mellékes. Az életnek csupán feltétele. A dolgok. Mindig a dolgok. A technika. A berendezkedés. A körülmények megteremtése. Azt hiszik, az élethez kell valami, vagyon, pénz, állás, rang, ruha, ház, hír, autó, hatalom, villa, mintha enélkül nem lenne élet, és hozzá se lehetne fogni. Először mindig fel kell öltözködni. Mintha nem lenne tiszta pillanat, amikor az ember a fa alatt ül, még az is fölösleges, hogy időnként szájába cseresznyét vegyen, vagy egy pohár bort, és az életen kívül nincsen semmi más, áttétel és vegyítés nélkül, nő és a rigó zenéje nélkül, és emlékek nélkül.

Nem élvezet. Még csak nem is gyönyör. A gondolkozók azt állítják, hogy amikor az élet ténylegesen élet, önmagával megtelik, önmagánál valamiképpen több lesz. Senki sem tudja miként. Olyan teória is van, amely azt mondja, hogy ami az életnél több, az életet áthatja, magasabb szubsztancia, és ez a lét. Élet csak akkor lehet és lesz önmaga, ha a lét megérinti. Nem élvezet és nem gyönyör és nem öröm és nem boldogság. Mert több, csepp abból, ami öröktől fogva van.

Kellék nélkül semmi sem érhető el, mégis a kellék és az élet között nincsen kapcsolat. Ezért mondják, hogy az ember sok évet egzisztálhat, és egyetlen percet sem él. Valaki megteremtheti a feltételek sokaságát, vagyont, pénzt, hatalmat, hírt, rangot, sőt szerezhet ízlést és tudást és képességeket. Utazhat, olvashat, járhat képtárakba és hangversenyekre. Rettentő tevés-vevés, mialatt nem történik semmi. A feltételeknél marad. A kellékből nincs út az életbe.

Az abszolút álláspont Lao-ceé. Azt mondja, hogy az embernek szobájából sem kell kilépnie, és az egész földet bejárhatja, azt megismerheti, mindent láthat, és mindent megtanulhat, és mindent átélhet. Lao-ce a kellékeket tökéletesen fölöslegesnek tartja, és azokat elveti. Ahhoz, hogy az ember teljes értékű életet éljen, dolgokra nincs szüksége.

A kellékeket nem összetéveszteni az élettel! Nem abban a hiszemben lenni, hogy a kellék megszerzése már életet jelent és hoz. A kellék nem lényegtelen, de mellékes. És a kellékből út és híd az életbe nem vezet.

Az ember évekig experimentálhat, a beszélgetéseket kihallgathatja, senki soha másról nem beszél, csak a feltételekről. Még a szerelmesek is alig. Legfeljebb a gyermekek, de ritkán. Mindig csak a futball, a divat és a margarin. Csinálni, mindig valamit csinálni, hogy valami legyen, és nem jut szóhoz az, ami van. Végül is az egész elvész abban, hogy dolgoznak, hogy pénzt keressenek, nagyobb lakás és több bútor, nagyobb kényelem és több szórakozás, még az autó, egy függöny, csillár, elutazni, és a bámulatos túltevékenység egyre több és több kívánsághoz vezet. A kellékek arzenálja minél nagyobb, az életre való éhség annál jobban nő, mert az élet maga egyre szárazabb, és az ember egyre szomjasabb. Az igényeket folyton heccelik, minden nap több a nejlon és a vitamin, a magnó, a televízió és a frizsider. Mindig kell valami, ami nélkül el sem lehet kezdeni.

A kellék létezése nem törvényes. Volt idő, amikor minden dolgot az életbe külön bevezettek, és törvényesítették azzal, hogy helyét az életben egyszer s mindenkorra megjelölték. Az ember akkor még a dolgok ura volt. Ezt hívták kultusznak. A kultuszban az asztal, a szék, a szőnyeg, az ágy, a patkó, a kengyel, a fazék az embert szolgálta, és szolgálnia volt köteles. Most az élet szolgálja a dolgokat, amelyeknek létezése törvénytelen. Az új dolgok százа és ezre, ha nem is veszik fel azokat, betolakszik, engedély és kérdezés nélkül. Ez itt nem élet többé, hanem tévelygés a dolgok között – mint a hinduk mondják: *szamszára*, nem valóságos jelenlét, hanem káprázat.

Még nem régen a művész volt az egyetlen, aki nem a dolgokért élt, és akinek munkája nem a dolgok szolgálata volt. De aztán a művészi munka is dolog lett, és a művészet is kellék. Ha a művek felét ma elvennék, igazán nem hiányoznának. Margarin és frizsider. A munka sehol sem tiszta életpillanat. A dolgok, a gond. A kellékre szükség van, mert az ember szorong; e szorongásból a szétszóródásba szökik (szórakozás), ami a dolgok szolgálatának csak másik alakja. Egy millenniumot lehet szórakozni anélkül, hogy az ember ténylegesen egyetlen percet éljen. A tiszta pillanat, amit a dolgok nem zavarnak meg. Amikor az élet közvetlenül élet, és amiről nem lehet lemondani. Semmiről nem akarok tudni, csak ami fontos.

Azon az egyetlen lépésen kívül, amit az ember születésétől haláláig meg tud tenni, és ami nem egyéb, mint a nyers élet (*materia prima*) megérlelése, semmi egyébnek nincsen sem értelme, sem értéke. Mindenki tudja. A lépés nem mérhető sem fényévekben, sem infinitezimálisan, mert nem távolság, hanem átalakulás, de nem transzfiguráció, hanem transzszubsztanciáció (átlényegülés). Külső jele nincs. Nem eredmény, nem cél, nem siker, nem győztesnek lenni, nem boldognak, nem bölcsnek. Az, ami az ember életében történt, mégsem tanúk nélkül zajlik le. Fóruma van, egyetlen lény, de az elég. Az embernek

nincsenek eszközei arra, hogy önmagát le tudja mérni. Viszont holtbiztos tudomása van arról, hogy valaki valahol és valamilyen módon azt, amit tett és nem tett, nyilvántartja, éspedig hallatlan egzaktsággal, és minden rejtett mozzanat tudomásával. Egyetlen lépés, amit az ember megtesz addig az átlényegülésig, amelyről az emberi tudományok közül homályosan és dadogva csak az alkímia beszél. Egyetlen, akár fényévekben, akár infinitezimálisan tett lépés, amelyben a lét egész súlya az életre esik ugyan, de különös módon. Az élet élet marad, múlandó és tünékeny, és semmi más, csak élet, de viszont ténylegesen élet, nem körülmény, nem feltétel, nem az, amil nyújt és lehetővé tesz, nem a dolgok. Az élet a nemlétnek az a tündöklő hevültsége, amit az ember attól a pillanattól kezdve, hogy megszületett, szüntelenül tapasztal, és amelyhez megtiprása és bemocskolása és elhomályosítása árán is tehetetlenül ragaszkodik, és amelyhez ragaszkodnia kell, és azt egyetlen pillanatra sem tudja feladni, de még csökkenteni sem. Az élet mégsem otthon, csak vendégség; az otthon túl van. "Eltávolíttatván a megrendült dolgok, vagyis a gyártott dolgok, és maradjanak a rendíthetetlenek."

/Hamvas Béla: Patmos II. - esszék (1964-1966)
Életünk Könyvek 1992. 26-30. old. /

(Az írást Hamvas Béla örököseinek szíves hozzájárulásával közöljük. Köszönjük.)

Hamvas Béla életrajza

1897 Eperjesen született (az Osztrák-Magyar Monarchiában); családja később Pozsonyba költözik
1915-17 az első világháborúban kétszer megsebesül az ukrán fronton
1919 a családot kiutasítják Pozsonyból, Budapestre költöznek
1919-23 a budapesti Pázmány Péter Egyetemen német-magyar szakon végez
1923-26 a Budapesti Hírlap és a Szózat munkatársa
1927-48 a Fővárosi Könyvtár könyvtárosa
1935-36 Kerényi Károllyal megalapítja a Sziget folyóiratot és szellemi műhelyt
1937 házasságot köt Kemény Katalinnal
1940-44 bevonul; 1942-ben az orosz frontra küldik, ahonnan megszökik
1945 lakását bombatalálat éri, könyvtára és kéziratai megsemmisülnek
1945-48 az Egyetemi Nyomda kis tanulmányai c. sorozatot szerkeszti
1948 B-listára kerül, állását elveszti, művei nem jelenhetnek meg
1948-51 hivatalosan építőmunkás
1951-64 internálják, az Erőműberuházó Vállalat vidéki építkezésein volt segédmunkás és raktáros
1964 67 éves korában nyugdíjba vonul
1968-ban hal meg, Szentendrén temetik el

NŐ A VONATON

Ragyogott a júniusi reggel. Előző este hirtelen zápor csapott a falura. Állt a folyosón, az esővíz sűrű függönye mögött, és úgy érezte, lassan eggyéolvadt a mindenséggel: a nagyranőtt tujafákkal az udvaron, amelyek boldog szeretőkként megnyitották magukat a zuhogó zápor előtt, távolabb az erdő ezernyi fájával, a hallgatag, a zápor idejére elcsendesült madarakkal és vadakkal: az ő távoli vadtestvéreivel.

Derűsen ült a vonatra, indulván Szombathely felé, amikor az egyik falu – talán Újkér – állomáson beszállt a fülkéjébe egy család, és együtt velük egy sugárzóan szép fiatal lány. Gyönyörű lány volt, olyan szép, amilyen szépet manapság már alig látni, amikor a festék és a romlottság már a fiatal lányokra is bélyeget nyom. Ez a lány karcsú volt, szép lábú, hosszú combjait fekete szoknya takarta. Hosszú, sima gesztenyeszín haja volt, és a szépmetszésű ajkak mögött hibátlan fehér fogsor. Nagy, tiszta szempár, árnyas szempillákkal. Egy nyúlánk - szép magyar Madonna. Arca tiszta és hamvas, (ha nem elkoptatott e szó), a körte-keblek ígéretesen duzzadtak a fehér blúz alatt.

Gyönyörű, üdítő jelenség volt ez a lány, és az idősödő férfi érdek nélkül, elismerő csodálattal nézte. A magyar vidék különös ajándéka. A nyelv, magyar táj és a magyar nő különös varázsa jutott eszébe és egy régebbi vallomása. Ez volt, ami megtartotta, ami itthon tartotta a rohasztó Kádár-rendszer idején. Igen, ezek a gyönyörű, varázslatos magyar asszonyok. Mi nyúlánk vidéki Madonnánk úgy 17-18 éves lehetett... És akkor beszélgetni kezdett a szomszédjával. És ebben a beszélgetésben nem volt köszönet. De volt benne sok-sok ostoba szócska, amit a divatkövetés, az erőltetés lökött az ajkaira, a hozzáillő, eredeti szép mondatok helyett. Durva, ostoba szavak röppentek azokról a gráciás ajkakról. Úgymint: „Hát, az olyan szar..."S az öregedő, de még stramm férfi szívében a félszegen rejtegetett hódolatával az Erkölcs, az Okosság és a Szépség iránt, beletemetkezett az újságjába.

- Borbély -

FELE VÍZIÓ

Részlet a Nemzetközi Korrupcióellenes Ügynökség (WACA, World Anti-Corruption Agency) Magyarországról szóló, 20xx. évi zárójelentéséből

„...szeptember 12-én két WACA ügynök előre be nem jelentett látogatást tett A. B. kormánypárti politikus lakásán, és arra kötelezték, hogy fél órán belül adja át az összes bankkártyáját. Miután a ...oldali parlamenti képviselő, az Esélyegyenlőtlenségi Bizottság tagja ezt megtagadta, a WACA munkatársai az esetről jegyzőkönyvet vettek fel és távoztak. Később az ENSZ levélben értesítette a magyar parlament házelnökét, hogy korrupciós vétség miatt A. B.-t négy évre eltiltották a politizálástól, továbbá ...”

A. B. nyilatkozata az őt érintő határozatról: „ ... alig tudom elhinni a velem történteket, olyan hirtelen és hihetetlenül játszódott le minden. Nem gondolom, hogy hibát követtem el, mikor nem adtam át a WACA ügynökeinek a bankkártyáimat, és ezért nem győződhettek meg bankszámláim igazolt jövedelmemnek megfelelő állapotáról. De az idén már háromszor ellenőriztek, és egyszerűen nem bírtam tovább idegekkel. Nyilvánvaló, hogy az ellenzék műve, ők írhatták az anonim levelet a WACA-nak. A levél tartalma silány koholmány, egy fércmunka, de annak kiváló angolsága azt mutatja, hogy az új oktatáspolitikánknak köszönhetően, az ország jó úton jár a nyelvoktatásban. C. D. ügyénél is kiderült, hogy egy névtelen feljelentés hatására jelent meg a WACA, és vacak 37 millió plusz forintot észleltek a bankszámláján. Miután C. D. nem tudta igazolni a pénz eredetét, ezért a WACA vizsgálatot követően C. D.-t megfosztották az igazolatlan 37 millió extra forinttól és nyolc évre eltiltották a politizálástól. Hiába, a régi szép felhőtlen politikusi élet már nem tér vissza. A legutóbbi közvélemény kutatások szerint egyre kevesebben akarnak politikusok lenni ...”

A Magyar Parlament Korrupcióellenes Bizottságának állásfoglalása a WACA 20??-es jelentéséről: „... Neves és tapasztalt hazai szakértőket kértünk fel, hogy tanulmányozzák át a legutóbbi zárójelentést. Megállapítható, hogy az ENSZ állásfoglalásával ellentétben a WACA ügynökei több esetben túlléptek szűknek cseppet sem mondható hatáskörükön. Annak ellenére, hogy a kormány és vezető pártja erőfeszítéseinek köszönhetően szemmel láthatóan tovább javult a korrupciós index Magyarországon. Nem a vizsgálat céljait, hanem módszereit lehet kifogásolni. Ki ne értene ma egyet az ENSZ azon határozatával, amely létrehozta a WACA-t és jogosítványait annak érdekében, hogy egy nemzetközi, független szervezet elfogultság nélkül vizsgálja és akadályozza a politikusok korrumpálását. A cél világos, de úgy tűnik, hogy egyre kevésbé válogatnak az eszközökben. Eddig csak a sportban volt lehetséges, hogy pusztán gyanú vagy mesterkélt, hitelesnek alig mondható bizonyítékok alapján ítéljenek el embereket doppingolásért ...”

Szalay László
NYME-KTK GMSI

Mészáros Ágnes: Kopácsi rét

A magtár kongva könyököl a falu asztalára,
Mint kesergő részeg a kocsmapultra.
Túlnan az állomás fektet a múltra,
S a köd fogta feledett tanyákra
Haldokló rozsdás síneket.
Az évek eljátszották a színeket.
Ázott képeslap csupán a csárdás,
Istent sem ismer már a Házi Áldás,
S elhervadt a tulipános ládák csokra.
Rámás csizmákra és piros papucsokra
Cimbalompengés pora a paplan.
Körül a rét égre gőzölgő katlan.
Tehénlehelet csókja altatja a láp illatát.
A szél, mint lomha inga, jár
A borostás földek felett,
S számolja a fűszálak élén lecsorgó
Tükrös harmatcseppeket.
A szikkasztó hőt feloldó
Ősz lombpirító bókokat sugdos a fák fülébe,
Míg hajónk menetrendszerű révbe
Ér a sétaút után.
Fejünk felett tunyán
Törnek pálcát
Gémek s kócsagok.
A partra vont csónakok
Hajlott háta mögött
Egy gólya már
Gyászruhát is kötött.
Feketedik a határ
Is, amint sarat hint rá az este.
Kopács kincsekkel kirakott teste
Aludni tér...

...kisimult álmot hozzon,
Békétől meg ne fosszon
A csillagló dunai éj!

Pécs, 2006. szeptember 20-21.

AMIKOR PAPAGENO WALDENT VISELT

még egyszer Mozartról a jubileumi év végén

1985. augusztus 30-án és szeptember 1-jén, intézményünk 1735-ös alapításának 250 éves jubileuma idején az USA Ohio államában, Blossomban a clevelandi zenekar Christoph von Dohnányi főzeneigazgató rendezésében és vezényletével a Varázsfuvolát a megszokottól eltérő módon adta elő.

Az Éj királynője – a Földanyát jelképezve – vulkánkitörés közben emelkedett a magasba, a három udvarhölgy bányász egyenruhában, bányászlámpával jelent meg, Papagenon pedig erdész egyenruha, azaz walden volt. Az előadás műsorfüzetében megemlítették Mozartnak a Selmecbányai Bányászati Akadémiával való kapcsolatát, s méltatták Lux András kohómérnök, zeneesztéta munkásságát, mindenekelőtt a Varázsfuvola születésének körülményeit elemző esszéjét.

Nincs az operák történetében még egy szövegkönyv, amelynek értékéről, illetve értéktelenségéről annyit vitatkoztak és írtak volna, mint Emanuel Schikanederéről, melynek vitathatatlan érdeme, hogy Mozartot a Varázsfuvola megírására inspirálta. Az elmúlt két évszázadban nagy erőfeszítések történtek, hogy megfejtsék Mozart - alkotóidőszaka csúcsán megírt - művének mondanivalóját. Lux András, egyetemünk díszpolgára, ismert zeneesztéta 1985-ben Clevelandben, a Bartók Társaság kiadásában egy tanulmányt jelentetett meg, melyben a Varázsfuvola hátterét új megvilágításban ismertette.

Az operában az Éj királynője a Földanyát, a bányát személyesíti meg. Ő adja az embernek a kincseket, hasznos érceket és drágaköveket. A Földanya azonban nemcsak tápláló, hanem tud brutális is lenni viharokkal, földrengéssel, vulkánkitöréssel. Ebben a megvilágításban az Éj királynőjének karaktere már nem ellentmondásos, ha benne nem a személyt, hanem a megszemélyesített bányát látjuk.

Papageno emberi hibáival együtt a legszimpatikusabb szereplőnek mondható, akiben a zeneköltő saját magát ábrázolta, amint kora nagy eseményeit szemléli.

Mozart az öreg pap alakját Jacquin Miklósról mintázta, aki a selmecbányai intézmény első kinevezett akadémiai tanára volt az ásványtan-vegytan-kohászati tanszéken. Három gyermekének zenei neveltetését a salzburgi érseki kastélyból éppen akkor kitaszított Wolfgang Amadeus Mozartra bízta. A Jacquin-házban rendszeresek voltak a koncertek, jelenleg 19 olyan Mozart-darabot ismerünk, amelyet a szerző a család valamelyik tagjának ajánlott. A Jacquin-család és Mozart bensőséges kapcsolatát jól mutatja Mozart és Gottfried Jacquin fennmaradt levelezése is.

Mozart másik mérnökbarátja Born Ignác volt, akit megismerhetett akár a Jacquin-családon keresztül, akár Giesecke, a libretto szerzője közvetítésével. Giesecke személyének itt különös jelentősége van, mivel feltételezések szerint göttingeni jogi tanulmányai befejeztével azért ment Bécsbe, hogy a világhírű mineralógusnak számító Born Ignác közelében lehessen. Bécsi ásványtani tanulmányaihoz az anyagi fedezetet úgy teremtette meg, hogy Schikaneder színházában minden feladatra vállalkozott: szövegkönyvet írt, statisztaként és súgóként közreműködött, szerepeket játszott. Évekkel később – amikor már híres geológia professzor lett Dublinban - fedte csak fel a titkot, hogy a Varázsfuvola alapjául szolgáló szövegkönyvet is lényegében ő írta.

„... gyógyíts meg , zene,
te, Mindenségé, édes üteme
a fájdalomnak, Varázsfuvola,
varázsjáték, te, tündér mámora
hitnek, reménynek."

(Szabó Lőrinc: Mozart hallgatása közben)

Az már régebb óta ismert volt, hogy Mozart Sarastro karakterét Born Ignácról, a nagy humanistáról és felvilágosult szabadkőművesről mintázta. Ám az, hogy Born az Osztrák-Magyar Monarchia összes bányáinak, pénzverdéjének és műszaki oktatásának is irányítója és udvari tanácsosa volt, itt különös jelentőséget kap. Udvari tanácsosi tisztségében később Ruprecht Antal, majd Müller Ferenc követte, így fél évszázadon keresztül Selmecbányához szorosan kötődő szakember állt a Monarchia bányászati és kohászati „ügyeinek" az élén. Részben ennek köszönhető a Monarchia bányászatának, kohászatának és a Bányászati Akadémiának a felvirágzása. Lux András tanulmánya szerint az operában Tamino alakjában Ruprecht Antal selmeci professzort, de akár Müller Ferencet, a sikeres kutatót fedezhetjük fel.

Szakmai-tudományos ellenfelük, a berlini megrögzött álláspontú, erőszakos és fejlődésre képtelen Klaproth, aki magának akarta tulajdonítani a tellúr elem felfedezésének dicsőségét, Monostatos negatív karakterében jelenik meg. Sarastro áriájában Born Ignác Klaprothnak címzett üzenete így hangzik: „E szent termekben a bosszú ismeretlen, és ha valaki megbotlik, azt a baráti szeretet felsegíti és küldetéséhez visszavezeti. Ezeken a szent falakon belül az ember megbecsüli és szereti felebarátját. De az áruló nem bujkálhat, mert mi megbocsátunk még az ellenségnek is. Az, aki e tanítást nem érti, nem érdemli, hogy embernek nevezzük." Ez a „Selmeci Szellem" eszenciája, s e nélkül a mondanivaló nélkül hiányos lenne a mű és elképzelhetetlen lenne az operának az a nagyszerű befejezése, hogy „a felvilágosodás vezette humánum úgy győzi le az aljas és erőszakos hipokrata okoskodást, mint ahogyan a felkelő nap sugarai elűzik az éjszaka sötétjét".

Lux András szerint ebben a felfogásban a mű drámája már cseppet sem „biceg". A Varázsfuvolának természetesen még számos szimbóluma is van, melyeket a tanulmányban a szerző hosszasan értelmez. Konkrétumok és feltételezések együtt teszik ezt a dolgozatot teljessé. Akár tényekre, akár feltevésekre épül az elmélet, nekünk, akik a selmeci akadémiát alma materünknek tekintjük, jóleső érzés arról hallani, hogy nagy elődeinknek köze volt annak az operának a születéséhez, melyről Till Géza így ír Opera c. könyvében: „A Varázsfuvola az a fajta muzsika, amit megalkotni a legnagyobb géniusznak is csak egyszer adatott, és ami egyszersmind az emberiség legnagyobb szellemei sorában határozza meg a zeneszerző helyét."

(W.V.).

NEGYED ÉVSZÁZADA REPÜLNEK A SASOK!

Avagy idén ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját a soproni Fröccsöntő Sasok Baráti Társasága.

Diákhagyományaink ápolásában meghatározó szerepet töltenek be Sopronban a különféle tanszékek és baráti társaságok. Ezek legöregebbje, a Fröccsöntő Sasok Baráti Társasága (ahogy legtöbben emlegetik, az FS). 1981-ben alakult Fröccsöntő Ipari Szövetkezet (FISZ) néven, majd 1982-től FS-ként a mai napig folyamatosan okítja a sötét pogányságot, ápolja és megéli hagyományainkat.

2006. szeptember 29-30-i hétvégén a jelenlegi FS-tagság egy igazán különleges születésnapi szakestélyt szervezett. 29-én, majd másnapra, 30-ára bállal kívántuk még ünnepélyesebbé tenni eme negyed évszázados évfordulót.

A szakestélyre meghívást kapott a Baráti Társaság összes tagja, így rengeteg öregdiák érkezett Sopronba az ország minden zugából. Sokan voltak itt alapító tagjaink közül, s az elmúlt 25 év minden generációjából számosan. Sokan párjukkal, feleségükkel jöttek, mások inkább régi cimborákkal akarták megosztani a hétvége józan és kevésbé józan pillanatait. A soproni diákság szintén szép számmal képviseltette magát a körülbelül 100 fős szakestélyen mind erdész, mind fás vagy közgazdász részről. Érdekesség, hogy a szakestély tisztségviselőit a két szélső generáció képviselői váltva viselték. A Preases tisztségét Balogh Csaba a. Hümér, az FS első elnöke töltötte be kezdetben, majd szalagját átadta a jelenlegi elnöknek, Kollár Tamás a. Okoskának. A többi tisztség hasonló módon cserélt gazdát, kivételt csak Major Domusaink képeztek, kik ekkori tagjelöltjeink, Perjés István Gábor a. Günther és Komáromi Gábor a. John Lennon voltak, akik azóta felvételt nyertek a Baráti Társaságba. A fergeteges hangulat mellett néhány régi FS relikvia is előkerült, mint például egy FS-emblémát ábrázoló, világító címerpajzs, mely egy régi balekfeladat eredménye volt. A Dudujka Völgyi Rókák (DVR) képviselőjétől egy egyedi sas-rajzolatú pólót kaptunk ajándékba. A szakestély zárását természetesen krampampuli előzte meg, majd pedig megismételhetetlen szabadfolyásban lehetett részük a résztvevőknek. Bursch és Magyar nóták szóltak a torkokból, jó kedélyű beszélgetések elevenítették fel az elmúlt időket. Mindenki örült a viszontlátásnak, hisz nem volt még ilyen hosszú időszakot felölelő társaság együtt, mióta Sopronban megismerkedtem az egyetemmel.

Másnap, szombaton, másnaposságunknak utat nem engedve vártuk a Kishordóban a bál helyszínének, a Gyermek és Ifjúsági Központ (GYÍK) kinyitását, de addig is szépen sorjában folytak a kisfröccsök, s gyűltek a régi és jelenlegi diákok. Mikor mi, szervezők este 7 órától kinyithattuk a termet, és a bál megnyitására vártunk, volt, akit alig lehetett elterelni az italoktól. 8 órakor a World Dance Táncklub csoportjának bemutatójával nyitottuk meg a bált

A bál fővédnöke, Prof. Dr. Faragó Sándor rektor úr sajnos nem tudott megjelenni, így nyitóbeszédet Horváth János a. Csam mondott, majd rázendített a Flört Band, s szinte megállás nélkül mulattuk át az estét hajnalig. A bál végét régi szokásokhoz híven korhelylevessel zártuk.

A hétvégének még egy jelentős eseményére kell felhívnom a figyelmet. A jeles alkalomra való tekintettel, és mivel régóta hiányolta a diákság, és nekünk is nagy vágyunk volt, megjelentettük Tassonyi Ernő – Aki a párját keresi című regényét reprint kiadásban, mely 1905-ös első kiadása óta egy 1912-es újrakiadást, majd egy 1998-as szintén az FS által kiadott egyszerűbb kivitelű nyomtatást érhetett meg. A könyv megvásárolható az FS jelenlegi tagságánál.

Vivát FS!
Jó Szerencsét!
Üdv az Erdésznek!
Éljünk Sas módjára!
Kollár Tamás a. Okoska
az FS jelenlegi elnöke

TASSONYI ERNŐ: AKI A PÁRJÁT KERESI

- könyvajánló -

A könyv címe hallatán mindig elfog a borzongás. Egy rég letűnt diákélet, méghozzá selmeci diákélet képei rémlenek fel, melyeket megismerni csak rég elhunyt Firmáink emlékirataiból van szerencsénk. Diákhagyományaink iránt érdeklődőknek kiapadhatatlan kincsesbánya és alapvető forrásmunka ez a mű. Tassonyi Ernő korának és szűkebb környezetének híres diákja volt, hírlapíróként is működött, így nem állt tőle távol, hogy fiatal éveinek meghatározó élményeit papírra vesse, dokumentálva ezzel egy számunkra igen értékes dolgot: diákéletünk emlékeit.

A regény egy varázslatos világba nyújt bepillantást, egy olyan korba, amikor a világ alapjaiban változott meg. A kiegyezés után játszódó cselekmény a Burschenschaft és az Ifjúsági Kör „csatáit” írja le. Az olvasó a bányászati felsőoktatás magyarosodásának bölcsőjénél, az Ifjúsági Kör megszületésénél lehet jelen.

A történet Zákány Csaba személyén keresztül, naplószerűen visz minket végig egy bányamérnök hallgató diákéveinek olykor vidám, néha megrendítő pillanatain. A nemcsak tanulással töltött selmeci évek barátságai, szerelmei, csínjai és néha keserű csalódásai elevenednek meg a regényben, melyet Mühlbeck Károly művészi illusztrációi tesznek teljessé.

Régen várat magára ennek a műnek az újbóli kiadása. Az 1905-ös első, majd az 1912-es második kiadás után, a méltatlanul feledésbe merült regényt 1998-ban a Fröccsöntő Sasok Baráti Társasága jelentette meg kis példányszámban, így nagyon hamar elfogyott. A hiányt csak most sikerült pótolni.

Száz évvel az első kiadás megjelenése után, ismét a kezünkbe foghatjuk e könyvet, mely a most 25 éves születésnapját ünneplő Fröccsöntő Sasok Baráti Társaságának kiadásában jelent meg.

A kiadvány megrendelhető Kollár Tamástól, az FS elnökétől (30/567-4545)

Petró Dávid a. Karrier
Központi Bányászati Múzeum

HAGYOMÁNYÉRTÉS – MINDENKINEK

Folk Szabadegyetem az Ürmös szervezésében

Folk Szabadegyetem címmel indítottunk előadás-sorozatot ez év őszén. Az évszázadok alatt néphagyományainkban összegyűlt bölcsességet kívánjuk megismertetni az érdeklődőkkel. Már Tamási Áron Ábelje is tudta, hogy „azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne", és hol máshol, ha nem a saját, magyar kultúránkban. Szeretnénk, ha népi értékeink egy-egy szelete érdekes előadások révén eljutna azokhoz is, akik még nem fedezték fel ezeket a kincseket.

A hagyomány az emberi kultúrának mindaz a része, amelybe adott időben és adott helyen beleszületünk, a felnőtté válás során belenevelődünk, a tanulás révén pedig elsajátítjuk annak különféle köreit. A kultúra meghatározásai rendszerint több szempontot tartanak szem előtt, hasonlóképpen a hagyomány is sokrétű. Nem is egy, hanem sokféle hagyomány épül egymásra, illeszkedik egymáshoz. Van, aki többféle hagyományban is otthon van. A hagyományra, amely kisebb vagy nagyobb számú embercsoportokat fog át, hosszú fennmaradás a jellemző. A hagyomány mintákat ad az embernek ahhoz, hogy tájékozódni tudjon a világban, a közvetlen környezetében, hogy az elődök tapasztalataira támaszkodva olyan életstratégiákat tudjon kialakítani a maga számára, amely valószínűsíti a sikeres pályát. Az élet megélésének a módja, az önkifejezés lehetőségei a művészetektől a mindennapi gesztusokig a társadalmi környezet adta lehetőségek és a hagyomány közötti viszony keretében ölt formát. Ez a forma ma már sokkal inkább lehet egyéni választás eredménye sokak számára, mint korábban. A választás szabadság, a szabadság felelősség is.

A paraszti közösségek életfeltételei helyenként változó ütemben megszűntek, a szokások megváltoztak, a kifejezési formák átalakultak. A mai ember sokféle módón viszonyulhat az elődök világához. Sokan érzelmi-nosztalgikus kötődéseket élnek át, másokat rabul ejt a múlttal való kapcsolattartás lehetősége. Megint másokat lenyűgöznek azok a kifejezési és közlési formák, amelyek hosszú idők alatt csiszolódtak ki. Ezek a formák, a köszönés vagy a közmondások formulái, egy-egy használati tárgy célszerű alakja vagy a tánc figurái mintegy sűrítve idézik fel és teszik átélhetővé az évezredes múlttal rendelkező paraszti életvilágok valóságát. Ez a valóság, ha hosszú ideig változatlannak tűnt is, soha nem volt merev. A tökéletes forma soha nem létezett - hagyomány változataiban élt. A megannyi egyéni változat nemzeti, táji típusokban összegeződhetett. Hazánk népei - többségükben parasztok - életmódjukban sok hasonlóságot mutattak. Szokásaik, ételeik, dalaik, táncaik ebben az életmódban gyökereznek, miközben a más társadalmi csoportok kultúrájával is kapcsolatba kerültek a történelem folyamán. Mindezek, a hasonlóságok és különbözőségek olyan tárházát eredményezte, amelyet félig-meddig értünk is, megérteni pedig akkor fogjuk, ha megismerjük, megtanuljuk, gyakoroljuk - a magunk és mások örömére. Minél több változatot.

Azt, hogy erre van igény, Fajkusz Attila „Erósz a népdalainkban" című előadásán megjelent mintegy négy tucat ember jelezte. Fajkusz Attila megismertette a résztvevőket népdalaink szimbólumvilágával; azok kifejtésével pedig a dalok egy sokat sejtető, izgalmas jelentéssel is gazdagodtak. A szimbólumok tömeges előfordulását több ismert népdal eléneklésével mutatta be, majd az előadás végén egy kevésbé ismert nótát is tanított.

Berecz András ének- és mesemondó előadására már szinte a GYÍK nagyterme is kicsinek bizonyult. Aki már látta és hallotta Berecz Andrást beszélni, mesélni, énekelni, az tudta, mire számíthat. Műsoraiban általában a magyar népdalok és népmesék a főszereplők, amelyeket váltakozva, egyiket a másikkal pihentetve ad elő. Legutóbb sem csalódtak azok, akik összesereglettek „Bandi bácsit" hallgatni. Jellegzetesen közvetlen, sokszínű előadásmódjával ismét magával ragadta a közönségét, sőt, az est végén tovább lehetett „frakciózni" az előtérben, illetve bizonyos pincehelyiségben, ahol kedélyesen mesélt ifjúkoráról, Ürmössel való kapcsolatáról és mesegyűjtéseiről.

A következő előadó P. Jáki Sándor Teodóz lesz, aki a győri bencés gimnázium tanára. A Szent Benedek-rendi szerzetes még 76 évesen is látogatja a moldvai csángókat, gyűjti énekeiket. December 13-án 20.00-tól tart előadást „Csángókról igaz tudósítások" címmel, diavetítéssel. Érdemes lesz Luca-napkor egy kicsit bepillantani e szigetként élő magyarság hétköznapjaiba.

Szívesen veszünk téma és előadó javaslatokat az urmos@primlista.hu címre!

Gasparovszky Zsuzsanna

Fajkusz Attila a népdalok szimbolikájáról adott elő

Hogy van igény az ilyen rendezvényekre, a közönség érdeklődése mutatja

AZ EGYÜTTMUZSIKÁLÁS ÉLMÉNYE PÁRATLAN

60 éves a Győri Zenekonzervatórium. Ebből az alkalomból készítettem interjút Dr. Nagy Frigyessel, ny. földművelésügyi miniszterrel, a Nyugat-Magyarországi Egyetem tanárával, aki 50 évvel ezelőtt az intézet diákja volt.

Dr. Nagy Frigyes a NYME MÉK tanára

-Mikor kezdte zenei tanulmányait?

-Valamikor 1946-47-ben alakult a Zeneiskola Mosonmagyaróváron. Szüleim, bár a családban nem volt zenei hagyomány, úgy döntöttek, hogy beíratnak. Észrevették, hogy szeretek énekelni. Nagy dolog volt akkor, hogy az alsóbb néprétegek gyerekei ingyen tanulhattak. A Zeneiskola szerény keretek között működött, de elhivatott tanárai igyekeztek jó zenészt nevelni belőlünk. (Ki kell emelnem Kiss Ödön szolfézstanáromat, Dr. Szily Pálné zongoratanáromat, később Stróbl Dezső kürttanáromat). A zongora mellé a kürtöt később választottam fő tanszakként. Persze a győri konziba vágyakoztam, mert több hangversenyüket hallottam, és Győr egy magamfajta gyerek számára az álmok városát jelentette. A konziba 1955-ben iratkoztam be, hogy zenei tanulmányaimat magasabb szinten tudjam folytatni. Voltak sikerélményeim. Akkoriban a kürt szakra hangszeres előtanulmány nélkül is be lehetett jutni, én pedig Mozart D-dúr kürtversenyével felvételiztem.

-Kik voltak a tanárai?

-A kürttanárom Kovács Béla volt, a kötelező zongorát Simon Atala, a szolfézst Vönöczky László és Szabó Miklós oktatták. Nem volt könnyű dolgom, mert a délelőttöt a rendkívül szigorú, és magas követelményeket támasztó Magyaróvári Gimnázium padjaiban töltöttem, a kora délutáni vonattal utaztam Győrbe heti háromszor, és a késő esti vonattal jöttem haza. Ma sem tudom, hogy mikor volt időm tanulni (kitüntetéssel érettségiztem) és gyakorolni. A zongoratanárnőm maximalista volt velem szemben, és nem akarta megérteni, hogy a zongora csupán kötelező tárgyam. A skálák tömegét adta fel. Mindenesetre eljutottam a három szólamú invenciókig. A kürttel voltak nehézségeim, nem tudtam, miért. Sokat szenvedtem emiatt. Évtizedek múlva jöttem rá, hogy indokolatlan fúvóka cserék lehettek a háttérben.

-Szabó tanár úrra hogy gondol vissza?

-Műfajában akkor is, és most is ő a csúcs. Ötven év telt el közben, de a neve összeforrott a világhírű leánykarral, és jelenleg is fényesen csillog. Persze, mint tanár nagyon szigorú volt, de ez az, amit az ember először felejt el.

-Milyen emlékei vannak a konziról?

-A konziban nagy élet folyt. Akkor még nem működött televízió, több időnk maradt a zenére. Késő estig szóltak a rezesek a kerti épületben. Jó zenekarunk volt, de a Győri Filharmonikusok is itt próbáltak. Az első pultnál Pallagi és Metzger ültek. (A nevük akkor fogalom volt!) Most a lányom ül ott. (Ez különös érzés.) Bemehettünk a próbákra, amelyek elementáris élményt jelentettek számomra. Ott hallottam zongorázni Suhajda Máriát, Tusa Erzsébetet, Cziffra Györgyöt, Zempléni Kornélt. Ott lettem rabja Richard Straussnak, Dvoržáknak, Griegnek. A konzi egy nagy család, embernevelő iskola volt. 1956 itt is komoly törést jelentett, sokan külföldre távoztak, rám pedig várt az érettségi odahaza.

-Ön mégsem a zenei pályát választotta.

-Döntenem kellett, hogyan tovább. Pragmatikus ember lévén felmértem, hogy nem vagyok elég tehetséges és jó képességű ahhoz, hogy a hangszeres pályát válasszam. Pláne a kürttel, ezzel a félelmetes hangszerrel támadtak nehézségeim. Aki játszik rajta, tudja, mit értek ez alatt. Persze anyagi hátterem sem volt a Zeneakadémiához, lévén egy öcsém, aki szintén egyetemre készült. Ebben az időszakban indult a mezőgazdaság intenzív fejlesztése, és ezen a területen biztosabb előmenetelre számíthattam. Az egyetem is a lakóhelyemen volt. 1961-ben kaptam meg agrármérnöki diplomámat, azóta ezen a területen dolgozom. Harminc évet a gyakorlatban töltöttem. A szamárlétra végigjárása után, nyolc évig voltam a Lajta Hansági Állami Gazdaság, majd Rt. vezérigazgatója (az ország egyik legnagyobb gazdasága, korábbi Magyaróvári Habsburg Birtok), mígnem 1996-ban a miniszteri székben találtam magamat. 60 éves koromban, innen mentem nyugdíjba. Pályám során végig részt vettem az egyetemi oktatásban is, így nyugdíjba vonulásom után meghívtak Alma Materembe az Európai Uniós oktatás beindítására egyetemi tanárnak. Most ez a dolgom. A zenéhez nem lettem hűtlen. Egyetemista koromban, mint tánczenész kerestem meg a tanuláshoz szükséges pénzt, és azóta is rendszeresen gyakorolok, több hangszeren is. Végigjátszom Bach egyszerűbb füzeteit, Chopin-mazurkákat és keringőket, Mozartot, Beethovent. Mint amatőr, szerepelni is szoktam tánczenekarokban, lányom zongorakísérőjeként, néha szólistaként. Mint kürtös, az állami gazdaságban megforduló vadászvendégeket szoktam elkápráztatni. A vezetők közt ritkaság volt, hogy valaki nem vadászik, de az összes szignált el tudja fújni, nem is akárhogyan. Sajnos, az az igazság, hogy eljutottam egy szintre, de tovább fejlődni már nem tudtam. Ezt be kellett látnom. Mégis elmondhatom tanulságként, hogy a zene óriási ajándék, amely nélkül sivár lenne az életem. A lányom már a zene szellemében nevelkedett, hegedűművésznő lett belőle, a Győri Filharmonikusok koncertmestere.

-Mit üzen a fiatal generációnak?

-Azt üzenem, hogy vegyék a fáradságot, ismerkedjenek meg a kottával és valamilyen hangszerrel. Zeneszerető az lesz elsősorban, aki maga is játszik valamilyen hangszeren. Az együttmuzsikálás élménye pedig páratlan. Mellette sok-sok zenehallgatás után az ember eljut Bartók megértéséig, ami az élet nagy ajándéka.

Köszönöm a beszélgetést.

Virág Eszter
egyetemi hallgató

ADVENT, KARÁCSONY, KÉSZÜLŐDÉS

- avagy ahány „ház", annyiféle szokás

Megjött a december... közeledik a karácsony, egyre többet gondolunk rá. Európában, sőt az amerikai és ausztrál kontinensen a karácsony a legszentebb, legmeghittebb ünnep. Az ajándékozási és az étkezési szokások azonban országról országra különbözőek. A következőkben pedig különböző népek karácsonyi ételeiről tájékozódhatnak az olvasók. A karácsonyi menüben a legtöbb családnál a nemzetre jellemző ünnepi ételek kerülnek az asztalra, de az egyes népek hagyományos fogásainak egy része ma már keveredik, illetve egyes ételfélék (pl. desszertek) esetében nagyon sok hasonlóság található, legalábbis ami az alapanyagokat illeti.

A Magyarországra ma jellemző étkezési kultúra számos hatás eredménye. A karácsonyi vacsorában ötvöződik a böjtös étrend a sokfogásos menüvel. Régebben a húsétel minden esetben sertés volt az ünnepi asztalon, ugyanis a sertés előre túr, ami a néphit szerint fejlődést jelentett, a szárnyassal ellentétben, ami hátra kapar, az rossz előjelnek számított. Ma már ezek a néphagyományok nem igazán érvényesülnek, hiszen a karácsonyi menü sok helyen szárnyasból, pl. pulykából készül, aminek elterjedése elsősorban angolszász hatásnak köszönhető.

Egyes ételek, élelmiszerek, mint pl. a bab, borsó, lencse, tök, mák, hal a néphit szerint sok pénzt, gazdagságot jelent. A dió, az alma, a fokhagyma szintén nélkülözhetetlen alkotója az ünnepi asztalnak, ugyanúgy, mint a káposzta, amelyet minden társadalmi réteg fogyaszt. Egyes országokban (Németország, Svédország) nem szokás a december 24-i böjtölés, így náluk a bőséges karácsonyi menü már erre a napra is jellemző.

A karácsonyi menüben a káposzta nemcsak nálunk, hanem más nemzeteknél, pl. a németeknél (vöröskáposzta), a letteknél és az oroszoknál (grúz töltött káposzta) is szerepel. Magyarországon a káposztát karácsonykor elsősorban töltött káposztának készítik el, amihez, főként vidéken a decemberi disznóvágásból származó friss sertéshúst használják fel.

A hal nálunk régebben inkább a böjtös ételekhez tartozott az ünnep idején, de ma már ennek nincs akkora jelentősége, az ünnep bármelyik napján előfordulhat. Vannak nemzetek, ahol a különféle halételek, illetve egyéb tengeri ételek ugyancsak nélkülözhetetlenek az ünnepi asztalról. A lazac Finnországban jellemző, valamint Oroszországban, ahol a karácsonyi menü egyik része az ún. blini (lazaccal és kaviárral töltött palacsinta). A kaviárt a németek is szívesen fogyasztják előételként, pirítóssal. A halleves jellemző Lengyelországban, valamint Magyarországon (halászlé). A spanyolok dévérkeszeget, a portugálok sózott, szárított tőkehalat, a svédek pedig lutfiskot, azaz vajas-hagymás pácolt pontyot fogyasztanak.

Egyes országokban a tenger gyümölcsei sem hiányozhatnak az ünnepi menü sorából, így pl. Belgiumban, ahol előételként fogyasztják. Ugyancsak előételként szerepel a németeknél a kagyló- és ráksaláta. Franciaországban tájegységenként változik a menü, egyes helyeken az osztriga szintén a jellemző karácsonyi ételek közé tartozik.

A halak táplálkozás-élettani jelentőségét nem lehet elégszer hangsúlyozni, főként a tengeri halakban és a busában található jelentős mennyiségű, többszörösen telítetlen omega-3 zsírsavak miatt. Ezek a zsírsavak nagyon fontosak a szervezet számára, mivel jelentős szerepet játszanak a szív- és érrendszeri betegségek kialakulásának megakadályozásában. Az omega-3 zsírsavakat a szervezet önmaga nem tudja előállítani, vagyis a táplálékkal kell bevinnünk.

Ezen kívül nem elhanyagolható az a tulajdonsága sem, hogy fehérjéje teljes értékű és könnyen emészthető. A szálka nélküli halakat a gyerekek is nyugodtan fogyaszthatják. A halak egyéb előnyei közé tartozik, hogy számtalan módon (pl. leves, rántott, natúr, grill, tepsiben sült stb.) és ízesítéssel (citromos, paradicsomos, sajtos, zöldséges, mustáros stb.) készíthetők, fogyaszthatók el. Sajnos Magyarországon a családok nagy részénél a halfogyasztás csak karácsonykor (vagy még akkor sem) jellemző, pedig ajánlatos lenne heti egy alkalommal fogyasztani valamilyen (ha lehet, tengeri halból készült) halételt.

A szárnyasok közül a pulyka is a karácsony egyik szimbólumának tekinthető. Az angolszász országokban szinte elképzelhetetlen a karácsonyi vacsora pulyka nélkül, de ma már a hagyományok és szokások keveredésének köszönhetően Belgiumban, Franciaországban, sőt Magyarországon is megtalálható egyes családok ünnepi menüjében. Az angolok főként gesztenyével töltve fogyasztják, amitől édes jellegűvé válik, így igazi ínyencségnek számít. A szárnyasok közül a pulyka mellett a liba is jellemző, főként Franciaországban (gesztenyés liba, libamáj) és Németországban (ropogós libasült vöröskáposztával).

A sonka nálunk inkább a húsvét egyik jelképe, de egyes országokban karácsonykor is jellemző. Új-Zélandon a hideg sonka, Svédországban a füstölt sonka, Olaszországban pedig a pármai sonka található meg az ünnepi ételek között.

Természetesen a nemzeti sajátosságokból, hagyományokból adódóan a különböző országok karácsonyi asztalán vannak olyan ételek, amelyek nálunk nem ismertek illetve jellemzőek, sőt talán meglepőek. A nyúl és a vadhús elsősorban Olaszországra és Franciaországra jellemző, a kolbász pedig ugyancsak a franciákra, valamint a lettekre. Spanyolországban mandulalevest, Finnországban rénszarvashúst, Lengyelországban hideg töltött tojást, Olaszországban raviolit, Belgiumban édes kenyeret is fogyasztanak karácsonykor, de talán a legszokatlanabb számunkra az a grönlandi szokás, hogy karácsonykor a menüben bálnabőrbe tekert bálnazsír és fókabőrbe csomagolt hús található meg.

Vincze Judit
PhD-hallgató

A karácsonyi vacsora főszereplője teljes díszben

JÖN MÁR, JÖN MÁR A MIKULÁS

„Szent Miklós püspök napja előtt való estvéli vagy éjszakai üdőben némely különféle öltözetekben, álorcákban magukat elrejtvén, házrul házra járnak…"

A karácsonyi ünnepkör az advent első napjával veszi kezdetét és vízkeresztig tart. Ezen időszak jeles napjai közé tartozik Borbála – a bányászok védőszentje, december 4-én; 6-án Miklós, akit a pékek, gabonakereskedők, halászok révészek, vízimolnárok, diákok, eladólányok, polgárvárosok, polgárok patrónusának szoktak nevezni, - de ide tartozik még Luca-napja – december 13-án; Ádám-Éva napja december 24-én, azaz szenteste napján; János, december 27-én; valamint aprószentek napja dec. 28. Szilveszter - dec. 31. Újév – január 1. Valamint vízkereszt – január 6.

Szent Miklós püspök a 4. században élt a kisázsiai Myra városában. Már saját századában a nyugati és keleti egyházak kedvelt szentje volt. Emlékét helynevek, templomok, személy- és családnevek őrzik.

Miklós püspök csodáiról, jótékonyságáról legendák szólnak. Az egyik szerint egy elszegényedett nemesember három eladósorba került lányát szolgálósorba akarta küldeni, mert már eltartásuk is nehéznek bizonyult. A lányok imával fordultak a Mindenható felé, amit esti körsétáját téve meghallott Miklós püspök. Megsajnálta a lányokat, s arra a gondolatra jutott, hogy a templom kincstárában őrzött - mecénástól kapott - 3 aranygolyót a lányoknak adja. Visszasietett az aranygolyókért, majd azokat a lányok ágyára gurítva megsegítette a szegény családot. A jóságos Miklós püspök adománya minden gyermek ajándéka lesz – december 5-én este, 6-án reggel.

A MIKULÁS szó a MIKLÓS név szlovák megfelelője, csak a XIX. század végén került a köznyelvbe, akárcsak a MIKULÁST kísérő krampusz, ördögszerű figura neve, amely a nyelvészek szerint bajor-osztrák eredetű.

A Dunántúlon és a magyar nyelvterület északi részén a mikulásjárás szokása volt ismert. A legények bekormolt arccal, kifordított bundában, láncot csörgetve jártak házról házra. Őket nevezték (maszkos alakoskodóknak) Láncos Miklósnak.

Eredetileg középkori diákhagyomány volt az aprószentek-napi (dec. 28-i) püspökválasztás, amely a XIII. századtól Szent Miklós-napra került át, majd a diákság rekordációjához (ünnepköszöntő adománykéréséhez) kapcsolódva Európa nagy részén elterjedt. Miklós püspök az ünnep előestéjén kíséretével együtt betér olyan házakba, ahol gyermekek vannak. Vizsgáztatja, imádkoztatja, majd tudásuk és viselkedésük szerint jutalmazza, vagy virgáccsal fenyíti őket. E szokásban jelenik meg a rosszalkodó, incselkedő, rosszra buzdító ördög figurája is, akit MIKLÓS lánccal kerget el, innét a Láncos Miklós elnevezés is.

E szokás történelmi gyökereire utal az alábbi idézet 1785-ből, melyet Csepreg városában jegyeztek fel:

„Szent Miklós püspök napja előtt való estvéli vagy éjszakai üdőben némely különféle öltözetekben, álorcákban magukat elrejtvén, házrul házra járnak…keményen megparancsoltatik, hogy senkit sem Szent Miklós előtt való estve, sem üdvözétőnknek születése napján, éjszakáján akár alatta valói, akár gyermekei vagy leányai által az ilyetén színes öltözeteket, avagy házrul házra való éneklésiket, melyek által az éjszakai csendesség sértődik, megengedni ne merészeljenek!"

Falvainkban a MIKULÁS-napi ajándékozás szokása a 20.

század első évtizedeiben, városi hatásra terjedt el. Az ablakokba helyezett csizmákba a jó gyereknek cukorkát, a rosszaknak krumplit, szenet rejtettek.

A szófogadást, a figyelmességet, az illő viselkedést, a szorgalmat, a másik emberrel való kedves bánásmódot jutalmazták így – a MIKULÁS ajándékán, látogatásán keresztül.

A mai napig vannak olyan MIKULÁS ünnepségek, ahol a látogató MIKULÁS „mindent tud" a jelenlévő gyerme-

kekről – listájáról felolvassa a sok jót, ami újabb biztatást is adhat a további helyes viselkedésre.

Van, ahol a rosszat is emlegeti, ennek nevelő erejét azonban kérdésesnek vélem.

Fontosnak tartom megjegyezni azt is, nem feltétlenül kell látnia – valóságosan – a gyermekeknek a MIKULÁST. Az elképzelés, a fantáziában, a belső képekben való megjelenítés sokszor sokkal többet ér, mint egy „fura, esetlen és összeszedetlen" beöltözött felnőtt. A gyermek fantáziavilágában a mesék és történetek hatására tökéletes MIKULÁS-kép él. Ezt az illúziót minden felnőttnek – a gyermekek iránt érzett szeretetéből kifolyólag komolyan és tiszteletben kell tartania.

A MIKULÁS egy komoly, szeretetteljes, kedves felnőtt, aki a gyermek előtt szent és sérthetetlen, mindennemű komolytalansága és kifigurázása bántja, kibillenti a gyermeket saját felépített mesevilágából.

Az ünnepi készülődés sokszor fontosabb, mint az a pár perc, amíg: átadjuk az ajándékot, vagy éppen meglátjuk a MIKULÁST. A családokban, gyermekközösségekben több héttel az ünnep előtt megkezdődik a készülődés. Első lépése talán a környezet feldíszítése, a hangulat megteremtése. Írjunk levelet a MIKULÁSNAK, rajzoljanak a gyermekek az előző évi élményeikből, vagy vágyaikról, nézegessenek képeskönyveket, mondogassanak verseket, meséket, daloljon együtt a család, hiszen legtöbb MIKULÁS-dalunk apáról fiúra száll! Ne zavarjon meg bennünket, hogy ezek a dalok a TÉLAPÓRÓL szólnak, hiszen egy rövid megjegyzéssel, miszerint a TÉLAPÓ és a MIKULÁS mára már egyet jelent – megmagyarázhatjuk a gyermekeknek a furcsaságot. Nem lesz zűrzavar, hiszen mára már teljesen természetes és igaz, hogy a karácsonyfát az angyalkák, vagy a Jézuska hozza – kevés családban maradt meg a hosszú évtizedekig lévő zűrzavar - a Mikulás december 6-án jön, a karácsonyfát pedig a TÉLAPÓ hozza.

Fontos, hogy a várakozási idő a gyermekeknek végtelennek tűnik – tehát szinte minden nap legyen valami apró visszajelzés, megerősítés, hogy egyszer csak eljön a nap – várd türelemmel, kitartással. Adjon jelt egy-egy szaloncukorral, egy kedves színezővel, valami újabb dekorációval. Ez serkenti a gyermekeket is a jó viselkedésre, a szófogadásra, s esetleg egy jó MIKULÁSOS játékra. Adjunk bátran nekik olyan eszközöket, amit magukra vehetnek, eljátszhatják: mi lenne, ha Ők lennének a MIKULÁS, s ezzel felszabadíthatják félelmeiket, esetleges rossz élményeiket is.

E kedves gyermekünnep hangulatát kiválóan érzékelteti a múlt század eleji gyermekdal:

Jaj, de jó, de csodás, Mikor jön a Mikulás,
a szakálla hófehér, ajándéka sokat ér.
Felhőlova száll, csilingel a szán,
csingi-lingi hopp megáll, megjött már a Mikulás.

De kedves volt a szava, nem feledjük el soha.
Mindig jók leszünk, rosszat nem teszünk,
mert téged jó Mikulás, tiszta szívből szeretünk!

Molnár Katalin főiskolai adjunktus

FEKOSZ TALÁLKOZÓ SOPRONBAN

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar Bezerédj Amália Kollégiuma 2006. október 27-28-án rendezte meg a Felsőoktatási Kollégiumok Országos Szervezete Észak-dunántúli Régiójának konferenciáját

A konferencián részt vettek azok a kollégiumvezetők és kollégisták, akik aktív szerepet töltenek be a régió és az országos méretű szervezet életében.

A konferencia résztvevőit karunk dékánja, Alpárné Dr. habil Szála Erzsébet köszöntötte, aki multimédiás előadásban mutatta be a kar és a kollégium életét. A tanácskozás Polgár Rudolf régióvezető, kollégiumigazgató irányításával zajlott le. Megvitattuk a FEKOSZ jelenlegi helyzetét, jövőjét, a régiónak a szervezeten belüli lehetőségeit. Mind a kollégiumvezetők, mind a Kollégiumi Bizottságok titkárai, tagjai egyet értettünk abban, hogy a régió együttműködésére, szerepvállalására a jövőben is szükség van. A tanácskozáson megbeszéltük továbbá a 175/2006. kormányrendelet megvalósításával kapcsolatos helyi problémákat, (férőhelyek elosztásának módja, a lakhatási támogatás rendszere, a kollégiumi támogatás kérdése).

Felmerültek kérdések a PPP-konstrukcióban épült kollégiumok helyzetét, jövőjét illetően. A tanácskozás vacsorával végződött a Fehér Rózsa vendéglőben, ahol meghitt hangulatban búcsúztattuk el nyugdíjba vonult kolléganőinket: Kővári Évát (Kavicsot), a Pannon Egyetem Veszprémi Kollégiumainak és Dr. Hanyvári Csabánét, a Nyugat-Magyarországi Egyetem kollégiumainak egykori vezetőjét.

A szombati napot a hagyományokhoz hűen kirándulással töltöttük, amelyen folytattuk a szakmai és baráti beszélgetéseket. A Fertő tavat jártuk körbe busszal, és nagyon boldogok voltunk, hogy ehhez szép időjárást kaptunk ajándékba. Ruszton, Donnerskirchenben, Halbturnban és Frauenkirchenben sétálgatva élvezhettük az ősz pompás színeit, csodálatos fényeit és hangulatát, megérkezve Fertőrákosra, a Fuchs borozóba, ahol zárult a kétnapos találkozó.

A régió a következő konferenciát 2007 tavaszán tartja Székesfehérvárott.

Babai Zsófia

KARÁCSONYKOR A HAL NEM HIÁNYOZHAT

A karácsonyi fenyőfaállítás és a halevés szokása alig százötven éve honosodott meg nálunk, mégis úgy tűnik, mintha ősi hagyományaink közé tartozna. Vétek lenne változtatni rajta, ha csak annyit nem, hogy a ponty helyett valamilyen más, különleges hazai vagy tengeri halat választunk az ünnepi fogásokhoz.

Pisztráng Szalajka módra

Hozzávalók:

4 pisztráng (egyenként, kb. 25 dkg), só, 10 dkg füstölt szalonna, 1 közepes vöröshagyma, 3 zöldpaprika, 2 paradicsom, 1 kg burgonya, 1 evőkanál pirospaprika, 1 mokkáskanál őrölt bors, 1 dl fehérbor.

A pisztrángot lepikkelyezzük, megmossuk, és besózva félretesszük. A szalonnát apró kockákra vágjuk, lábasban kiolvasztjuk, majd a közben megtisztított, felaprított vöröshagymát megfuttatjuk rajta. A paprikát kicsumázzuk, a paradicsomok szárát kimetsszük, húsukat 2 centis kockákra vágjuk. A hagymás alapra szórjuk, és 4-5 percig pároljuk. A burgonyát megtisztítjuk, vékonyra gyaluljuk, ahogyan a chips-hez szokás. A lecsóhoz keverjük, megsózzuk, egy kevés pirospaprikával fűszerezzük, és egyenletesen tepsibe terítjük. Alufóliával lefedjük, majd sütőben, közepes lánggal (180 °C; légkeveréses sütőben 160 °C) 45 percig pároljuk. A pisztrángokat a maradék pirospaprikával meg a borssal kívül-belül bedörzsöljük, a burgonyára fektetjük, és lefedve változatlan lánggal, 15 percig pároljuk. Ekkor a borral meglocsoljuk, és 10 percre visszatoljuk a sütőbe.

Almás püspökkenyér

Hozzávalók:

- 50 dkg reszelt alma
- 30 dkg cukor
- 30 dkg liszt
- 1 tojás
- 1 csomag sütőpor
- 1 csomag vanillincukor
- mazsola
- reszelt narancs- vagy citromhéj
- gyümölcsdarabok (legjobb az alma)

Elkészítése: A reszelt almát egy tálban a cukorral, a vanillincukorral, a sütőporral, a tojással és a reszelt narancs- vagy citromhéjjal habosra keverjük. Ízlés szerint tehetünk bele mazsolát is. Ezután a lisztet adagolva simára keverjük a masszát. A gyümölcsdarabokat legutoljára keverjük a tésztába, hogy azokat ne törjük össze, levüket ne nyomjuk ki. A tésztát kivajazott, lisztezett tepsibe vagy formába öntjük, olajjal megkent alufóliával letakarva 45 percig közepes lángon sütjük. Ha ekkor a tészta még ragad (tűpróba!), tovább sütjük, 5 percenként ellenőrizzük, mert a széle megéghet.

Megjegyzés: Bármilyen gyümölcsöt lehet beleaprítani: apróra darabolt diót vagy mandulát, papayát, esetleg csokoládé darabokat is stb.

Vincze Judit
PhD-hallgató

HA ELMÚLIK KARÁCSONY....

A karácsonyfáról egyre csak hullanak
a tűlevelek,
a játékaikra is ráuntak már
a gyerekek.

Egyre halványul
a gyertyák fénye,
érezzük: a szép varázslatnak
hamarosan vége.

Megint szegényebbek lettünk
egy illúzióval,
fukarul bántunk jósággal,
emberi szép szóval.

Mert nem tudtunk
a betlehemi csillag után menni,
embertársaink karácsonyfája alá
igazi békességet tenni.

Bizakodjunk, hogy egy év múlva
újra ünnepelhetünk,
legalább a remény
maradjon meg nekünk!

2006 decemberében

T. A.

FESTMÉNYEK A KÖZGÁZON

A közelmúltban szép és értékes képzőművészeti gyűjteménnyel gazdagodott egyetemünk Közgazdaságtudományi Kara.

A XX. század egyik neves festőművészének, Mendlik Lajosnak özvegye – a kar oktatatója Bérczessy Lajos és felesége közreműködésével – több mint száz különböző technikával készített festményt ajándékozott a karnak.

Az Erzsébet utcai kampusz építészeti munkálatainak elkészültével állandó kiállításon lesznek megtekinthetők a - soproni tájakat is idéző – táblaképek.

Borbély J.

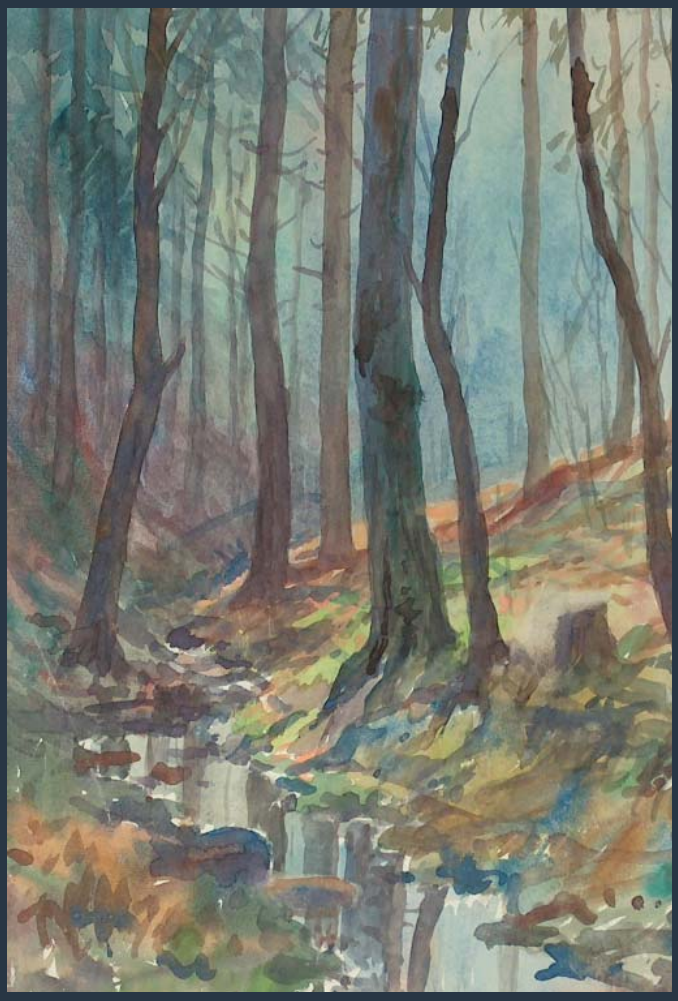

EDUCATIO 2006

December 8-9-én a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem K épületében rendezte meg az Oktatási Minisztérium az Educatio 2006 Egyetemi és Főiskolai Börzét.
A sok ezres látogatottságú rendezvényen egyetemünk idén is látványos megjelenésével tűnt ki.
Az elmúlt évekhez képest újdonság volt a feltűnő színű formaruha, amiről messziről felismerhetőek voltunk.

Fotók: Petyus András

Népszerű volt a „nagyon lassú mozgású görény", de a szikla-szilárd MÉK-es lányok semmiért el nem cserélték volna.

Mappánkat feltűnő színéért szerették.

A NYME vidám csapata

Rengetegen voltak kíváncsiak a felsőoktatási intézmények kínálatára.

„A Nyugat-Magyarországi Egyetemet keresed? Keresd a sárgákat!"

nyme educatio 2006